

Europeiska gemenskapernas officiella tidning

ISSN 1024-3046

C 66

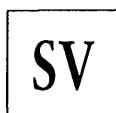
40:e årgången

3 mars 1997

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning	Sida
	I <i>Meddelanden</i>	
	
	II <i>Förberedande rättsakter</i>	
	Ekonomiska och sociala kommittén	
	Novembersessionen 1996	
97/C 66/01	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ingående på gemenskapens vägnar av samarbetsavtalet om skydd och hållbart utnyttjande av Donau"	1
97/C 66/02	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tredje ändringen av direktiv 88/344/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om extraktionsmedel vid framställning av livsmedel och livsmedelsingredienser"	3
97/C 66/03	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändringar av direktiv 92/14/EEG om begränsning i utnyttjandet av flygplan som omfattas av volym 1, del II, kapitel 2 i bilaga 16 till konventionen om internationell civil luftfart, andra upplagan (1988)"	4
97/C 66/04	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om försäljning och garantier avseende konsumtionsvaror"	5

Pris: 19,50 ecu

(Fortsättning på nästa sida)

<u>Informationsnummer</u>	Innehåll (<i>Fortsättning</i>)	Sida
97/C 66/05	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens grönbok 'Affärskommunikation på den inre marknaden'"	11
97/C 66/06	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om underleverantörernas konkurrenskraft i Europeiska unionens textil- och beklädnadsindustri"	18
97/C 66/07	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 684/92 om gemensamma regler för internationell persontransport med buss"	23
97/C 66/08	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Telematiksystem vid kombinerade transporter i Europa"	27
97/C 66/09	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om inrättande av en harmoniserad säkerhetsordning för fiskefartyg med en längd av 24 meter eller mer"	31
97/C 66/10	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Meddelande från kommissionen om lika möjligheter för funktionshindrade personer — En ny handikapstrategi för Europeiska gemenskapen", och — "Utkast till resolution utfärdad av rådet och av medlemsstaternas regeringsföreträdare församlade i rådet om lika möjligheter för funktionshindrade personer"	35
97/C 66/11	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Kommissionens andra rapport om granskning av gemenskapens energilagstiftning", och — "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om upphävande av ett antal av gemenskapens lagtexter på det energipolitiska området"	38
97/C 66/12	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Förslag till rådets direktiv om principerna för organisering av veterinärkontroller av produkter som förs in i gemenskapen från tredje land", och — "Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 71/118/EEG, 72/462/EEG, 85/73/EEG, 91/67/EEG, 91/492/EEG, 91/493/EEG, 92/45/EEG, 92/118/EEG med avseende på organiseringen av veterinärkontroller av produkter som förs in i gemenskapen från tredje land"	42
97/C 66/13	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning (EG) om upprättandet av en europeisk byrå för besiktning på veterinär- och växtskyddsområdet"	43

<u>Informationsnummer</u>	Innehåll (<i>Fortsättning</i>)	Sida
97/C 66/14	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 92/118/EEG av den 17 december 1992 om djurhälso- och hygienkrav för handel inom gemenskapen med produkter, som inte omfattas av sådana krav i de särskilda gemenskapsbestämmelser som avses i bilaga A. I till direktiv 89/662/EEG och, i fråga om patogener, i direktiv 90/425/EEG, samt för import till gemenskapen av sådana produkter"	46
97/C 66/15	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ändring av bilagan till rådets beslut 93/383/EEG av den 14 juni 1993 om referenslaboratorier för kontroll av marina biotoxiner"	47
97/C 66/16	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Relationerna mellan EU och Canada"	48
97/C 66/17	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen om den sociala trygghetens framtid — en ram för en europeisk debatt"	58
97/C 66/18	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om Informationssamhället: Från Korfu till Dublin De nya prioriteringarna", och — "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om Informationssamhällets konsekvenser för Europeiska unionens politik — Förberedelserna för nästa steg"	70
97/C 66/19	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 3528/86 om skydd av gemenskapens skogar mot luftföroreningar", och — "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 2158/92 om skydd av gemenskapens skogar mot bränder"	76
97/C 66/20	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Nya teknologiers inverkan på sysselsättningssituationen"	78
97/C 66/21	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om: — "Förslag till rådets förordning (EG) om upprättande av ett system för identifikation och registrering av nötkreatur", och — "Förslag till rådets förordning (EG) om märkning av nötkött och nötköttsprodukter"	84

II

(Förberedande rättsakter)

EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ingående på gemenskapens vägnar av samarbetsavtalet om skydd och hållbart utnyttjande av Donau"

(97/C 66/01)

Den 2 augusti 1996 beslutade rådet, i enlighet med artikel 103s i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, som varit ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 8 november 1996. Föredragande var Rudolf Strasser.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 94 röster för, 4 emot och 2 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Vid miljökonsekvenssammanträdet (1989) inom ramen för Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen kom Donauländerna överens om att med hjälp av effektiva och tvingande regleringar ersätta "Donau-deklarationen" från Bukarest 1995, samt utöka dess regleringsinnehåll. Österrike deltog på ett avgörande sätt i detta initiativ och har gjort ett betydande förberedande arbete för förhandlingarna (påbörjade 1992 och avslutade i mars 1994) om skyddsavtalet för Donau. Avtalet omfattar i sin nuvarande form 12 parter (inklusive EU), varav 6 hittills har ratificerat det.

1.2. Samarbetsavtalet om skydd av Donau är väsentligen en vidareutveckling av den internationella miljörätten. Avtalet, som utarbetades omedelbart efter det att Unece-avtalet om skydd av gränsöverskridande vattendrag löpte ut, ligger i de viktiga frågorna i linje med denna ramkonvention. Avtalet överensstämmer även med de krav som uttrycks i punkterna 5.4 och 6.3 i Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet — Europeiska gemenskapens vattenpolitik" ⁽¹⁾.

1.3. Avtalet om skydd av Donau slår fast regler för ett tidsenligt vattenskydd i Donauområdet. Å ena sidan skall reglerna omsättas i praktiken av de avtalsslutande parterna, å andra sidan, med det internationella samarbetet för andra flodsystem (exempelvis Rhen och Elbe) som förebild, av en "internationell kommission för skyddet av Donau", och i enlighet med det bilaterala avtalet mellan Spanien och Portugal om floden Duero.

1.4. Skyddsavtalet för Donau omfattar följande viktiga bestämmelser:

— Att undvika, bekämpa och minska gränsöverskridande skador.

— Att införa övervakningsprogram för gränsöverskridande vattendrag.

— Att inrikta sig på ett hållbart vattenbruk och en miljöriktig utveckling, särskilt med hänsyn till livskvalitet, bevarande av resurser, skydd av ekosystemet samt undvikande av miljöskador.

— Samarbete när det gäller att forska efter och utveckla effektiva metoder för att undvika, bekämpa och minska gränsöverskridande skador.

⁽¹⁾ CES 1069/96 av den 25.9.1996.

- Bi- och multilateralt samarbete som grundar sig på jämlikhet och ömsesidighet, framför allt genom skapande av gemensamma organ, utan att inkräkta på redan gällande överenskommelser eller avtal.
- Krav på information till allmänheten om tillståndet i de gränsöverskridande vattendragen.

Andra punkter i avtalet rör informationsutbytet mellan Donaustaterna och kravet på att varje kritisk situation omedelbart skall rapporteras (inrättande av ett varnings- och larmsystem). Det kan också förväntas att de materiella bestämmelserna i avtalet kommer att påverka de framtida nationella lagstiftningarna i de östeuropeiska Donaustaterna att bli mer enhetliga, för att uppnå ett modernt vattendragsskydd.

1.5. Tack vare en interimstillämpning av avtalet som grundar sig på en ministerdeklaration har redan stora framsteg gjorts sedan avtalet om skyddet av Donau undertecknades i juni 1994, framför allt när det gäller uppbyggnaden av en administration och en organisation. Den internationella kommissionen har redan utarbetat sina procedurregler, i enlighet med vad som bestämts i avtalet.

2. Kommentarer

2.1. Kommittén delar kommissionens uppfattning att det är högst önskvärt att skyddsavtalet för Donau träder i kraft så snart som möjligt, och anser därför att EU snabbt skall ratificera det. Avtalet är av stor utrikes-, näringslivs- och miljöpolitisk betydelse. Det är ett viktigt bidrag till den europeiska integrationsprocessen och leder till

utveckling av ett hållbart näringsliv samt till skydd av de naturliga och ekologiska resurserna i Donauområdet.

3. Kompletterande kommentarer

3.1. Kommittén uppmärksammar att den allt sämre vattenkvaliteten i Donau nedre lopp och delta är ett särskilt allvarligt problem. En väsentlig orsak är att stora mängder spillvatten oförklarligt flyter i Donau. När det gäller att lägga tyngdpunkten på att bekämpa detta olösta problem har nya reningsanläggningar en central betydelse. Det internationella miljöprogrammet för Donau från 1991 har en viktig funktion i detta avseende.

3.2. Med stöd från EU upprättade man 1994 en "strategisk handlingsplan", som syftar till att stödja genomförandet av avtalet för skyddet av Donau. Vad gäller finansieringen av nödvändiga åtgärder har, förutom EU:s Phare-program, även Global Environmental Facility (GEF), Världsbanken och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling en viktig funktion att fylla.

3.3. För att snarast möjligt avlasta Donau anser kommittén att befintliga stödinstrument bör utnyttjas maximalt — eventuellt kompletterade med nya — för att finansiera konkreta vattenreningsanläggningar. Det vore önskvärt med tilläggsanslag från EU. Härvid bör man beakta att 6 Donaustater eftersträvar medlemskap i EU.

3.4. Kommittén anser att det vore lämpligt att snarast inlemma det internationella miljöprogrammet för Donau i avtalet om skydd av Donau.

Bryssel den 27 november 1996.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tredje ändringen av direktiv 88/344/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om extraktionsmedel vid framställning av livsmedel och livsmedelsingredienser"

(97/C 66/02)

Den 17 oktober 1996 beslutade rådet, i enlighet med artikel 100a i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, som ansvarade för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 8 november 1996. Föredragande var Kenneth J. Gardner och medföredragande var Sergio Colombo och Ann Davison.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996 antog) Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 97 röster för, 3 röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Förslaget innebär att tekniska aspekter på tillåtna extraktionsmedel kan ändras genom ett kommittéförfarande. Dessa tekniska aspekter begränsar sig till användning, användningsvillkor och högsta resthalter.

1.2. Två av de extraktionsmedel som finns upptagna i direktiv 88/344/EEG föreslås utgå eftersom industrin inte lämnat några toxikologiska upplysningar till Vetenskapliga livsmedelskommittén.

1.3. Högsta resthalt av hexan i oljor och fetter vid framställning då detta extraktionsmedel används sänks från 5 mg/kg till 1 mg/kg, eftersom tekniska framsteg nu gör det möjligt att fastställa förekomsten av så låga hexanhalter.

1.4. Kommissionen föreslår att ett nytt extraktionsmedel som har godkänts av Vetenskapliga livsmedelskommittén för beredning av aromer läggs till i direktivet. Resthalterna av 1,1,1,2-tetrafluoretan i aromämnen från örter och kryddor är mycket låga. Processen där extraktionsmedlet kommer att användas sker i rumstemperatur och därmed skyddas de känsliga aromerna. Detta ämne har under lång tid använts som drivgas i astmainhalatorer.

2. Allmänna kommentarer

Kommittén godkänner förslaget.

Bryssel den 27 november 1996.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Artikel 1.1

3.1.1. I stället för att införa ett nytt direktiv från rådet vid varje ändring blir det möjligt att genomföra ändringar av enbart teknisk art genom ett kommittéförfarande. Det nuvarande ändringsförfarandet med direktiv från rådet och parlamentet är oerhört tidskrävande och blir alltmer svårhanterligt. Kommittéförfarandet skulle ge bättre tidsmässig avpassning vad gäller tekniska ändringar till följd av Vetenskapliga livsmedelskommitténs bedömningar.

3.1.2. Kommittéförfarandet ger å andra sidan inte tillräckligt utrymme för medborgarna att delta. På det hela taget accepterar Ekonomiska och sociala kommittén det kommittéförfarande som kommissionen föreslår, men insisterar på att man på förhand hör de olika socioekonomiska parter som finns representerade i den rådgivande livsmedelskommittén.

3.1.3. Det är viktigt att framhålla att detta dokument endast rör ändringar av teknisk art.

4. Artikel 1.2

Alla strykningar och tillägg överensstämmer med både Vetenskapliga livsmedelskommitténs bedömningar och konsumenternas nuvarande behov.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändringar av direktiv 92/14/EEG om begränsning i utnyttjandet av flygplan som omfattas av volym 1, del II, kapitel 2 i bilaga 16 till konventionen om internationell civil luftfart, andra upplagan (1988)"⁽¹⁾

(97/C 66/03)

Rådet beslutade den 17 oktober 1996 att begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande enligt EG-fördragets artikel 84.2 över ovannämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor fick i uppdrag att bereda ärendet och antog sitt yttrande den 8 november 1996. Föredragande var Klaus Boisserée.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande, med 101 röster för, 4 emot och 5 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Begränsning av flygbuller är sedan många år ett element i Europeiska gemenskapens miljöprogram, till skydd för befolkningen som berörs av buller från start- och landningsbanor. Syftet är möjliggöra optimalt utnyttjande och utbyggnad av flygplatserna, som i de flesta fall ligger i anslutning till bostadsområden. I samråd med den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) har gemenskapen genomfört rättsakter som syftar till en successiv minskning av flygbullret. I praktiken går detta bara att undvika genom att man sätter in modernare, tystare flygplan.

1.2. Föreliggande förslag till direktiv behandlar jetplan för underljudshastighet på det icke-militära området (särskilda bestämmelser gäller överljuds- och propellerplan). Förslaget anknuter till direktivet 92/14/EEG⁽²⁾ av den 2 mars 1992, som förbjuder användning inom gemenskapens område av flygplan som inte uppfyller vissa internationella bullerskyddsstandarder. Direktivet innehåller undantag från detta förbud som är begränsade till och med år 2002 och i praktiken gäller äldre flygplanstyper som ägs av flygbolag i utvecklingsländer.

1.3. Detta förslag konkretiserar, modifierar och vidgar bestämmelserna om undantagen till nyttjandeförbudet för de flygplan som används inom gemenskapens område.

2. Allmänna kommentarer

2.1. ESK stöder förslaget till direktiv

2.1.1. Liksom 1992 års direktiv innebär förslaget en kompromiss mellan å ena sidan befolkningens och flygplatsernas intressen och å andra sidan intressena hos

de flygbolag som är hänvisade till att använda äldre utrustning med hänsyn till hemlandets utvecklingsnivå. Direktivförslaget bekräftar entydigt tendensen att låta dessa plan tas ur bruk för att åstadkomma en ordentligt minskad belastning redan före år 2002.

2.1.2. I anslutning till sitt i princip positiva yttrande vill kommittén anföra följande kommentarer om förslagens enskilda bestämmelser, i den mån de inte enbart har redaktionell eller klarläggande innebörd.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Avseende artikel 1.2 i direktivförslaget

Denna bestämmelse innebär att man minskar utnyttjandet före år 2002 av flygplan som i regel inte är tillåtna. I förhållande till den hittills gällande direktivtexten införs ökad flexibilitet, och man får en reglering som är bättre anpassad till flygplatsernas lokala förhållanden.

Vi kan därför stödja detta förslag.

3.2. Avseende artikel 1.6

Den nya formuleringen av artikel 7 i direktivet från 1992 är klarare och enklare. ESK utgår ifrån att slopandet av det tidigare kravet på godkännande från vederbörande myndigheter i medlemsstaterna inte i praktiken innebär vidgade möjligheter att utnyttja flygplan som regleras av direktivet.

3.3. Avseende artikel 1.7

Det förslag som behandlas här föreskriver att framtida ändringar av bullerskyddsbestämmelserna skall bli föremål för votering i en rådgivande kommitté. ESK förutsätter att dennas medverkan i lagstiftningsprocessen inte skall sakna substans.

⁽¹⁾ EGT nr C 309, 31.12.1996, s. 9.

⁽²⁾ EGT nr L 76, 23.3.1991, s. 21; EGT nr C 339, 31.12.1991, s. 89.

3.4. *Avseende artikel 1.8*

En viktig komponent i direktivförslaget är den nya versionen av förteckningarna över dispensberättigade flygplan. Det blev nödvändigt att justera dessa listor eftersom den som gällt hittills (bilaga till 1992 års direktiv) inte längre var tillämplig. Antingen hade flygplanen hunnit tas ur trafik, eller också hade flygbolagen inte anmält sina plan till förteckningarna 1992 trots att de hörde dit enligt direktivets definition. Totalt innebar inte den nya förteckningen någon utvidgning av dispensererna enligt ESK:s uppfattning.

3.5. *Avseende artikel 2*

Här åläggs medlemsstaterna att fastställa ett "påföljds-system" som skall tillämpas när någon bryter mot de nationella bestämmelser som införts på grundval av direktivet, samt att säkerställa att dessa påföljder tillämpas. Denna bestämmelse kan inkräkta på medlemsstaternas rättssystem. ESK förutsätter att "påföljder" och sanktioner även innefattar andra former av genomdrivande av regler mot flygbuller, såsom böter och administrativa påbud. Det är enbart i detta fall som denna del av direktivförslaget ligger i linje med fördragsrätten.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om försäljning och garantier avseende konsumtionsvaror" ⁽¹⁾

(97/C 66/04)

Rådet beslutade den 1 oktober 1996 att begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande enligt EG-fördragets artikel 100a över ovannämnda förslag.

Sektionen för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor fick i uppdrag att bereda ärendet och antog sitt yttrande den 8 november 1996. Föredragande var Harald Ettl, medföredragande var Christos Folias.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande, med 106 röster för, 1 emot och 5 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Kommissionens direktivförslag bör medföra en miniminivå av harmonisering av de enskilda staternas rättsregler om legal garanti. Dessutom planeras rambestämmelser för marknadsgarantier, men förslaget innefattar ingen harmonisering av rättsreglerna för marknadsgarantierna eller garantier beträffande tjänster.

1.2. Ansträngningarna att lösa konsumentproblem på garanti- och kundserviceområdet med ett initiativ på Europainivå har pågått i dryga två decennier och

resulterat i en rad rådsbeslut och åtgärdsprogram från kommissionens sida ⁽²⁾. När kommissionen lade fram grönboken om konsumtionsvarugarantier och kundservice ⁽³⁾ inleddes en bredare rådfrågningsprocedur om möjliga och önskvärda åtgärder på gemenskapsnivå.

⁽²⁾ — Rådets beslut av den 14 april 1975, EGT nr C 92, 25.4.1975, samt av den 19 maj 1985, EGT nr C 133, 3.6.1981.

— Framtida prioriteringar för utbyggnad av konsument-skyddspolitik, EGT nr C 186, 23.7.1992 [ej på svenska].

— Konsumentpolitisk, treårig åtgärdsplan (1990-1992), KOM(90) 98 slutlig [ej på svenska], (1993-1995), KOM(93) 378 slutlig [ej på svenska], Konsumentpolitiska prioriteringar (1996-1998), KOM(95) 519 slutlig.

⁽³⁾ Dok. KOM(93) 509 slutlig [ej på svenska].

⁽¹⁾ EGT nr C 307, 16.10.1996, s. 8.

1.3. I sitt yttrande över grönboken ⁽¹⁾ noterade kommittén att det var ett önskvärt steg att göra rättsreglerna om konsumtionsvarugarantier och kundservice mer likformiga, men att det innebar svårigheter att genomföra en sådan tillnärmning. I princip talade kommittén för en successiv harmonisering av miniminivåerna på den legala garantins område, men avvisade en fullständig och obligatorisk harmonisering av marknadsgarantierna.

1.4. Föreliggande direktivförslag är betydligt mindre omfattande än man kunde vänta sig efter den långa beredningsfasen. Man konstaterar särskilt att frågor som diskuterats i kommissionens interna arbeten inte kommit med i förslaget, som producentens direkta ansvar för anspråk på grundval av den legala garantin, ett uttryckligt fastställande av ett ansvar även för bristande hållbarhet samt hela kundservicekomplexet.

1.5. Kommittén ser positivt på direktivförslagets målsättning att garantera konsumenten ett minimum av rättigheter när han eller hon köper en bristfällig produkt på inre marknaden. Vi delar kommissionens uppfattning ⁽²⁾ att ordentliga framsteg på konsumtionsvarugarantiernas område är av största betydelse och att detta är ett viktigt bidrag till att förverkliga inre marknaden ur konsumentens synvinkel.

1.6. Dessutom betonar kommittén att kvalitetsaspekten är betydelsefull; den är tätt sammankopplad med alla bestämmelser om legal och kommersiell garanti. Klara regler för konsumentvarugarantier som ligger i linje med konsumenternas förväntningar och den höga europeiska kvalitetsnivån bidrar till att höja kvaliteten helt allmänt.

2. Allmänna kommentarer

2.1. Från europeiska konsumenters synpunkt är en fungerande inre marknad ett faktum först när man vid ett inköp i en annan medlemsstat kan vara säker på att man, om det visar sig vara fel på den införskaffade produkten, har ett skydd som är jämförbart med det egna landets. Att det nuvarande rättsläget avskräcker många konsumenter från att göra inköp över gränserna för att de befäras svårigheter vid eventuella byten eller reparationer, framgår med all önskvärd tydlighet av de rapporter som kommissionen citerar. Detta medför emellertid inte bara att konsumenterna går miste om fördelar av den inre marknaden, utan även att säljare går miste om en del möjligheter som den fria varuhandeln ger upphov till.

2.2. För att rätta till detta missförhållande, som särskilt kritiserats av konsumentföreträdare, behöver rättsreglerna harmoniseras genom ett direktiv, som grundas på EG-fördragets artikel 100a. I det sammanhanget skall det erinras om att medlemsstaternas civilrättsliga bestämmelser förvisso uppvisar många likheter, men på det stora hela bygger på vitt skilda principer. En fullständig harmonisering av såväl legala garantier som marknadsgarantier ter sig därför inte förnuftig och är inte heller nödvändig för att nå målet, dvs. att säkerställa minimala grundläggande rättigheter för konsumenterna. Därför skall harmoniseringen — även enligt ESK:s uppfattning — begränsas till de centrala delarna av de legala garantierna, särskilt som dessa inte kan regleras effektivt vare sig i den internationella civilrätten eller genom icke-bindande instrument som till exempel rekommendationer eller uppförandekodex.

2.3. Mot bakgrund av att flera medlemsstater arbetar med lagändringar hade ESK väntat sig att även kommissionen skulle ta med mer innovativa tankar i sitt förslag till direktiv. I motiveringen till förslaget till direktiv hänvisar kommissionen uttryckligen till förnyelsen på nationell nivå i bl.a. Storbritannien, Grekland och Finland på områden som bristande hållbarhet eller livslängd, service efter försäljning och producentansvar. ESK betonar att bestämmelser om hållbarhet och livslängd och om service efter försäljningen samt reservdelslagerhållning klart skulle signalera förväntningar om lång hållbarhet och skonsam användning av resurser, vilket även skulle ligga i linje med kommissionens mål om en hållbar förbrukning ⁽³⁾.

2.4. Från konsumentens synpunkt skall de legala garantiernas och marknadsgarantiernas bestämmelser även fungera som ett säkrande av en investering. Konsumentvaror, särskilt sådana som är tänkta att användas under flera år, är investeringar som blir "lönsamma" för den berörda konsumenten först efter flera år. Även många tillverkare uppfattar saken så och använder detta som ett marknadsföringsargument, t.ex. genom att framhäva att produkten har särskilt lång livslängd eller är mer hållbar än genomsnittet. Om det emellertid, sedan den legala garantin gått ut, skulle visa sig att den långa livslängd som utlovas i reklamen inte gäller, finns det ingen hjälp att hämta från föreliggande förslag till direktiv. ESK yrkar därför på att hållbarhetsbegreppet på nytt skall tas under övervägande, bl.a. mot bakgrund av ovanstående.

2.5. Även om det som regel inte finns något avtalsförhållande mellan producent och konsument är det förtroende som konsumenten har för producentens märke ofta avgörande för köpet. Förslaget till direktiv ger emellertid inte konsumenten någon direkt möjlighet

⁽¹⁾ EGT nr C 295, 22.10.1994 [ej på svenska].

⁽²⁾ "Konsumentpolitiska prioriteringar (1996-1998)", dok KOM(95) 519 slutlig.

⁽³⁾ "Konsumentpolitiska prioriteringar (1996-1998)", punkt 7 under de viktigaste åtgärderna.

att ställa krav på tillverkaren. ESK är förvisso inte omedveten om de problem som kan uppstå om konsumenten skulle ges rätt att ställa direkta anspråk på tillverkaren, särskilt vad gäller valet av kompensationsmetod. Erfarenheterna från vissa medlemsstater där motsvarande bestämmelser redan har prövats visar emellertid att det kan finnas praktiska lösningar på dessa problem. ESK föreslår därför att konsumenterna vid eventuella fel, som orsakats i tillverkningsledet, skulle få rätt att vända sig direkt till producenten eller dennes regionala representant. En sådan bestämmelse vore av särskilt betydelse när det skulle vålla konsumenten svårigheter att kontakta handlaren, som t.ex. vid inköp över gränserna.

2.6. ESK understryker att frågan om legal garanti eller marknadsgaranti, samt om service efter försäljning, inte får ses isolerat som ett konsumentproblem, utan tvärtom är relevant genom hela distributionskedjan från tillverkaren över grossisterna och detaljhandeln. Relationerna inom distributionskedjan, särskilt detaljisternas ofta otillfredsställande avtalsmässiga eller faktiska förhållande till sina leverantörer förtjänar därför särskild uppmärksamhet. Den slutliga säljarens regressmöjligheter gentemot det led i distributionskedjan som bär ansvaret för felet har i regel också avgörande betydelse för hans vilja att hitta en lösning som gör konsumenten nöjd.

2.7. Förslaget till direktiv omfattar uteslutande köp av konsumtionsvaror och täcker inte frågan om legala garantier eller marknadsgarantier i samband med tjänster.

3. Legala garantier

3.1. I förslaget till direktiv har kommissionen beslutat sig för en minsta möjliga harmonisering, som endast omfattar ett fåtal, centrala element i den legala garantin, särskilt felbegreppet, garantitiden och kompensationsmöjligheterna. Kommissionen har alltså låtit bli att reglera andra avtalsrättsliga aspekter och att genomföra en fullständig harmonisering av de berörda områdena.

3.2. I yttrandet om grönboken förespråkade ESK en gradvis harmonisering, baserad på en gemensam miniminivå av rättigheter. ESK opponerade sig uttryckligen emot att nationella bestämmelser skulle upphävas eller luckras upp. Därför måste det välkomnas att kommissionen har valt att föreslå ett direktiv som strävar mot en minimiharmonisering framför en fullständig harmonisering.

3.3. Den långtgående uppstramningen av direktivet och dess begränsning till enskilda centrala aspekter innebär emellertid en risk för att vissa aspekter som i praktiken har stor betydelse för både konsumenterna och

företagarna fortsätter att vara oklara eller att konsumenterna kommer att uppfatta den uteblivna minimiharmoniseringen av dessa aspekter som ett hinder för inköp över gränserna. Det gäller alltså frågan om garantitidens natur och fristen för anmälan av felet, samt de juridiska följderna i de fall där den kompensationsmetod som konsumenten valt inte leder till att felet avhjälpas. Om konsumenten skall ges bättre möjligheter att reklamera krävs det att även dessa frågor besvaras i direktivet.

3.4. Det är positivt att kommissionen i vid bemärkelse strävar efter att definiera begreppen och avlägsna vissa oklarheter, som även kritiserades i ESK:s yttrande om grönboken. Definitionerna utgår från en pragmatisk uppfattning av begreppen, som kommer att vara logiska också för konsumenten. Enligt ESK:s uppfattning bör begreppet konsument inte endast omfatta fysiska, utan även juridiska personer, under förutsättning att dessa inte utövar sitt yrke eller sin näringsverksamhet, så att man undviker olika behandling med hänsyn till det skydd som direktivet ger.

3.5. Under rådfrågningsförfarandet om grönboken visade det sig att övervägandena om felbegreppet var mycket kontroversiella. Från konsumentens sida såg man positivt på den ganska subjektiva grundprincipen att överensstämmelsen med konsumenternas rättmätiga förväntningar skulle vara det viktigaste kriteriet. Åtskilliga näringsidkare reste emellertid invändningar mot denna princip. Deras invändningar har i stor utsträckning beaktats i föreliggande förslag till direktiv. I artikel 2, andra stycket, som behandlar de kriterier som skall läggas till grund för bedömningen av om en konsumentvara är avtalsenlig, talas det följaktligen inte längre uttryckligen om konsumenternas rättmätiga förväntningar.

3.6. Som första kriterium vid bedömningen av konsumentvarans avtalsenlighet föreskrivs i artikel 2, andra stycket, överensstämmelsen med säljarens beskrivning (eller ett varuprov eller en modell) och varans lämplighet för den användning en sådan vara vanligtvis har eller det ändamål som köparen har givit säljaren kännedom om. Som enda ytterligare kriterium krävs det under bokstav d) att varorna "har en kvalitet och prestanda som är tillfredsställande med hänsyn till varornas art och det pris som betalats och med beaktande av de förklaringar avsedda för allmänheten som gjorts angående dessa av säljaren, tillverkaren eller av dennes företrädare".

3.7. Enligt ESK:s uppfattning är det inte ett tillräckligt villkor för avtalsenligheten att en vara är "tillfredsställande" på ovannämnda punkter, eftersom detta definitivt inte utesluter förekomsten av åtminstone mindre fel. Varan kan normalt endast vara avtalsenlig om den levereras utan några typer av fel alls, såvida inte konsumenten förklarar sig villig att godta ett mindre fel mot ett avdrag på priset.

3.8. Som angivet i artikel 2, andra stycket, bokstav d), kan köpesumman enligt ESK:s uppfattning endast vara ett avgörande kriterium för en varas avtalsenlighet i de fall där det av den övriga varubeskrivningen framgår att konsumenten skall räkna med en lägre kvalitet (t.ex. om det hänvisas till "andrasortering"). Om en vara bjuds ut till ett lägre pris, men med samma beskrivning, kan det på intet vis vara liktydigt med att konsumenten skall förvänta sig en lägre kvalitet på den produkt som är billigare. Om förslaget till direktiv skulle användas konsekvent skulle det resultera i att om två säljare bjuder ut en och samma produkt skulle den säljare som har det lägsta priset inte kunna ställas till ansvar under den legala garantin i samma utsträckning som den säljare som kräver ett högre pris. Just vid inköp över gränserna, som ofta orsakas av befintliga prisskillnader, skulle kommissionens förslag således snarare motverka målet om öppen tillgång för konsumenterna till den inre marknaden.

3.9. Om inte något annat uttryckligen avtalats eller en rättelse gjorts (i enlighet med artikel 3, andra stycket, andra ledet), skall konsumtionsvaror vara i överensstämmelse med information avsedd för allmänheten som producenten avgivit (t.ex. i reklam och på etiketter). Detta krav svarar mot konsumentens förväntningar, eftersom man i praktiken inte gör någon skillnad mellan uppgifter från producenten och uppgifter från säljaren. Därtill kommer att ett sådant system också kommer att gynna handelsmoralen, eftersom det motverkar risken att ansvaret bollas fram och tillbaka till förfång för konsumenten. Kommittén anser dock att det klart skall framgå att information till allmänheten som lämnas av producenter eller deras företrädare i enlighet med artikel 3.2 endast skall ses som information om produkttegenskaper och inte som en allmän säljinformation.

3.10. Den legala garantitiden på två år motsvarar garantitiden i FN:s konvention om internationella köp av varor (Wienkonventionen) och utgör en kompromiss mellan de mycket olika garantitider som tillämpas i medlemsstaterna. Eftersom det är fråga om en minimiharmonisering är denna frist även godtagbar från konsumentens synpunkt. Det skall emellertid inte bortses ifrån att den fastställda tvåårsfristen utgör en betydande förlängning i några medlemsstater. Eftersom den kommer att gälla samtliga produkter förefaller det kommittén tillräddligt att införa en viss flexibilitet vad gäller kontraktsmässiga avtal (jfr punkt 5.1).

3.10.1. Denna tvåårsperiod innebär inte — som det ofta felaktigt antas — att konsumentvaran skall förbli felfri hela garantitiden. Den möjliggör emellertid att ett fel som finns redan vid leveranstillfället, men kan konstateras först vid en senare tidpunkt, kan göras gällande upp till två år efter leveransen. Från konsumentens synpunkt är det ett problem att vara i ett sämre

läge vid inköp över gränserna och med tvåårsgarantin kommer detta bekymmer att försvinna. Där det nu gäller en tvåårsfrist för reklamationer vid gränsöverskridande köpeavtal mellan två näringsidkare som omfattas av de internationella bestämmelserna om köp av varor, har konsumenterna ofta endast en garantitid på 6 månader eller ett år beroende på den nationella lagstiftningen där inköpet görs.

3.10.2. Kommittén påpekar att den tvåårsfrist som fastställs i artikel 3 stycke 1 för anmälan av ett fel som fanns redan vid inköpstillfället men som inte uppträtt förrän senare, inte utgör något prejudikat för marknadsgarantiens varaktighet. I motsats till den legala garantin omfattar marknadsgarantierna i regel alla fel som uppträder inom en viss tid efter köpet av konsumtionsvaran, oavsett om felet fanns redan vid leveransen. En marknadsgaranti som garanterar en felfri vara under exempelvis ett år är även fortsättningsvis möjlig enligt direktivförslagets artikel 5 stycke 1, under förutsättning att garantigivaren också är beredd att uppfylla de mindre stränga krav som åligger honom enligt den legala garantin.

3.11. Tvåårsperiodens början är bestämd till tidpunkten för varans leverans. Direktivförslaget är formulerat på ett sätt som gör att det inte är möjligt att skjuta upp tvåårsperiodens början, även för sådana fel som redan fanns (eller höll på att uppstå) vid leveransen, men som på grund av sin art kunde konstateras först senare. Vissa problem är till exempel kopplade till sådana konsumtionsvaror som det ställs minimikrav på i fråga om livslängd, när varorna inte motsvarar kraven på grund av konstruktionsfel.

3.12. Åsikterna går isär inom ESK när det gäller "antaganderegeln" i artikel 3.3. Även i de fall en sådan regel saknas i den nationella lagstiftningen visar erfarenheten att den näringsidkare som är intresserad av att behålla sina kunder frivilligt tillämpar denna princip. ESK påpekar att antaganderegeln inte är tillämplig på fel som uppstår till följd av normalt bruk av konsumtionsvaran eller som på annat sätt är oförenliga med varans beskaffenhet. Eftersom den legala garantin endast omfattar fel som fanns vid leveransen, kan antaganderegeln inte gälla när varans "defekta tillstånd" beror på normalt slitage. Det skall dock tillstås att detta arrangemang mycket väl kan resultera i en situation där försäljare under de sex första månaderna efter leverans kan få svårt att skaffa fram de nödvändiga bevisen. ESK anser att man bör överväga att tillämpa antaganderegeln endast i de fall då producenten normalt sett är bättre skickad än konsumenten att avgöra huruvida ett fel föreligger.

3.13. Det visade sig i samband med konsultationen om grönboken att frågan om konsumenternas fria val mellan de olika kompensationsmöjligheterna var kontroversiell. ESK stöder principen att konsumenten måste kunna utöva sin rätt att kräva överensstämmelse med kontraktet så snabbt och effektivt som möjligt. Därför bör konsumenterna ges rätten att välja mellan olika kompensationsmöjligheter, så länge det är ekonomiskt försvarbart ur försäljarens perspektiv. I enskilda fall kan avtal tillåtas, oavsett om det rör sig om en såld produkts specifika egenskaper eller om särskilda försäljningsvillkor, inte minst i konsumentens eget intresse, men också utifrån ekonomiska hänsyn. Kommissionen bör undersöka en sådan möjlighet.

3.14. Kommittén har dock förståelse för att ett omedelbart upphävande av köpeavtalet vid mindre fel kan innebära en orimlig belastning för försäljaren. Om det föreslagna direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att vid mindre fel utesluta vissa kompensationsformer kommer det dock att leda till förnyad rättsosäkerhet bland konsument och försäljare. Därför rekommenderar ESK att det skall fastslås i själva direktivet vilka kompensationsmöjligheter som kan bli aktuella vid mindre fel. Man kan tänka sig att direktivet, vilket antyds i artikel 3.4 första meningen, ger konsumenten ett helt fritt val, men att det tillåts att en klausul förs in i köpeavtalet om att rätten att häva köpet upphör när det rör sig om mindre fel.

3.15. I direktivförslaget skiljer man strikt på rätten till reparation och rätten till byte. När det gäller konsumtionsvaror som produceras industriellt i långa serier är den bästa typen av kompensation för konsumenten i regel byte (då den defekta varan bytes mot en felfri). I de fall medlemsstaterna ges möjlighet att utesluta vissa kompensationsformer (artikel 3.4 sista meningen), eller vissa avtalstyper, bör byte endast uteslutas till förmån för reparation om detta inte minskar varans värde.

3.16. Direktivförslaget tar inte upp vad som sker om en kunds krav inte tillmötesgås. Detta är en särskilt viktig aspekt när en konsument först begär en reparation, men ingen reparation utförs av säljaren. Konsumenten måste ha rätten att begära att avtalet hävs om reparationer inte utförs, även om leveransen ägde rum mer än ett år tidigare.

3.17. Också när ett försök till reparation från näringsidkarens sida misslyckas skall konsumenten ha rätt att häva avtalet, även om den frist som avses i artikel 3.4 andra meningen under tiden har löpt ut.

3.18. Direktivförslaget lämnar också frågan öppen om huruvida den lagstadgade garantiperioden börjar löpa från början igen efter en reparation eller ett byte. Det måste antagas att det rimliga är att näringsidkaren inte bara kontinuerligt skall reparera en vara tills dess att garantitiden löpt ut, utan att konsumenten skall ha en felfri vara även därefter. När ett fel avhjälpas skall garantitiden för detta specifika fel börja om från början. ESK anser att det också bör preciseras att den tid som går åt till att reparera varan inte skall medräknas i garantitiden och att reparationen är en kontraktsskyldighet som även omfattas av övriga avtalsrättsliga regler — till exempel de nationella bestämmelserna om legala garantier för tjänster.

3.19. En annan problematisk aspekt av den legala garantin som inte behandlas i direktivförslaget är att bestämma den plats där de legala garantiförpliktelserna skall uppfyllas. Detta är särskilt viktigt när varan inte kan transporteras problemfritt, exempelvis när den har installerats och inte längre kan flyttas. ESK anser att det skulle vara till stor praktisk hjälp om man uttryckligen tog ställning till denna fråga i direktivet.

3.20. ESK stöder bestämmelsen i artikel 3.5 om vem som bär ansvaret i kontraktskedjan (regressmöjligheterna i förhållandet mellan en slutgiltig försäljare och tidigare leverantörer i kedjan), som är särskilt utformad för att ge små och medelstora företag en tydlig juridisk grund i deras förhållande till leverantörer. Formuleringen är dock fortfarande oklar på två punkter: för det första är "den ansvariga personen" inte definierad och för det andra är det oklart i vilken utsträckning de nationella lagstiftningarna kan begränsa denna regressrätt. ESK anser att regressrätten inte skall kunna begränsas vare sig genom nationella bestämmelser eller avtal. Bestämmelsernas tvingande karaktär som är utformad för att gynna konsumenterna, och som de slås fast i artikel 6.1 och 6.2, bör också gälla när den slutliga försäljaren utövar sin regressrätt i enlighet med artikel 3.5.

3.21. Den reklamationsplikt som fastställs i artikel 4 är mycket problematisk för konsumenten, inte minst på grund av att den en månad långa tidsfristen för reklamation inte börjar löpa vid den tidpunkt då konsumenten faktiskt upptäcker felet, utan redan då felet borde ha upptäckts.

3.22. Reklamationsplikten har hämtats från FN:s köprätt, som emellertid också stipulerar att en köpare

(som i FN:s köprätt alltid klassas som köpman!) i enlighet med återförsäljartraditioner har en undersökningsplikt (jfr artikel 38 i FN:s konvention). En sådan undersökningsplikt föreligger inte vid köp av konsumtionsvaror, och ESK anser att den inte bör införas, ej heller indirekt. Det skulle vara mycket märkligt om konsumenten blev tvungen att företa en omfattande och omedelbar undersökning av alla varor han köper, något som han för övrigt i många fall inte är kapabel att göra.

3.23. En reklamationsplikt för konsumenten är därför bara rimlig under den period då antaganderegeln med omvänd bevisbörda gäller, vilket enligt det aktuella direktivförslaget innebär de första sex månaderna efter leveransen. Denna plikt bör inte förlängas. En konsument som inte reklamerar i tid försämrar hursomhelst sina juridiska möjligheter, eftersom det då ankommer på honom att bevisa att ett fel förelåg redan vid leveransen. Detta blir svårare ju längre tid som går. Underlåtelse att reklamera bör under alla omständigheter bara begränsa de rättigheter som följer av den legala garantin, då underlåtelsen har påverkat felet (dvs. felet har förvärrats, vilket kunde ha undgåts om felet anmälts i tid).

4. Marknadsgarantier

4.1. I yttrandet om grönboken gick ESK uttryckligen emot en fullständig harmonisering av marknadsgaran-

tierna, samt pekade på möjligheten att utveckla en praxis på området.

4.2. Kommissionen har nu beslutat sig för att inte gå vidare med en detaljerad harmonisering av marknadsgarantierna och man begränsar sig i direktivförslaget till endast två aspekter: kravet att marknadsgarantierna måste vara fördelaktigare än de legala, samt att de grundläggande procedurkraven måste uppfyllas (dessa omfattar i stort sett befintlig god handelspraxis).

4.3. Kommittén stöder kommissionens angreppssätt. Den "fördelaktighetsprincip" som läggs fram i artikel 5.1 skall skydda konsumenten från att vilseledas samt säkra en god handelsmoral. Kravet att tillhandahålla en miniminivå av legala garantier bidrar till att marknadsgarantierna på nytt blir ett reellt konkurrensmedel och inte bara ett innehållslöst reklamverktyg.

5. Bestämmelsernas bindande karaktär

I ljuset av punkt 3.10 ovan bör följande mening läggas till artikel 6.1 i direktivförslaget:

"Avtal om garantins varaktighet skall dock undantas från denna bestämmelse i de fall då det med hänsyn till varans specifika egenskaper ter sig lämpligt att begränsa garantin till ett år."

Bryssel den 27 november 1996.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens grönbok 'Affärskommunikation på den inre marknaden'"

(97/C 66/05)

Den 13 maj 1996 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 198 i EG-fördraget begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om Kommissionens grönbok "Affärskommunikation på den inre marknaden".

Sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster, som ansvarade för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 6 november 1996. Föredragande var John Simpson.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med röstfördelningen 102 för, 3 mot och 5 nedlagda.

1. Inledning

1.1. Grönboken om affärskommunikation är resultatet av en omfattande översyn, som kommissionen inledde 1992, av hinder och störningar på den inre marknaden som inverkar på området affärskommunikation. Den innehåller förslag från kommissionen som syftar till att förbättra situationen, och man vill ha Ekonomiska och sociala kommitténs och andra berörda parter synpunkter på dessa förslag.

1.2. Förslagen, som beskrivs och diskuteras längre fram i yttrandet, syftar till att kodifiera, klargöra och förenkla den inre marknads funktion när det gäller tillhandahållandet av affärskommunikationstjänster. Förslagen syftar till att förbättra den inre marknads funktion utan att ändra den rättsliga grund som fastställts i fördraget, och då framför allt i artiklarna 30 och 59. De påverkar inte heller omfattningen av de undantag som medges medlemsstaterna i artikel 56 i fördraget.

1.3. Kommissionen erkänner vidare behovet av att ta hänsyn till frågans koppling till andra gemenskapspolitiska befogenheter och åtgärder. Man skissar fram en strategi som skulle hjälpa kommissionen att bedöma problem i fråga om förenligheten mellan gemenskapslagstiftningen och de regler som gäller i medlemsstaterna. Detta skulle sedan möjliggöra en mekanism för utvärdering av relevanta framtida rättsliga eller regelmässiga förändringar som övervägs av de enskilda medlemsstaterna.

1.4. Det finns tecken på en allt större potentiell marknad för affärskommunikation som har betydelse i mer än en medlemsstat. Reklam och varumärkesreklam (brand marketing) är bara två av de områden som kan vara intressanta. Nationella restriktioner eller skillnader i regelsystemen kan leda till irritation om de anses vara onödiga hinder för den inre marknads funktion. Om kommissionen inte vidtar några åtgärder, måste man

förvänta sig att få ta emot ett växande antal klagomål om omotiverade restriktioner i fråga om den inre marknads funktion. Det kommer också att bli fler prövningar i EG-domstolen för att avgöra sådana tvister.

1.5. Styrkan i kommissionens argument för sitt initiativ ligger i att den nuvarande situationen är otillfredsställande, ineffektiv och osäker. Att man förlitar sig på domstolen för att avgöra tvister innebär i sig att man avskräcker vissa från att väcka talan, och när det görs är det en tidsödande process. Det innebär också att man låter domstolen fatta politiska beslut genom att den skapar prejudikat i enskilda fall. Om man hade administrativa mekanismer som gjorde det möjligt för kommissionen att följa ett övervägt och systematiskt utformat utvärderingsförfarande skulle detta underlätta en snabbare och effektivare lösning på vissa frågor. Detta skulle också hjälpa domstolen att avgöra de fall som hänskjuts dit.

1.6. Begreppet "affärskommunikation" har kommissionen definierat som "alla former av kommunikation som är avsedda att gynna antingen produkter, tjänster eller ett företags eller en organisations anseende hos konsumenterna och distributörerna".

1.7. Begreppet inbegriper alla typer av reklam, direktmarknadsföring, sponsring, säljfrämjande åtgärder och PR som gynnar produkter eller tjänster. Det omfattar alla företag, offentliga eller halvstatliga organ, välgörenhetsorganisationer och politiska organisationer. Det innefattar tryckt och audiovisuellt material, inklusive den snabbt växande användningen av kabel- och tele-

kommunikationer och satelliter för flödet av information, marknadsföring och distansförsäljning.

1.8. Vid utvärderingen av kommissionens förslag är det viktigt att erkänna att man, när det gäller den inre marknaden, måste se till att de nationella reglerna är förenliga med fördraget och inte tvärtom. Principen om rätten att tillhandahålla de tjänster som faller inom definitionen av affärskommunikation är redan fastslagen.

Om man skall göra några inskränkningar i denna rätt kan man kodifiera kriterierna för dessa inskränkningar genom att följa de principer och lagar som rör "allmänintresset", vilket innebär att:

- Restriktionen skall vara icke-diskriminerande mellan tjänsteproducenter från olika stater.
- Det skall finnas ett "allmänt intresse" som motiverar restriktionen.
- Restriktionen skall stå i proportion till motivet.

Kommissionen har tillkännagivit att de klagomål den mottagit vanligtvis inte rör diskriminering på grund av tjänsteproducentens nationalitet.

1.9. Motiven bakom "allmänintresset" kan ta många olika uttryck, däribland kulturella och språkliga faktorer, skydd av minderåriga, konsumentskydd, etiska faktorer etc. Dessa motiv bakom de nationella reglerna kan dock underställas granskning, i sista hand av EG-domstolen, för att garantera att de inte används som oacceptabla indirekta former av diskriminering.

1.10. Även om de grundläggande principerna för den inre marknaden och deras tillämpning på affärskommunikationer är enkla att sammanfatta, eftersom man måste kunna tolka dem i bedömningsfall, är deras praktiska tillämpning svår och ofrånkomligen ibland kontroversiell.

1.11. Det är möjligt att påstå att den enklaste principen på vilken man kan grunda denna policy skulle bestå i att de standarder och metoder för affärskommunikation som är tillåtna i ursprungslandet också skulle vara tillåtna i andra medlemsstater, förutsatt att de är förenliga med fördraget. Kommittén accepterar dock att det finns försvarbara skillnader när det gäller de olika nationella lagstiftarnas målsättningar. Principen om ett fullständigt ömsesidigt erkännande är inte förenlig med den grad av skillnader som accepteras på den inre marknaden.

1.12. När det gäller affärskommunikationer kan man tvärtom hävda att medlemsstaterna skall ha rätt att reglera marknaden enligt nationella standarder, eftersom det finns så många kulturella, språkliga och sociala skillnader. En total låt-gå-attityd skulle dock vara ett indirekt sätt att tillåta diskriminering och skulle i vissa fall strida mot fördraget. Mellan dessa två ytterlighetspositioner måste man dock anta en politik som balanserar mellan principerna i fördraget och det tillåtna skyddet av "allmänintresset" i medlemsstaterna.

2. Kommissionens förslag

2.1. Kommissionen vill ha synpunkter på två vittomspännande förslag. De utgör en pragmatisk reaktion på kommissionens omfattande översyn av situationen i varje medlemsstat, som i korthet sammanfattas i grönboken och som stöds av ett arbetsdokument från kommissionen⁽¹⁾.

2.2. Kommittén välkomnar publiceringen av grönboken som en användbar metod för att ringa in problem, söka kommentarer från berörda organisationer och institutioner och för att diskutera möjliga förbättringar av den inre marknads sätt att fungera.

2.3. Själva "bevisen" från översynen har inte tagits med i detta yttrande. De inbegriper skillnader i de nationella definitionerna av "vilsledande marknadsföring", olika regler för jämförande reklam, priskampanjer, rabatter och prisdumpning, tillåtna former av telefon- och postförsäljning och säljfrämjande åtgärder, restriktioner för media (särskilt TV-reklam och distansförsäljning), restriktioner för sponsring, produktrestriktioner (som för tobak, leksaker, läkemedel etc.) och andra restriktioner som rör smak, anständighet, yrkesetik, språk och politik.

2.4. Förslagen i grönboken är inga rättsliga instrument, utan medel för att förbättra kommissionens beslutsprocess när det gäller möjliga fall av överträdelser eller regelförslag. Dessa har naturligtvis fördraget som rättslig grund. När det gäller fall av överträdelser utgör artikel 169 rättslig grund. Eftersom olika aktiviteter inom området affärskommunikation regleras efter olika målsättningar, kan kommissionens förslag grundas på

⁽¹⁾ XV/9579/96 arbetsdokument: Affärskommunikation på den inre marknaden.

olika artiklar (t.ex. artiklarna 100a eller 57.2 för den inre marknaden och artikel 129 för hälso- och konsumentskydd), beroende på vilken målsättning man eftersträvar, vilket förklaras i del I i grönboken.

3. Konsekvenserna för den inre marknads funktion

3.1. I det första förslaget definieras en metodik som skall användas för att bedöma huruvida en nationell lag eller regel inom området affärskommunikation är lämplig och står i proportion till dess syften.

3.2. Det andra förslaget syftar till att (a) förbättra samordningen och informationsutbytet på EU-nivå genom system för anmälan till kommissionen av existerande och föreslagna lagstiftningsåtgärder som påverkar affärskommunikationer och att (b) skapa en kommitté med representanter för medlemsstaterna. Denna kommitté skulle utgöra ett rådgivande forum gentemot kommissionen.

3.3. Metodik

3.3.1. Det första förslaget, om ett mer enhetligt utvärderingsförfarande för nationella restriktioner som inverkar på affärskommunikationer, syftar till att kombinera vedertagen och framväxande rättspraxis med en utförlig konsekvensanalys för enskilda fall. I korthet måste nationella restriktioner kunna uppnå det avsedda målet och inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål. Denna, av berörda parter godkända metodik, skulle hjälpa kommissionen och medlemsstaterna att utarbeta enhetliga lagar och regler.

3.3.2. Metoden skulle bestå av två steg. Det första skulle bestå i att göra en faktaöversikt över en åtgärds möjliga effekter på marknaden genom att man använder fem centrala bedömningskriterier och ställer fem avgörande frågor. Det andra skulle bestå i att använda resultaten från föregående bedömning för att avgöra en restriktions proportionalitet och samstämmighet.

3.3.3. De fem frågor som ingår i översynen är följande:

A. Vilken potentiell "kedjereaktion" kommer att utlösas av åtgärden? (inklusive effekterna på användare, leverantörer och förmedlare såväl som på den slutliga mottagaren)

B. Vilka mål eftersträvas med åtgärden?

C. Hur godtycklig är åtgärden?

D. Påverkar åtgärden andra mål?

E. Åtgärdens effektivitet (vilket skapar frågor kring användandet av minst begränsande medel).

3.3.4. När man har fastställt dessa egenskaper bör dessa fem kriterier möjliggöra en bedömning av den nationella åtgärdens proportionalitet och förenlighet med gemenskapens lagstiftning.

3.3.5. Kommittén instämmer i att denna typ av metodik skulle ge möjlighet till ett begripligt och accepterat sätt att minska de tvetydigheter eller osäkerheter som idag råder till följd av frånvaron av någon metod. Den skulle tjäna flera olika syften. För det första är det troligt att medlemsstaterna och kommissionen bättre skulle förstå varandras motiv och att de lättare skulle kunna komma överens om nyttan med olika förslag från respektive sida. För det andra skulle en metod kunna vara till hjälp för EG-domstolen när den tar upp fall som har hänskjutits dit.

3.3.6. Det kommer av förstäliga skäl att uppstå oro för att denna typ av metod kanske inte är "politiskt neutral". Vissa grupper och sammanslutningar har uttryckt sin oro om huruvida man kommer att ta tillräcklig hänsyn till nationella regler som syftar till att skydda konsumenterna och hindra otillbörlig konkurrens. Andra ställer sig frågan om effekten kommer att bli förbättrade marknadsmöjligheter för de multinationella företagen. De oroar sig för att kommissionen kommer att få möjlighet att prioritera den inre marknaden i högre grad.

3.3.7. Dessa frågor är naturliga. Det skulle inte vara acceptabelt om konsumentskyddet på EU-nivå kom att minska. En oberättigad fördel för multinationella företag skulle också utgöra ett skäl att kritisera förslagen. Kommittén accepterar dock att metoden kan erbjuda en möjlighet att kombinera ett förbättrat konsumentskydd med en harmonisering av de sedvänjor som används inom affärskommunikationsområdet, om än bara genom att erbjuda komparativ och jämförbar information om de viktigaste standarderna i medlemsstaterna till alla myndigheter. Det har uttryckts farhågor att vissa stora reklambyråer skulle få en ökad marknadsandel och att detta skulle kunna missbrukas. I de fall då denna situation inbegriper mer än en medlemsstat har kom-

missionen dock redan skyldighet att ingripa för att hindra missbruk av ledande ställning. I en medlemsstat skulle de nationella myndigheterna med ansvar för konkurrensfrågor ha ansvar för att ingripa i sådana fall.

3.3.8. Kommittén har noga övervägt de möjliga konsekvenserna för företag och konsumenter av förslaget om att befästa den inre marknaden för affärskommunikationstjänster. Två specifika frågor tycks vara avgörande för denna process:

- i) Konsekvenserna av den nuvarande ofullständiga inre marknaden för företag och konsumenter.
- ii) De möjliga ekonomiska konsekvenserna av kommissionens förslag.

3.3.9. Den nuvarande ofullständiga inre marknaden har som följd att gränsöverskridande affärskommunikation diskrimineras. Medan man har etablerat den inre marknaden för varor och många tjänster, begränsar olika nationella regler ofta friheten för gränsöverskridande tjänster inom området marknadskommunikation såsom varumärkesreklam, allmän reklam och sponsring. Lösningen på detta problem består inte i att avskaffa alla nationella regler, och det är heller inte nödvändigt att harmonisera alla regler. Syftet är att kontrollera att dessa regler är förenliga med fördraget. Att man försöker erbjuda en objektiv metod för att uppnå detta mål skall inte ses som att man försöker ge vissa branscher någon fördel, utan snarare som att man vill avskaffa de nuvarande nackdelarna för gränsöverskridande verksamhet inom området affärskommunikation.

3.3.10. Den andra frågan rör den potentiella fördelen för alla konsumenter, både privatpersoner och företag, och ekonomin i sin helhet, av att man öppnar denna marknad. Även om den totala fördelen kan anses vara begränsad, är det dock troligt att varje förändring i den riktning som förespråkas av kommissionen kommer att skapa vissa skalfördelar och uppmuntra specialisering.

3.3.11. Samma argument leder naturligtvis också till slutsatsen att många producenter av affärskommunikationstjänster på en skyddad hemmamarknad kommer att stå inför en mer konkurrensutsatt marknad. Även om vissa ser detta som otillbörlig konkurrens, är dock en ökad konkurrens till följd av en viss minskning av skyddet inte nödvändigtvis orättvis. Skulle man tillämpa en sådan logik fullt ut skulle man ifrågasätta hela den inre marknaden. På konsumenternas och reklamköparnas vägnar måste man erkänna att den nuvarande fragmente-

ringen av marknaden förmodligen skapar högre kostnader per såld enhet eller, som man uttrycker det i marknadsföringstermer, högre "kostnad per tusen kontakter".

3.4. Samordning och information

3.4.1. Det andra förslaget går ut på att förbättra informationsutbytet och samordningen av åtgärder och politik på gemenskapsnivå. Den metod som föreslås inbegriper upprättandet av en rådgivande kommitté på EU-nivå, vilken skulle fungera som ett forum för utbyte av information om gamla och nya utvecklingstendenser som påverkar affärskommunikationstjänster. Inom kommissionen skulle man också skapa en kontaktpunkt för information om politiken på affärskommunikationsområdet.

3.4.2. Inom den rådgivande kommittén skulle kommissionen genom att använda överenskommen metodik få möjlighet att förklara de problem som de olika nationella lagarna skapar. Medlemsstaterna skulle få möjlighet att överväga de problem som skapas av skillnaderna i lagstiftning. Den rådgivande kommittén skulle kunna yttra sig i frågan om ömsesidigt erkännande. Kommissionen skulle därpå fatta beslut om huruvida man skall gå vidare med ett formellt gemenskapsinitiativ, i sista hand genom EG-domstolen. Kommissionen skulle dock ha haft möjlighet att diskutera frågan med representanter från medlemsstaterna innan man inleder ett rättsligt förfarande för en eventuell överträdelse. Man skulle också få möjlighet att hålla anonyma diskussioner som ett preliminärt steg i granskningsprocessen. Dessa åtgärder skulle i sig kunna leda till ett minskat beroende av de rättsliga förfaranden som fördraget stipulerar i händelse av överträdelser.

3.4.3. En ytterligare möjlig fördel skulle bestå i eventuella steg för att harmonisera eller minska skillnaderna i medlemsstaternas åtgärder. En medlemsstat som blivit indragen i en bedömning av proportionalitetsfrågan av en annan medlemsstat skulle influeras av dessa kunskaper när man överväger eventuella nationella förändringar.

3.4.4. En annan faktor som kan förstärka samstämmigheten när det gäller de nationella bestämmelserna om affärskommunikation är möjligheten att gränsöverskridande verksamhet kan komma att bli mer flexibel än den inhemska verksamheten om medlemsstaterna till exempel tvingas acceptera reklamkampanjer från utlandet (till följd av gemenskapsbeslut om (o-)proportionala restriktioner), som sker på en grund som

innebär nackdelar för inhemska aktörer. En samordnad konsultation med medlemsstaterna genom den föreslagna kommittén skulle kunna hindra sådana missförhållanden.

3.4.5. Kommittén välkomnar förslaget om en form av samordning, samarbete och informationsutbyte, som konkretiserats i idén om en rådgivande kommitté. Om detta visar sig vara effektivt kommer det att stärka de pragmatiska ansträngningarna att ge en godtagbar grund för den inre marknaden för affärskommunikation. Om det visar sig vara otillräckligt tror ESK att kommissionen kan komma att tvingas överväga lagstiftning. Detta är dock erkänt svårt att åstadkomma inom ramarna för fördraget och med tanke på de dramatiska förändringarna när det gäller möjligheterna för de gränsöverskridande reklamtjänsterna, särskilt allteftersom informations-tekniken utvecklas.

3.4.6. Kommittén välkomnar också förslaget att medlemsstaterna skall informera kommissionen och övriga medlemsstater om förslag till nya lagar och regler som påverkar området affärskommunikation. Av praktiska skäl skulle kommissionen tvingas ta på sig ansvaret för att cirkulera förslag från medlemsstaterna. De skulle sedan tas upp för granskning av den rådgivande kommittén. Detta förfarande skulle vara i linje med det förslag kommissionen nyligen lade fram om ett direktiv som förpliktigar medlemsstaterna att anmäla framtida förslag till lagar och regler för tjänster som rör informationssamhället⁽¹⁾.

3.4.7. Grönboken ger inte mycket detaljinformation om hur den rådgivande kommittén skulle fungera eller hur den skulle vara sammansatt. Kommissionen har föreslagit att man skulle kunna ha två representanter från varje medlemsstat. Det råder vanligen en motsättning mellan målen att göra en kommitté tillräckligt representativ och att ändå behålla en hanterbar storlek. Även om man kan bestämma detaljerna om dess verksamhet i ett senare skede, befarar ESK att en kommitté med två representanter från varje medlemsstat, vid sidan av kommissionens representanter, skulle vara mindre effektiv om man inte har en ständig representant från varje medlemsstat för att garantera stadga och kontinuitet.

3.4.8. Förhandlingarna inom denna kommitté bör vara öppna. Berörda handelssammanslutningar, tjänste-producenter och andra intressegrupper bör ha möjlighet att lägga fram sina synpunkter till kommittén och, med hjälp av de öppna överläggningarna, få garantier, för att deras synpunkter har beaktats i tillräcklig grad.

4. Särskilda kommentarer

4.1. Den definition som kommissionen har gjort på begreppet affärskommunikation är tillräckligt omfattande. Kommissionen erkänner dock att affärskommunikation ibland kan härröra från aktiviteter inom icke-kommersiella organisationer. Man erkänner framför allt att välgörenhetsorganisationer, eller icke-vinstdrivande organisationer, ofta använder sig av affärskommunikationstjänster och att det är sannolikt att dessa i en allt större omfattning kan komma att påverka deras aktiviteter inom unionen. Förmodligen kommer dessa organisationer att inbegripas i de allmänna villkor som kommissionen skissat fram.

4.2. Allt eftersom spektrumet av affärskommunikationstjänster ökar genom expansionen av satellit- och kabel-TV, internet, distansförsäljning och on-line transaktioner, kommer medlemsstaternas möjligheter att hindra eller begränsa vissa affärskommunikationstjänster att minska. I direktivet om "gränslös TV" erkänns medlemsstaternas problem att reglera denna typ av områden. Vanligtvis har man i hög grad förlitat sig på att sändningar är acceptabla om de uppfyller kraven i det land där den redaktionella kontrollen utförs eller där utsändningen sker. Likaledes sker eventuella interventioner i det land där utsändningen görs. ESK inser att denna utveckling i sig kommer att sätta press på medlemsstaterna att samordna sina regelsystem och välkomnar förslaget i grönboken att konsekvenserna av denna tekniska utveckling skall vara en av de första uppgifterna för den föreslagna rådgivande kommittén.

4.3. En viktig aspekt på eventuella åtgärder för att reglera affärskommunikationstjänster inom en medlemsstat eller på EU-nivå består i en uppskattning av de "kedjereaktioner" som de kan orsaka. I det arbetsdokument som kommissionen utarbetat (del E), undersöker man de troliga reaktionerna för den affärsmässiga marknadsföringen av olika typer av varor och tjänster som följd av rättsliga restriktioner. Detta bekräftar i analytisk form erfarenheterna hos dem av ESK:s medlemmar som har sysslat med produktion och marknadsföring av varor och tjänster liksom hos de som har granskat dessa aspekter ur konsumenternas synvinkel. För många nationella regleringsåtgärder finns det därför minst två olika frågor att överväga. För det första har vi frågan om åtgärden är berättigad utifrån "allmänintresset" (enligt punkt 1.8). För det andra har vi frågan om åtgärden kan komma att orsaka en kedjereaktion

⁽¹⁾ Kommissionens pressmeddelande IP/96/695.

som kan ha oavsedda effekter, urholka åtgärdens effektivitet eller skapa ytterligare störningar på reklammarknaden. ESK ser granskningen av eventuella kedjereaktioner som en viktig del av den granskningsprocess som beskrivs under 3.3.3.

4.4. Kommissionen erkänner att den nuvarande otillfredsställande situationen för affärskommunikationer kan illustreras av det faktum att om det bedöms att de rättsliga begränsningarna inte står i proportion till en acceptabel målsättning, så kan principen om ömsesidigt erkännande komma att tillåta affärskommunikationer från utlandet som bryter mot de nationella reglerna i en medlemsstat. Om gemenskapslagstiftningen tillåter att denna typ av situation får ökad betydelse, medför detta att gemenskapsregler får gälla framför nationella åtgärder och att medlemsstaterna kan utsättas för tryck inifrån att ändra den nationella lagstiftningen. Alternativt kan detta skapa ett tryck på kommissionen att finna ett mer flexibelt arrangemang. Kommittén erkänner att det i vissa medlemsstater finns en risk att man måste fatta obehagliga beslut till följd av bedömningsproceduren i fråga om proportionalitet. Fördelarna med den framväxande inre marknaden gör det dock svårt att påstå att regelverket i fördraget utgör ett otillräckligt försvar av det nationella "allmänintresset".

4.5. I debatten om omfattningen och lämpligheten hos kommissionens åtgärder förutser kommittén en möjlig konflikt mellan de övergripande principerna för den inre marknaden, såsom de definierats genom de allmänna bestämmelserna i fördraget, och de särskilda konsekvenserna av artikel 129a.3, som tillåter medlemsstaterna att införa hårdare regler för konsumentskyddet än vad som krävs av gemenskapslagstiftningen. Dock sägs att "sådana åtgärder måste vara förenliga med detta fördrag". Omfattningen av artikel 129a kan därför vara mer begränsad än man ibland tror.

4.6. En av de möjliga komplikationerna då man öppnar den inre marknaden för affärskommunikationstjänster består i den störning som skapas av olikheter i den nationella beskattningen. Eftersom sådana skillnader skulle kunna leda till antagandet att "importerade" tjänster skulle motverkas, blir det logiska svaret att man

inom gemenskapen ytterligare bör harmonisera den indirekta beskattningen och att man bör försöka beskatta tjänster från tredje land på ett lämpligt sätt.

4.7. Under de konsultationer som föregick utarbetandet av detta yttrande, gick ett av de kritiska inläggen ut på att kommissionen, trots att man hade tagit ett riktigt initiativ genom att utarbeta och publicera grönboken, inte var tillräckligt aktiv i fullföljandet av vissa inkomna fall för att få dem prövade i fråga om proportionalitet och syfte i EG-domstolen. Kommittén skulle bli oroad om utvecklingen av idéerna i grönboken användes som förevändning för att försena nödvändiga åtgärder till följd av större existerande klagomål.

4.8. I grönboken görs inga hänvisningar till några undantag på grund av ringa betydelse. När det gäller området affärskommunikationer verkar ett sådant undantag vara onödigt.

4.9. I grönboken framgår kommissionens beslut att samla alla befogenheter på området affärskommunikation. Kommittén instämmer i att det finns ett behov att garantera en enhetlig policy inom kommissionen när det gäller dessa komplicerade frågor och förordar idén att ett GD skall utses att inneha en "ledande roll" inom kommissionen. Ett sådant arrangemang har fördelen att exempelvis konsumentskyddsfrågor kan övervägas där man har en bred överblick över de många aspekter och produkter som kan komma att påverkas. Andra generaldirektorat har också viktiga bidrag att komma med. Oavsett de administrativa arrangemangen är det dock av avgörande betydelse att alla berörda generaldirektorat är effektivt engagerade. En möjlig väg, som inte i tillräcklig grad har uttryckts i grönboken, är kommissionens möjlighet att utöka sitt inflytande på marknaden för affärskommunikation genom internationella förhandlingar. Om den inre marknaden kan öppnas effektivt skulle det bli lättare att argumentera för att öppna den globala marknaden.

5. Slutsatser och rekommendationer

5.1. Kommittén välkomnar publiceringen av grönboken om affärskommunikation. Man har här uppmärksammat en mängd komplexa och svåra frågor och lägger fram konstruktiva förslag för att förbättra den inre marknads sätt att fungera.

5.2. Man måste finna en jämvikt mellan (i) fördragets krav på att den inre marknaden skall öppnas för varor

och tjänster och (ii) skyddet av "allmänintresset", såsom det medges av fördraget och som återfinns i många olika former i medlemsstaternas lagstiftning. Denna jämvikt måste uppnås på ett så överskådligt och objektiskt sätt som möjligt.

5.3. Det första förslaget, om en metodik för att skapa ett förfarande för en mer enhetlig bedömning av proportionaliteten hos en nationell restriktion som påverkar affärskommunikationstjänster, syftar till att kombinera vedertagen och framväxande rättspraxis med en utförlig konsekvensanalys i enskilda fall. Kommittén instämmer i att införandet av denna typ av metodik skulle erbjuda möjligheter till ett begripligt och accepterat sätt att minska de tvetydigheter eller osäkerheter som idag råder till följd av frånvaron av någon metod.

5.4. En minskning av konsumentskyddet på gemenskapsnivå skulle inte vara acceptabelt. Dessutom skulle eventuella oberättigade fördelar för multinationella företag ge anledning till kritik av förslagen. Kommittén accepterar dock att metoden kan erbjuda en möjlighet att kombinera ett förbättrat konsumentskydd med en harmonisering av de sedvänjor som används inom affärskommunikationsområdet. Detta skulle också bidra till en öppnare konkurrens mellan företag som skapar och tillhandahåller affärskommunikationstjänster.

5.5. Det andra förslaget, om att skapa medel för att förbättra informationsflödet och samordningen av gemenskapens åtgärder och politik, inbegriper upprättandet av rådgivande kommitté på EU-nivå. Denna kommitté skulle vara till nytta som ett forum för utbyte av information om gamla och nya utvecklingstendenser som påverkar affärskommunikationstjänster. Inom kommissionen skulle man också skapa en kontaktpunkt för informationsutbyte. Kommittén välkommar dessa förslag och rekommenderar att kommissionen också ser till att alla dess informationskontor i medlemsstaterna informeras om detta och utrustas så att de kan fungera som kontaktytor, där företag som söker hjälp i dessa frågor kan få information och, om så behövs, tillgång till kommissionens centrala kontaktpunkt. De nationella regeringarna skulle också kunna överväga parallella arrangemang för frågor som faller under nationella regler.

5.6. Det finns en risk att en kommitté med två representanter från varje medlemsstat, vid sidan av kommissionens representanter, skulle vara mindre effek-

tiv om man inte har en ständig representant från varje medlemsstat för att garantera stadga och kontinuitet. Med denna restriktion bör förhandlingarna inom denna kommitté vara öppna. Berörda handelssammanslutningar, tjänsteproducenter och andra intressegrupper bör ha möjlighet att lägga fram sina synpunkter till kommittén och, med hjälp av de öppna överläggningarna, få garantier för att deras synpunkter har beaktats i tillräcklig grad.

5.7. Om denna rådgivande kommitté, och därtill hörande åtgärder, visar sig vara effektiva kommer de att stärka de pragmatiska ansträngningarna att ge en godtagbar grund för den inre marknaden för affärskommunikation. Om de visar sig vara otillräckliga kan kommissionen komma att behöva överväga kompletterande lagstiftning.

5.8. Kommittén vill framhäva att:

- 1) Den välkomnar förslaget att medlemsstaterna skall informera kommissionen och övriga medlemsstater till förslag på nya lagar och regler som påverkar området affärskommunikation.
- 2) Den inser att senare tids utveckling i fråga om informationsteknik och ny sändningsteknik kommer att sätta press på medlemsstaterna att samordna sina regelsystem och välkomnar förslaget i grönboken att konsekvenserna av denna tekniska utveckling skall vara en av den föreslagna rådgivande kommitténs första uppgifter.
- 3) Den förordar granskningen av potentiella kedjereaktioner som en viktig del av översynsprocessen (vilket nämns under punkt 3.3.3).

5.9. Kommittén skulle bli oroad om utvecklingen av idéerna i grönboken användes som en förevändning att försena nödvändiga åtgärder till följd av större existerande klagomål.

5.10. Kommittén stöder kommissionens åtgärder för att samla alla befogenheter på området affärskommunikation inom ett generaldirektorat och ge det en ledande roll på området inom kommissionen. Denna förändring skulle garantera en enhetlig och konsekvent policy i denna komplexa fråga.

5.11. Kommittén erkänner att det i vissa medlemsstater finns en risk att man måste fatta obehagliga beslut

till följd av bedömningsproceduren i fråga om proportionalitet. Fördelarna med den framväxande inre marknaden gör det dock svårt att påstå att regelverket i fördraget utgör ett otillräckligt försvar av det nationella "allmänna intresset". I debatten om omfattningen och lämpligheten

hos kommissionens åtgärder förutser kommittén en möjlig konflikt mellan de övergripande principerna för den inre marknaden, såsom de definierats genom de allmänna bestämmelserna i fördraget, och de särskilda konsekvenserna av artikel 129a 3.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om underleverantörernas konkurrenskraft i Europeiska unionens textil- och beklädnadsindustri"

(97/C 66/06)

Den 30 maj 1996 beslöt kommissionen att i enlighet med artikel 198 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen begära att Ekonomiska och sociala kommittén lämnar ett yttrande om ovannämnda meddelande.

Sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster, som hade ansvaret för det förberedande arbetet i ärendet, antog sitt yttrande den 6 november 1996. Föredragande var Henri Malosse.

Vid sin 340:e plenarsessionen den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med röstfördelningen 105 för, 1 mot och 5 nedlagda.

1. Inledning

1.1. Kommissionens meddelande tar sin utgångspunkt i åtgärdsprogrammet till förmån för den europeiska industrins konkurrenskraft (dok. KOM(94) 319 slutlig) och har utarbetats på begäran av rådet (industri) den 28 mars 1996. Det var ett omdömesgillt ämnesval, ty textil- och beklädnadsindustrin är en av de främsta industrigrenarna i Europa räknat efter antalet anställda och utgör en bransch som har blivit särskilt drabbad av förlusten av konkurrenskraft. Aktuella uppskattningar från OETH (Europeiska observationsgruppen för textil- och beklädnadsindustrin) visar att det inom denna bransch har försvunnit mer än 800 000 arbetstillfällen mellan 1988 och 1995.

1.2. Inom denna industribransch spelar underleverantörsverksamheten en ansenlig roll. Det är helt adekvat att tillskriva den en särskild betydelse, ty den utförs huvudsakligen av små och medelstora företag och hantverksföretag som är en viktig källa till sysselsättning.

Kommissionen uppskattar att 650 000 människor är anställda av underleverantörer inom denna bransch, och till denna siffra skall läggas omkring 150 000 som arbetar svart (denna siffra är förmodligen mycket underskattad).

1.3. Underleverantörerna spelar en viktig roll i branschen eftersom de gör det möjligt för den att uppnå nödvändig flexibilitet. Man måste också framhålla de skillnader som finns mellan textilindustrin — där underleverantörerna i sin verksamhet kan utnyttja högteknologi — och beklädnadsindustrin, som i huvudsak bygger på beställningsarbete, en verksamhet som av tradition utförs på hantverksbasis. Det kan även noteras att underleverantörsverksamheten inom textil- och beklädnadsbranschen ofta är belägen i bergsområden eller i krisdrabbade stads- och landsbygdsområden. Om dessa verksamheter alltmer försvinner innebär detta att de problem som sammanhänger med regional planering och ekonomisk och social sammanhållning bara ytterligare förvärras.

1.4. Vid en tidpunkt då branschen i hög grad karakteriseras av utflyttning och ökande internationalisering är det viktigt att erinra om den betydelse som underleverantörerna har för att bibehålla en fullständig och vertikalt integrerad industri inom Europeiska unionen, baserad på en produktförädlingskedja som börjar med bearbetning av naturliga råvaror (exempelvis bomull, ull, lin), följt av spinning, vävning och blekning samt bearbetning av konstfibrer (syntetfiber och regenatfiber), vilket även för in textilmaskinbranschen i processen. Därefter kommer den mångskiftande beklädnadsindustrin med mode, *haute couture*, masskonfektion och hantverksproduktion, samt avslutningsvis distributionsledet.

1.5. I hela branschen märks en allt starkare "samhörighetskänsla" mellan dessa olika aktörer i branschen, inklusive det specialiserade distributionsnätet. Dessa aktörer anser att det finns en oöverskridlig gräns för utflyttning och internationalisering och att hela branschen kan komma att bli lidande om en "länk i kedjan" försvinner i Europa.

1.6. 80 % av de anställda i underleverantörsledet till beklädnadsindustrin i Europeiska unionen är kvinnor och krisen inom branschen får särskilt allvarliga följder för denna befolkningskategori.

1.7. Mot denna bakgrund skulle Ekonomiska och sociala kommitténs bidrag kunna klargöra situationen inför kommissionen, rådet, Europaparlamentet och Regionkommittén samt den arbetsgrupp för "konkurrenskraft" som inrättades av Europeiska kommissionen vid Forum för textil- och beklädnadsindustrin den 19 juni 1996.

I dag kan man ställa frågan om denna sektor överhuvudtaget kommer att överleva i Europeiska unionen — de avsevärda sociala och industriella konsekvenserna av denna situation gör den till en fråga av avgörande betydelse för samhället.

2. Analys av kommissionens förslag

2.1. *Analys av situationen*

2.1.1. Den analys som kommissionen gör sammanfaller i stora delar med de åsikter som kommitténs ledamöter hyser: produktionens internationalisering och utflyttningen, de stora distributörernas allt större makt, konsekvenser av datorisering, svartarbete.

2.1.2. Kommittén anser emellertid att denna analys bör kompletteras med följande:

a) Den höga grad av ömsesidigt beroende som råder mellan underleverantörer och branschen i dess helhet. Det är nödvändigt att man väljer en strategi som omfattar hela branschen.

b) En distinktion måste göras mellan textilindustrins underleverantörer, som ofta är högpresterande och kapitalintensiva, och beklädnadsindustrins underleverantörer, där arbetskraftsintensiteten är hög och införandet av ny teknik går ytterst långsamt.

c) De svårigheter som branschen i allmänhet möter när det gäller att få tillträde till marknaderna i tredje land, samtidigt som de europeiska marknaderna i stor utsträckning är öppna.

d) En mer detaljerad analys av de svårigheter som små och medelstora företag har på grund av sin storlek (till exempel tillgång till yrkesutbildning eller till information).

e) En analys av utvecklingen av 1) legotillverkningen i tredje land och 2) tullfri import av råvaror som bearbetas och återexporteras, samt de lärdomar som man kan dra av denna utveckling.

2.2. *Underleverantörsledets marknadsstrategier*

2.2.1. I ljuset av de fakta som angivits ovan identifierar Europeiska kommissionen flera slag av strategier med följande logiska profiler: a) reaktionsförmåga och flexibilitet, b) kunskap och know-how, c) service, d) kostnader.

2.2.2. Kommittén anser inte att det finns några skäl att motsätta sig dessa logiska profiler. Profilerna bör komplettera varandra. Kostnadsprofilen utgör — särskilt i underleverantörsverksamheten — en av de ofrånkomliga lagarna för det ekonomiska livet, även om den inte är den enda. Kommittén anser att underleverantörerna försöker använda alla dessa fyra profiler och att en äkta europeisk strategi måste se till att de ges de bästa villkoren för att lyckas med detta.

2.2.3. Vad beträffar "kostnadsprofilen" anser kommittén att Europeiska unionen borde inleda en genomgripande utvärdering i avsikt att se till att arbetskraften är konkurrenskraftig. Faktum är att de flesta medlemsstater i dag lägger skatt och sociala avgifter huvudsakligen på arbete, något som belastar sysselsättningen och företagen och gynnar användningen av svart arbetskraft, ofta under oacceptabla arbetsvillkor. Finanspolitiska åtgärder som är utformade för att främja företagens investeringar i yrkesutbildning och kompetensutveckling, särskilt för kvinnor, skulle tvärtom bidra till att höja den europeiska industrins konkurrenskraft och bromsa upp trenden mot utflyttning. På europeisk nivå och inom berörda sektorer — inklusive små och medelstora företag — skulle dessutom åtgärder rörande flexibilitet och nya slag av arbetstidsplanering, särskilt beräkning av arbetstiden, bidra till att främja en ökad konkurrenskraft.

2.3. Faktorer bakom ökad konkurrenskraft

2.3.1. I sitt meddelande framhåller Europeiska kommissionen med rätta att innovationer, information, kompetensutveckling och samarbete mellan företag utgör faktorer som leder till ökad konkurrenskraft.

2.3.2. Kommittén skulle särskilt vilja lägga tonvikten på följande punkter:

- a) Utveckling av kompetensen bland dem som är aktiva inom branschen — löntagare, företagsledare, hantverkare och egna företagare — genom ökat tillträde till yrkesutbildnings- och informationsprogram.
- b) Ökad tillgång till tekniska framsteg och till moderna kommunikationsmedel, särskilt distansarbete med hjälp av informationsteknologi, något som ger utrymme för sysselsättning i hemmen eller i små enheter belägna i otillgängliga regioner.
- c) En diversifiering av verksamheterna som leder till ökat mervärde i produktionen. Diversifieringen kan genomföras så att den även gäller tillverkningen av slutprodukter, där metoder som franchising kan användas för att få tillgång till design och varumärken, vilket skulle göra det möjligt att saluföra produkten.
- d) Insatser "branschvis", på frivillig basis och i en anda av samförstånd, i vilka små och medelstora distributörer medverkar. Dessa insatser kan även omfatta en prispolitik för att man bättre skall kunna konkurrera med de stora distributionskedjorna.
- e) Åtgärder som syftar till att främja kvalitetskontroll och tillgång till rådgivning, som i kombination med arbetskraftens yrkeskunnande kan göra det möjligt för de europeiska underleverantörerna att erbjuda avsevärda "kostnads-kvalitets"-fördelar i förhållande till konkurrenter i utvecklingsländer där kvalitetskraven ofta är lägre.
- f) Förstärka partnerskapet mellan underleverantörer i syfte att främja såväl sammanslagningar som utbyte av yrkeskunnande och produkter. Detta partnerskap bör också omfatta dels mellanhänder som i en del medlemsstater spelar en avgörande roll för att uppvärdera underleverantörernas arbete i beställarnas ögon, dels användning av "börser" för underleverantörer.
- g) Stimulera beställarna att upprätta mer jämlika relationer med underleverantörerna i en anda av partnerskap. Dessa relationer bör underbyggas genom att

man etablerar en uppsättning kriterier, som dels skall bidra till en bättre balans mellan de ingående parterna, dels ange regler för betalningsfrister, avtals giltighetstid, kvinnors och mäns deltagande i yrkesutbildning, överföring av yrkeskunnande, i utbyte mot underleverantörernas åtaganden avseende kvalitet och leveranstid. Denna uppsättning kriterier kan hänvisa till gällande eller framtida nationell lagstiftning och skall helst bygga på ett frivilligt engagemang inom branschen.

- h) Marknaderna i tredje land måste öppna sig mer för europeiska varor. Detta ger upphov till frågan om Europeiska unionens utrikespolitik är förenlig med dess strategi för industriell konkurrenskraft. Europeiska unionen är allmänt sett mer öppen för utrikeshandel än dess viktigaste partners, och därför anser kommittén att man i kommande förhandlingar om handelsavtal med tredje land med rätta skulle kunna ge högre prioritet åt kravet att dessa öppnar sina marknader innan vi öppnar våra egna. Kommittén kräver att mekanismen för övervakning av handelsavtal tillämpas på ett effektivt sätt och att EU:s små och medelstora företag lättare skall få tillgång till förfaranden till skydd för handeln, inklusive möjligheten att införa automatiska sanktioner i händelse av avtalsbrott.
- i) Större uppmärksamhet bör inom WHO:s multilaterala ram riktas mot åtgärder för att bekämpa bedrägeri, dumpning, piratkopior, import av produkter som tillverkas under villkor som inte uppfyller unionens sociala och moraliska principer och inte heller Internationella arbetsorganisationens (ILO) normer, exempelvis tvångsarbete i fångelser, exploatering av barn, avsaknad av fackföreningsfrihet eller brist på respekt för elementära regler för miljöskydd. Produktion under sådana villkor är en sannskyldig plåga för branschen som helhet och för underleverantörerna i synnerhet.
- j) Bekämpning av illegalt arbete genom uppvärdering av arbetstillfällena och kvalifikationerna.

2.4. Åtgärder för att främja konkurrenskraften

2.4.1. Kommissionen inleder med att räkna upp de styrinstrument som den förfogar över (strukturfonderna, program för yrkesutbildning), instrument som inte särskilt skall tillämpas på just textil- och beklädnadssektorn. Kommittén skulle vilja påpeka att dessa instrument, rent allmänt sett, inte är särskilt lättillgängliga för små och medelstora företag och att det inte är lätt att få insyn i dem. Kommittén vill bland annat beklaga att det är så svårt att komma i åtnjutande av gemenskapsåtgärder för yrkesutbildning — en nyckelfaktor för att säkerställa branschens konkurrenskraft. Kommittén

konstaterar också att Europeiska kommissionen inte är förmögen att identifiera det stöd som är örönmärkt för textiloch beklädnadsbranschen i enlighet med dessa finansieringsbestämmelser.

2.4.2. Kommittén anser att åtgärdsprogrammet till förmån för små och medelstora företag, administrerat av generaldirektorat XXIII, skulle kunna spela en mycket viktig roll för att uppfylla de behov som formulerats, exempelvis när det gäller samarbete mellan små och medelstora företag på den inre marknaden. Kommittén vill emellertid uttrycka sin oro över den eventuella nedskärning av det redan blygsamma anslaget som planeras i programmet för 1997-1999 (180 miljoner ecu). Kommittén finner intresse i det förslag till pilotprojekt som återfinns i det andra integrerade programmet om finansiering av samriskföretag mellan europeiska små och medelstora företag. Kommittén fordrar att textil- och beklädnadssektorn skall vara en prioriterad bidragsberättigad part i detta pilotprojekt.

2.4.3. Längre fram presenterar kommissionen de instrument som särskilt avser underleverantörsledet i textiloch beklädnadsbranschen. Kommittén erkänner det intresse som finns av de planerade åtgärderna, exempelvis när det gäller säljfrämjande åtgärder (varumässor och salonger), yrkesutbildning och samarbete mellan beställare och underleverantörer. Den budget som föreslås för dessa åtgärder är mycket liten (150 000 ecu i 1996 års budget, plus 32 000 ecu som skall täcka möteskostnader). Mot denna bakgrund och med tanke på att man ofrånkomligen måste respektera subsidiaritetsprincipen inom detta område, uppmanar kommittén kommissionen att för kommittén lägga fram ett mer detaljerat program som omfattar följande:

- a) En 3- eller 4-årig tidtabell i vilken de åtgärder som skall uppnås ingående anges.
- b) Ytterligare detaljer om finansieringsvillkoren för dessa åtgärder (inklusive eventuell medverkan av såväl medlemsstater som branschen själv).
- c) Innovativa kompletterande åtgärder, eventuellt finansierade inom ramen för existerande program. Exempel på sådana åtgärder är sammankoppling på EU-nivå av teknikcentra för tillhandahållande av information om ny teknik, gemensamma aktioner på tillväxtmarknader som Japan, USA eller länderna kring Mexikanska golfen.
- d) Stödåtgärder för samarbete mellan små och medelstora företag, exempelvis pilotprojekt som syftar till att bygga upp gemensamma strukturer för modeskapande, och distributionssamarbete som kan leda till en ökning av mervärdet.

3. Slutsatser och sammanfattning

3.1. Det är viktigt att EU har en effektiv textil- och beklädnadsindustri som kan skapa både välstånd och sysselsättning.

3.2. Underleverantörer inom EU spelar en viktig roll. De är flexibla och är en viktig del av industrin, och är också ett alternativ till utflyttning av industrier till länder utanför unionen.

3.3. Underleverantörerna inom textil- och beklädnadsindustrin spelar en förstaplansroll i det ekonomiska och sociala livet i många av Europeiska unionens medlemsstater, genom deras påverkan när det gäller regional planering och genom de tiotusentals småföretag, enmansföretag och hantverkare som ingår i branschen.

3.4. De europeiska industrierna har vissa trumfkort: yrkeskunnande, kreativitet, innovationer, teknologisk kapacitet och det europeiska modets goda anseende.

3.5. Det råder en obalans mellan underleverantörer och beställare, till underleverantörernas nackdel.

3.6. Mot bakgrund av ovanstående anser kommittén att meddelandet från kommissionen om underleverantörernas konkurrenskraft i textil- och beklädnadsindustrin är välgrundat.

3.7. Kommittén är dock betänksam över bristen på ambition i meddelandet. Man lyckas inte dra några logiska slutsatser från de observationer man gjort, nämligen behovet att

3.7.1. anmoda EU och dess medlemsstater att betänka det nödvändiga i att inte längre lägga största delen av skatter och sociala avgifter på arbete,

3.7.2. revidera målen med den externa handelspolitiken i syfte att prioritera att marknaderna i tredje länder öppnas, innan man börjar överväga att ytterligare öppna marknaderna inom EU,

3.7.3. se till att den internationella handeln sköts enligt internationella regler fastställda av WTO och ILO. I bestämmelserna regleras dumpning, produktion av förfalskade varor, exploatering av barn och fångar som arbetskraft, respekt för fackföreningsfriheten och miljön. Dessa regler bör stödjas genom effektiv kontroll och sanktioner,

3.7.4. effektivt tillämpa förfarandena inom gemenskapen för att skydda handeln, genom att göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till marknader, och genom ett automatiskt sanktionssystem för avtalsbrott,

3.7.5. göra relationerna mellan underleverantörer och beställare mer jämlika, till förmån för de små och medelstora företagen,

3.7.6. främja samarbetet mellan de små och medelstora företagen, inklusive små affärsrörelser, så att alla dessa bättre kan hävda sig inom den europeiska modevärlden och eventuellt genom bra kvalitet till konkurrenskraftiga priser bättre kan konkurrera med importerade varor och hävda sig gentemot de stora handelskedjorna,

3.7.7. föreslå en handlingsplan, med beräkningar och en flerårig tidtabell samt pilotprojekt på EU-nivå och på nationell nivå. Detta skall syfta till att förbättra arbetstagarnas kunskaper, påskynda införandet av ny teknologi, i synnerhet informationsteknologi, och underlätta samarbetet mellan små och medelstora företag, inklusive butiker, och relationerna mellan beställare och underleverantörer,

3.7.8. anmoda Europeiska unionens råd att enligt utfästelse prioritera de små och medelstora företagen genom att anslå tillräckliga medel till de program som specifikt vänder sig till dem, så att dessa program kan få en verklig, och inte symbolisk, effekt,

3.7.9. ge verklig prioritet åt små och medelstora företag inom ramen för EU:s strukturstyrmedel, i synnerhet den europeiska socialfonden. Detta kan uppnås genom att administrationen decentraliseras till branschorganisationer eller handelskammare, som finns nära företagen och deras behov, och särskilt då genom förfarandet med allmänna subventioner,

3.7.10. ge Europeiska unionen en ordentlig finansieringsmekanism, som föreslagits i det andra integrerade programmet, för att främja samarbetet mellan små och medelstora företag inom unionen, mot bakgrund av att sådana instrument finns i partnerskap med tredje land (ECIP, International Investment Partners och JOP, Joint Observation Programs).

3.8. Kommittén välkomnar idén att inrätta en grupp för underleverantörerna inom textil- och beklädnadsindustrin, med representanter från denna bransch och från fackföreningar på europeisk och nationell nivå. Kommittén kommer att lämna bidrag till denna grupp såsom observatör av den inre marknaden. En av gruppens uppgifter skulle kunna vara att utarbeta förbättrade kontraktsrelationer inom branschen. Kommittén anser att denna kommitté kommer att behöva utökas, på grund av de behandlade frågorna, till att också omfatta berörda grupper som distributionskedjor eller konsumentorganisationer.

Bryssel den 27 november 1996.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 684/92 om gemensamma regler för internationell persontransport med buss"

(97/C 66/07)

Den 13 juni 1996 beslöt rådet att i enlighet med artikel 75 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för transport och kommunikation, som var ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 11 november 1996. Föredragande var Hubert Ghigonis.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 103 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster.

1. Kommissionens rapport

Artikel 20 i förordning (EEG) nr 684/92⁽¹⁾ föreskriver att kommissionen skall rapportera till rådet före den 1 juli 1995 om dess tillämpning. Denna rapport innehåller synpunkter på olika slags tjänster och behandlar problemet med att tolka olika bestämmelser. Samma artikel föreskriver att ett nytt förslag till förordning skulle läggas fram för rådet före den 1 januari 1996. Förslaget skulle omfatta förenkling av förfaranden och — beroende på rapportens slutsatser — även upphävande av tillstånd. Rapporten och det nya förslaget publicerades den 10 maj 1996.

2. Huvudsakligt innehåll i det nya förslaget till förordning

2.1. Målet är att förenkla och klagöra administrativa tjänster och förfaranden, att optimera förvaltningen av transportverksamhet och utnyttjande av fordonsparker, att öppna nya möjligheter för transportföretagen och att skapa nya arbetstillfällen.

2.2. Kategorierna pendeltrafik och tillfällig trafik bör upphävas.

2.3. All tillfällig trafik, speciell reguljär trafik och trafik för egen räkning bör avregleras.

2.4. Det bör bli lättare att sätta in extrafordon i internationell linjetrafik.

2.5. En ny definition av begreppet "stadstrafik i gränsområden" har introducerats. Denna transporttyp betraktas inte längre som speciell reguljär trafik utan som en särskild typ av linjetrafik.

2.6. Definitionen av tillfällig transport har formulerats om.

2.7. Ett "gemenskapstillstånd" som skall ersätta de olika tillstånden för internationella transporter i medlemsländerna har inrättats.

2.8. Ansökningsförfarandet och tillståndsgivningen, med avseende på den information som de sökande skall presentera, och överläggningarna mellan medlemsstaterna samt villkoren för avslag har förändrats. Konkurrens med järnvägstransporter utgör inte längre någon anledning till avslag i fråga om tillstånd för internationell linjetrafik.

2.9. Vissa tidsfrister inom vilka medlemsstaterna kan rådgöra med varandra har förlängts och kommissionen kan ingripa vid konflikter.

3. Allmänna kommentarer

3.1. Kommittén har med stort intresse tagit del av kommissionens rapport om tillämpningen av förordning (EEG) nr 684/92 och det nya förslaget om ändring av denna. Man ser positivt på kommissionens ansträngningar för att klagöra och förenkla de aktuella reglerna.

3.2. Kommittén är öppen för att nya arbetstillfällen skapas inom transportindustrin och stöder detta. Man tror dock att avregleringen skulle kunna orsaka överdriven konkurrens som i sin tur skulle kunna leda till prissänkningar, konkurser och följaktligen till ökad arbetslöshet.

3.3. Kommittén är även medveten om de möjligheter som en ökning av bussresorna kan erbjuda för transportindustrin.

⁽¹⁾ EGT nr L 74, 20.3.1992, s. 1; EGT nr C 356, 31.12.1987, s. 62.

3.4. På samma sätt kommer avregleringen av persontransporterna med buss att ha positiva effekter på medborgarnas rörlighet i gemenskapen och på deras val av transportmedel.

4. Kommentarer om de rättsliga bestämmelserna

4.1. Den nya definitionen av stadstrafik i gränsområden betraktas som en viktig revidering. Den återspeglar bättre egenskaperna hos den här typen av transporter. De utgör mer en särskild typ av linjetrafik som är öppen för alla resenärer än en typ av speciell reguljär trafik.

4.1.1. Kommittén välkomnar att villkoren för tillträde till marknaden för stadstrafik i gränsområden upprätthålls.

4.2. Kommittén anser att upphävandet av kategorin pendeltrafik är en positiv förenkling när det gäller den här typen av tjänster. Detta kommer att öka insynen och underlätta kontrollanternas viktiga uppgift. Man konstaterar dock att beslutet att upphäva denna grundkategori till stor del baserar sig på det blygsamma utnyttjandet av tillstånd för pendeltrafik utan logi och på likheterna mellan denna typ av tjänst och linjetrafik. Man anser också att kommissionen skulle ha kunnat ta hänsyn till villkoren för pendeltrafik med logi innan man fattade ett slutgiltigt beslut.

4.3. Den nya definitionen av tillfällig trafik är en betydande förbättring. Kommittén noterar dock att två typer av tillfällig trafik nämns — avreglerad trafik och sådan trafik som kräver tillstånd — och anser att det skulle vara lämpligt att klargöra skillnaden mellan villkoren för tillträde till marknaden för bägge kategorierna.

4.4. Med tanke på att trafik för egen räkning inte begränsar sig till trafik "för icke-kommersiella ändamål" och att definitionen följaktligen inte kommer att täcka all berörd trafik och att bara trafiken "för icke-kommersiella ändamål" kommer att regleras av bestämmelserna i det aktuella förslaget, anser kommittén att det är nödvändigt med tillstånd för trafik för egen räkning utöver de system som definieras i förslaget. Detta för att undvika eventuell illojal konkurrens från transportföretag i yrkesmässig trafik.

4.5. Kommittén välkomnar förslaget om ett gemenskapstillstånd för att harmonisera och förenkla kontrolldokumenten, för att minska antalet dokument som måste medföras i fordonet och för att förenkla de behöriga myndigheternas kontroller.

4.5.1. Med tanke på att gemenskapstillståndet bara kommer att krävas för de transportföretag som önskar

ha tillträde till den internationella marknaden och att de nya bestämmelserna inte nämner detta uttryckligen, anser kommittén att detta skulle kunna specificeras.

4.5.2. För att reglera situationen för de transportföretag som redan har tillstånd att utföra internationella persontransporter med buss i enlighet med gällande förordning och i syfte att underlätta övergången till ett nytt system med gemenskapstillstånd, föreslår kommittén att övergångsåtgärder inrättas av medlemsstaterna i samråd med kommissionen.

4.6. Med avseende på rapporten om tillämpning av den aktuella förordningen, har kommittén konstaterat att det finns problem när det gäller tillämpning och tolkning av förfaranden vid tillståndsgivning, särskilt när det gäller termen "företag som leder verksamheten" för en "grupp av företag". Kommittén konstaterar att även om företaget som leder verksamheten innehar tillståndet, har det ändå inga ytterligare rättigheter eller fördelar i förhållande till de andra förmånstagarna i gruppen. Dessutom är dess skyldigheter varken definierade eller avgränsade. Kommittén anser att termen "företag som leder verksamheten" skulle kunna upphävas, trots att den klart fastställer vem som är innehavare av tillståndets originaldokument.

4.7. Kommittén noterar att de nya bestämmelserna gäller användning av extrafordon i linjetrafik. De syftar till att upphäva förfarandet med förnyelse av tillstånd och att ersätta det med skyldigheten att medföra tre kontrolldokument som visar att det rör sig om ett extrafordon. Kommittén anser dock att en viss kontroll bör upprätthållas när det gäller bruket av extrafordon och föreslår en förändring av förslaget i detta avseende.

4.8. Kommittén konstaterar att "tillståndsförfarandet" har förändrats avsevärt genom att man mer betonar möjligheterna att bevilja mer än möjligheterna att avslå tillstånd. Att man inte längre betraktar konkurrens med järnvägen som en anledning att avslå begäran om tillstånd för internationell linjetrafik tycker kommittén är bra. Trots denna förbättring betonar kommittén att det är av grundläggande betydelse att fortsätta med att harmonisera konkurrensvillkoren mellan de olika transportsätten inom de områden där det fortfarande finns skillnader.

4.9. Kommittén noterar att möjligheten att genomföra lokala utflykter inom ramen för internationella tillfälliga transporter har avskaffats, eftersom det rör sig om cabotagetrafik. Dessa förändringar kommer säkert att få negativa konsekvenser för transportföretagen. Inom vissa områden kommer denna verksamhet att lyda under lagar och andra författningar som rör varje

medlemsstats cabotagetrafik. Dessa förfaranden är dock inte nödvändigtvis harmoniserade och skulle kunna orsaka ytterligare byråkrati för transportföretagen. När det gäller att underlätta förfarandena anser kommittén att det är viktigt att begränsa byråkratin så mycket som möjligt. Kommittén föreslår att man skall ha möjlighet att genomföra lokala utflykter inom ramen för internationell tillfällig trafik enbart om de utförs i samband med denna trafik.

4.10. Kommittén ser positivt på de kontrollbestämmelser som har lagts till i det nya förslaget, med tanke på att nationella regler och gemenskapens regler bör respekteras inom området för internationella persontransporter med buss — särskilt de regler som rör kör-

och vilotid och de regler som rör teknisk kontroll av fordon — både med hänsyn till resenärernas och fordonens säkerhet och för att säkerställa balanserade konkurrensvillkor och undvika att illegala transporter utvecklas.

4.11. Kommittén är särskilt medveten om betydelsen av resenärernas säkerhet och om nödvändigheten av att ha tillgång till all information som rör säkerheten under busstransporter, särskilt när det gäller internationella långdistansresor. Man anser att säkerheten måste garanteras på bästa möjliga sätt och uppmanar kommissionen att ta hänsyn till detta vid bearbetningen av de aktuella förslaget och när framtida åtgärder förbereds inom området för internationella persontransporter på väg.

5. Förslag till ändringar

Förslagens text

Artikel 4.1

1. Tillstånd krävs inte för sådan tillfällig trafik som anges i artikel 2.3.1.

Artikel 6.1

1. I punkt 1 andra stycket skall följande text strykas: "eller pendeltrafik".

Artikel 6.5

5. En ny punkt 6 skall införas:

"6. En kopia av avtalet mellan den som bedriver linjetrafiken och det transportföretag som tillhandahåller extrafordon samt en kopia av tillståndet för linjetrafiken skall finnas i varje extrafordon, om sådana extrafordon används i befintlig linjetrafik.

Det transportföretag som tillhandahåller extrafordon skall ha ett gemenskapstillstånd enligt artikel 3b. En vidimerad kopia av gemenskapstillståndet skall finnas i varje extrafordon."

ESK:s förslag till text

Artikel 3 — Lägg till en ny punkt 1

1. Den som genomför internationella persontransporter med buss skall inneha ett gemenskapstillstånd.

Artikel 4.1

1. Tillstånd krävs inte för sådan tillfällig trafik som anges i första stycket i artikel 2.3.1.

Artikel 6.1

1. Punkt 1 andra stycket skall ersättas med följande text:

"När det gäller en grupp av företag som bedriver linjetrafik skall tillståndet utfärdas i alla företagens namn. Det skall överlämnas till det företag som begärde tillståndet, tillsammans med en attesterad kopia till de andra företagen. Tillståndet skall ange namnen på alla dem som utnyttjar det."

Artikel 6.5

5. En ny punkt 6 skall införas:

"6. En kopia av avtalet mellan den som bedriver linjetrafiken och det transportföretag som tillhandahåller extrafordon samt en kopia av tillståndet för linjetrafiken skall finnas i varje extrafordon, om sådana extrafordon används i befintlig linjetrafik.

Det transportföretag som tillhandahåller extrafordon skall ha ett gemenskapstillstånd enligt artikel 3a. En vidimerad kopia av gemenskapstillståndet skall finnas i varje extrafordon.

Det transportföretag som tillhandahåller extrafordon måste meddela tillståndsmyndigheten om antalet fordon i tjänst förändras. Denna myndighet skall informera andra berörda medlemsstater."

Förslagets text	ESK:s förslag till text
<p data-bbox="435 257 540 286" style="text-align: center;"><i>Artikel 12</i></p> <p data-bbox="180 318 713 347">Artikel 12 i förordning (EEG) nr 684/92 skall strykas.</p>	<p data-bbox="1097 257 1202 286" style="text-align: center;"><i>Artikel 12</i></p> <p data-bbox="846 318 1458 369">Artikel 12 i förordning (EEG) nr 684/92 skall ändras enligt följande:</p> <p data-bbox="878 385 1458 488">”Ett transportföretag har rätt att inom ramen för internationella tillfälliga transporter genomföra tillfälliga transporter (lokala utflykter) i en annan medlemsstat än den företaget är etablerat i.</p> <p data-bbox="878 504 1458 660">Denna trafik är bara avsedd för passagerare som inte är bosatta i medlemsstaten och som tidigare transporterats av transportföretaget i sådan internationell trafik som nämns i första stycket. Den måste genomföras med samma fordon eller ett annat fordon som tillhör samma transportföretag eller grupp av transportföretag.”</p>
<p data-bbox="435 698 540 728" style="text-align: center;"><i>Artikel 13</i></p> <p data-bbox="180 757 509 786">Punkt 2 i artikel 13 skall strykas.</p>	<p data-bbox="1097 698 1202 728" style="text-align: center;"><i>Artikel 13</i></p> <p data-bbox="846 757 995 786">Stryk artikeln.</p> <p data-bbox="846 797 1458 851">En ny artikel (skall införas mellan de nuvarande artiklarna 14 och 15).</p> <p data-bbox="846 862 1458 913">Artikel 17 i förordning (EEG) nr 684/92 skall ändras enligt följande:</p> <p data-bbox="878 929 1458 1131">”1. Före den 1 juni 1997 skall medlemsstaterna i samråd med kommissionen besluta om nödvändiga åtgärder som skall säkerställa att de företag som genomför persontransporter med buss och som har fått tillstånd före den 31 december 1996, enligt förordning (EEG) nr 684/92 artikel 3 om regler för internationell persontransport med buss, från och med den 1 januari 1999 uppfyller bestämmelserna om gemenskapstillstånd.”</p> <p data-bbox="878 1146 1387 1176">2. Den aktuella texten i nuvarande 17 fortsätter.</p>

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Telematiksystem vid kombinerade transporter i Europa"

(97/C 66/08)

Den 30 maj 1996 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén i enlighet med artikel 23.3 i arbetsordningen att utarbeta ett yttrande om "Telematiksystem⁽¹⁾ vid kombinerade transporter i Europa".

Sektionen för transport och kommunikation fick i uppdrag att bereda ärendet och antog sitt yttrande den 11 november 1996. Föredragande var Dethmer H. Kielman.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog kommittén följande yttrande med 105 röster för, 1 emot och 6 nedlagda röster.

1. Motivering till yttrandet

1.1. Kommitténs ledamöter⁽²⁾ gav följande motivering till att sektionen för transport och kommunikation utarbetar ett yttrande på eget initiativ om den tredje alleuropeiska transportkonferensen (Helsingfors, 1997).

1.2. "Sedan den andra alleuropeiska trafikkonferensen (på Kreta i mars 1994) förbereddes deltar Ekonomiska och sociala kommittén (transportsektionen) kontinuerligt i arbetet inom den ledningskommitté som bildats för ändamålet och leds av Europaparlamentet och kommissionen, med deltagande av ytterligare organisationer".

1.3. "Förberedelserna inför den tredje konferensen i Helsingfors 1997 syftar till att ge deltagarna i ledningskommittén möjlighet att strukturera debatten innehållsmässigt. Helsingforskonferensens tyngdpunkt kommer att ligga under rubriken 'Intelligent utnyttjande av de transeuropeiska näten' och särskilt behandla IT-systemens framtida betydelse. Inom ramen för dessa förberedelser bör ESK åta sig uppgiften att föredra ämnet 'IT-system inom kombinerade transport'".

1.3.1. Kommittén behandlar enbart godstransporter i detta yttrande och lufttransporter beaktas således inte.

1.4. "Detta yttrande på eget initiativ, som bygger på sektionens tidigare arbete när det gäller telematik, bör koncentrera sig på principen om kombinerade transporter och den alleuropeiska samarbetsaspekten".

1.5. "Ekonomiska och sociala kommittén kan således bidra till konferensen i Helsingfors genom en strukturerad sammanfattning av situationen och av de problem och möjligheter som kännetecknar användningen av telematiksystem vid kombinerade transporter".

1.6. Med tanke på diskussionen i Styrgruppen är det möjligt att Ekonomiska och sociala kommittén kan bli föredragande för "Tillämpning av telematiksystem vid kombinerade transporter i Europa-sammanhang", under förberedelserna av den tredje alleuropeiska transportkonferensen i Helsingfors 1997.

2. Inledning

2.1. Vidare utveckling av de kombinerade transporterna är nödvändig. I yttrandet över förordning (EEG) nr 1100/89 av den 24 november 1992 gav kommittén följande skäl till en förbättring av de kombinerade transporterna⁽³⁾:

- Vägarna inom gemenskapen är eller är på väg att bli överbelastade.
- Den förväntade tillväxten inom transportsektorn kan inte enbart fångas upp av vägtransporter.
- Förutsatt att det internationella järnvägssamarbetet förbättras, kan järnvägen transportera en större andel.
- De inre vattenvägarna har tillräckligt med kapacitet för att kunna utvidgas.
- Sjöfarten (framförallt kustfarten) skulle också kunna spela en viktig roll inom kombinerade transporter.

⁽¹⁾ Telematik kan definieras som digital utväxling och bearbetning av information mellan olika, avlägsna och ömsesidigt tillgängliga nätverk för datasystem. I ett europeiskt sammanhang skulle ett sådant utbyte normalt också kunna fungera över de nationella gränserna.

⁽²⁾ Eike Eulen och René Bleser.

⁽³⁾ EGT nr C 19, 25.1.1993. (Föredragande: Tukker.)

— Transporter via järnväg eller vatten är miljövänligare än vägtransporter.

Inom ramen för den alleuropeiska inställningen till transportproblematiken i allmänhet och de kombinerade transporterna i synnerhet berörs, jämte EU:s medlemsstater, även de övriga europeiska länderna.

2.2. I sitt yttrande från den 25 oktober 1995 om användandet av telematik inom den europeiska transportsektorn⁽¹⁾ gav kommittén följande kommentarer. Genom förbättringar av produktiviteten, infrastrukturen och bruket av transportmedel borde det vara möjligt att hålla tillväxten av transporttjänster under kontroll med en minskad ökning av antalet resor och därmed också av transporterna. Dessutom konstaterades att tillämpningen av telematik inom transportsektorn skulle kunna ge ett väsentligt bidrag till en lönsammare användning av både infrastruktur och fordon. Även säkerheten, en grundläggande del av kvaliteten på transporter, kan bli avsevärt förbättrad genom tillämpning av telematik.

2.3. När det gäller betydelsen av att förbättra och utvidga de kombinerade transporterna enades kommittén i sitt yttrande från den 25 oktober 1995 om stöd till transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar, om att stödja rådets förslag att förlänga giltighetstiden för förordning (EEG) nr 1107/70 till och med den 31 december 1997⁽²⁾.

2.4. I sitt yttrande på eget initiativ från den 22 november 1995 om kommissionens lagstiftningsprogram för transporter/Åtgärdsprogram för den gemensamma transportpolitiken 1995-2000⁽³⁾ betonade kommittén den avgörande betydelse som kombinerade transporter och driftskompatibilitet spelar för utvecklingen av de transeuropeiska nätverken.

3. Allmänna kommentarer/Inriktningar för utvecklingen

3.1. Allmänna kommentarer

3.1.1. Varutransporterna kännetecknas av ett stort antal aktörer, procedurer, verksamhetsformer och transportslag. Informationsflödet är mycket komplicerat. För varje transportsätt (väg, järnväg, inre vattenvägar, kust- och sjöfartstransporter) har separata informations- och telekommunikationssystem utvecklats. Endast i undantagsfall har de olika systemen kopplats samman eller integrerats. Telematikmarknaden kan kännetecknas som en leverantörernas marknad som är starkt motiverad av teknologi. Det är därför mycket svårt att påverka utvecklingen. I syfte att utforma idéer på detta område hålls varje år en kongress om transporttelematik. Den senaste hölls i november 1995 i Yokohama i Japan.

3.1.2. När det gäller kombinerade transporter är det fråga om informationsflöden som är mer komplicerade än vanligt. När antalet aktörer ökar bör ytterligare åtgärder vidtas. Härigenom ökar å ena sidan mängden information och å andra sidan växer behovet av pålitlig information kraftigt.

3.1.3. Telematik i transportsektorn kan ses utifrån flera olika infallsvinklar: information, telekommunikationer, aktörer, transportsätt, tjänsteleverantörer, användare, myndigheter etc. Behovet av strukturering och styrning är därför stort. Man kan dela upp det i tre nivåer⁽⁴⁾:

- 1) System för fordon och lastbärare.
- 2) Infrastruktursystem.
- 3) System för organisation och ledning av transporter.

3.1.4. När det gäller telematiksystem inom transportsektorn kan bland annat följande kategorier av användare nämnas:

- Vägtransportörer.
- Järnvägsföretag.
- Företag för inre sjöfart.
- Företag för kombinerade transporter.
- Befraktare.
- Speditörer.
- Stuveriföretag.
- Rederier.
- Tullar.
- Hamnmyndigheter.
- Terminaler.
- Myndigheter (lokala, regionala, nationella, internationella).
- Banker/försäkringsbolag.

3.2. Utvecklingstendenser

3.2.1. På det informationsteknologiska området inom transportsektorn kan följande tendenser understrykas:

- Sammankoppling av system.
- Tilltagande integrering av system.
- Ökad användning av dynamisk informationsbearbetning.
- Ökad användning och tillämpningsmöjligheter av världsomfattande datanätverk (Internet).

⁽¹⁾ EGT nr C 18, 22.1.1996. (Ursprunglig föredragande var Achim Denkhäus men efter dennes bortgång är nu Joop Kielman föredragande.)

⁽²⁾ EGT nr C 39, 12.2.1996. (Föredragande: Kielman.)

⁽³⁾ EGT nr C 39, 12.2.1996. (Föredragande: Wright.)

⁽⁴⁾ Källa: "International Transport Workers' Federation: A Transport Resolution in the Pipeline? Telematics in Road Transport", 1/1995.

- Standardisering av rapporter (EDI-FACT).
- Ökad integrering av logistiska kedjor och mer kedjestyrning.
- Ökat samarbete mellan befraktare och transportörer och därmed ett ökande behov av information.
- Globalisering av transporterna.

Dessa är de viktigaste delarna som kan utvecklas närmare på ett senare stadium.

4. Tillämpningsproblem när det gäller kombinerade transporter och telematik

4.1. Bruket av kombinerade transporter har sina begränsningar beroende på de avstånd som krävs för att kombinationerna väg-järnväg och väg-vattenväg skall vara lönsamma. För sträckor under 150 kilometer är kombinerade transporter sällan genomförbara, trots att ca 85 % av alla inhemska vägtransporter håller sig inom detta avstånd⁽¹⁾. Kombinerade transporter kräver relativt stora investeringar i lastbärare och omlastningsfaciliteter. Standardisering av lastbärare har ännu inte diskuterats tillräckligt. ISO-containrarna för sjötransporter är mycket lämpade som maritima lastbärare men standardiserade lastpallar har ett antal begränsningar för inlandstransporter.

Järnvägsnätverkens kapacitet är till viss del otillräcklig, särskilt när persontransporter per järnväg också gör stort anspråk på den tillgängliga kapaciteten. Järnvägsinfrastrukturen i Europas olika länder använder ett stort antal olika elektricitets- och säkerhetssystem samtidigt som vissa länder har en avvikande spårbredd. Dessutom är järnvägens lastningskapacitet begränsad i ett antal länder, i synnerhet i södra Europa. Sådana handikapp är dock sällsynta på de flesta av de linjer som är betydelsefulla för de kombinerade transporterna. Dessutom kan ökningen av höghastighetståg så småningom frigöra kapacitet för varustransporter på vissa rutter, samtidigt som ny teknik och nya transportkoncept (flersystemslokomotiv, skytteltåg etc.) förenklar de gränsöverskridande varustransporterna. En sådan utveckling kan göra de kombinerade transporterna mer dynamiska.

Nätverket för inre vattenvägar och kustförbindelser skiljer sig från land till land och täcker endast en del av transportnätverket. Viss inre sjöfart har ännu inte avreglerats (t.ex. turordningssystem).

4.2. Aktuella undersökningar har identifierat ett antal problem som uppstår när telematik tillämpas på trans-

porter. Företag (t.ex. åkerier, befraktare, speditörer, terminaloperatörer) står i synnerhet inför följande:

- de kostnader som involveras,
- förenlighet mellan systemen,
- brist på standardisering,
- information som inte är tillräckligt tillförlitlig,
- brist på användarvänlighet,
- liten flexibilitet,
- databanker som inte ger en komplett bild eftersom uppgifter om det aktuella transportflödet inte alltid är korrekta.

Sådana flaskhalsar är vanligare vid kombinerade transporter än i individuella företag, företagskedjor eller självständiga system. Efterfrågan på standardiserade, kompatibla samt inte alltför dyra system inom kombinerade transporter är därför särskilt hög.

5. Lovande områden för utvecklingen av telematik inom de kombinerade transporterna

5.1. Delovande områdena för utvecklingen av telematik inom kombinerade transporter kan sammanfattas på följande sätt:

- 1) System för samarbete och strategisk planering.
- 2) System för spårning av last.
- 3) Integrering med trafikledningssystem.
- 4) Utvidgning av "fleet-management"-system (resursstyrning) som gäller för ett enstaka transportslag.

5.2. När det gäller systemen för samarbete och strategisk planering är valet av ett enda transportsätt till stor grad influerat av mängden levererad information. När transportkunderna (främst befraktare) får insikt om möjligheterna, villkoren och kostnaderna för kombinerade transporter genom strategiska informationssystem kan man vänta sig en stor ökning av kombinerade transporter. Utvecklingen av kombinerade reservations- och bokningssystem kommer också att bidra till en ökande användning av kombinerade transporter. Inom kombinerade transporter talar man i princip alltid om samarbete mellan olika transportslag och befraktarna. Telematiken kommer att ge det stöd som behövs.

5.3. När det gäller spårningssystem ligger telematikens största potential för kombinerade transporter i system som är inriktade på att spåra och följa lastbärare. Sådana system kan räknas in bland de verk samma

⁽¹⁾ Se NEA-rapporten "The Transport of goods by road and its environment in The Europe of tomorrow", mars 1992.

fleet-managementsystemen. Spårning är möjlig från bestämda punkter (terminaler) eller med mobil kommunikation.

5.4. Eftersom kombinerade transporter är en integrerad del av hela transportsystemet måste man ta dem i beaktande när trafikledningssystem utvecklas. När dynamiska trafikinformationssystem utvecklas bör man alltså beakta de olika förfarandena i kombinerade transportkedjor.

Frakt- och passagerartransporter påverkar helt klart varandra och tävlar om begränsade resurser. Därför bör de telematiksystem som utvecklats för varje transportslag kunna sända, ta emot och hantera information som är relevant för andra.

5.5. När det gäller utvidgningen av fleet-managementsystem för enskilda transportslag har ett stort antal sådana redan utvecklats. När dessa system sätter upp sina egna förfaranden kan detta betyda ett stort steg framåt för de kombinerade transporterna. Utvecklingen av kombinerade system för planering och registrering av rutter kan innebära en enorm förbättring av de kombinerade transporternas effektivitet.

6. Myndigheternas roll i stimuleringen av telematik och kombinerade transporter

6.1. Målsättningar för att stimulera telematiken inom de kombinerade transporterna

Nationella och internationella myndigheter är involverade i telematiken inom kombinerade transporter av följande politiska skäl:

- Optimal ledning av nätverken: riksvägar, järnvägar och inre vattenvägar.
- Förbättrad transporteffektivitet genom en minskning av antalet resta kilometer, förbättring av planering och bearbetning av beställningar, ökad lastningsgrad etc.
- Mindre överbelastning.
- Reducerad energikonsumtion, minskade bullernivåer och utsläpp av farliga ämnen.
- Ökad (trafik)säkerhet.
- Tillhandahållande och avreglering av infrastrukturen för telekommunikationer.

Myndigheternas stimulansåtgärder är inriktade på:

- trafikledning av väg, järnväg, sjöfart och inre vattenvägar,
- telematikinfrastruktur,

- styrning av transportkombinationer,
- fleet management; väg, järnväg, sjöfart och inre vattenvägar,
- offentlig upphandling.

Kostnaderna för ny telematiktillämpning och utveckling är mycket höga, särskilt i det inledande skedet. Den kombinerade sektorn kan bara till en begränsad del finansiera storskalig utveckling på detta område med helt och hållet egna medel. Här är en uppgift för myndigheterna, vilka kan stödja ny utveckling genom riktade FoU-program.

6.2. EU:s verksamhet på området för att främja telematik och kombinerade transporter

Inom Europeiska unionen är det värt att notera följande program och verksamheter som är direkt riktade eller har en nära koppling till telematik och kombinerade transporter:

Under GD VII:s ledning:

- Det fjärde ramprogrammet för forskning på transportområdet.
- Utvecklingen av transeuropeiska nätverk.
- Arbetsgruppen för kombinerade transporter.
- Arbetsgruppen för framtida järnvägar och järnvägsystem.

Under GD XIII:s ledning:

- Det fjärde ramprogrammet för telematik.
- Utvecklingen av Transeuropeiska telekommunikationsnätverk.

Under gemensam ledning av GD VII och GD XIII:

- Gruppen på hög nivå för genomförandet av transporttelematik.

På nationell och regional nivå har också flera individuella initiativ tagits för att stimulera kombinerade transporter och telematik.

7. Rekommendationer

7.1. Tillämpningen av telematik måste användas för att möta det genuina användarbehovet hos samtliga aktörer på fraktområdet. Tekniken är inte ett mål i sig.

7.2. De sociala aspekterna av den tekniska utvecklingen får inte förbises när telematiken utvecklas och tillämpas på de kombinerade transporterna. Tillämpningen av telematik på transporter kan få stora konsekvenser för arbetsvillkoren och organisationen av arbetet. Ny teknologi kräver annorlunda former och nivåer på utbildningen.

7.3. Dessutom måste följande punkter hållas i minnet när telematiken tillämpas på kombinerade transporter:

- Målet skall vara användningen av totala kombinerade transportkedjor.
- Tillämpningen måste vara förenlig med varukategorierna och logistikkedjorna bland transportkunderna.
- Befintliga, accepterade metoder bör användas i så stor utsträckning som möjligt.
- Sektorn skall uppmuntras till ett arbetssätt som går nerifrån och upp.
- Så många branscher som möjligt skall engageras.
- Små företag skall också kunna använda och tillämpa telematikssystem.
- Organisationer och privatpersoner bör komma i första hand, därefter teknologi.
- Överföring av know-how bör ägnas stor uppmärksamhet.
- Utvecklingen av telematiksystem bör ske i nära anslutning till utvecklingen av transeuropeiska nätverk.
- Det bör råda samstämmighet mellan europeiska program och nationella och regionala initiativ.

Bryssel den 27 november 1996.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om inrättande av en harmoniserad säkerhetsordning för fiskefartyg med en längd av 24 meter eller mer" ⁽¹⁾

(97/C 66/09)

Den 8 oktober 1996 beslutade rådet i enlighet med artikel 84.2 i EG-fördraget att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för transport och kommunikation, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 11 november 1996. Föredragande var Eduardo Chagas.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén, med 105 röster för, 1 röst mot och 4 nedlagda röster, följande yttrande.

1. Bakgrund

1.1. Den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss från 1974 (SOLAS) omfattade inte fiskefartyg. Åtgärder vidtogs därför för att upprätta en konvention som tar hänsyn till dessa specifika fartyg och fastställer konstruktionsnormer för nya fartyg och utrustningsnormer med avseende på fartygssäkerheten.

Detta ledde till att man 1977 undertecknade den Internationella konventionen om säkerheten för fiskefartyg, vanligtvis kallad Torremolinoskonventionen.

1.2. Konventionen från 1977 trädde emellertid aldrig kraft, eftersom den inte ratificerades av ett tillräckligt stort antal länder.

I ett försök att möta invändningarna från länder med stora fiskeflottor och för att i 1977 års konvention införa vissa ändringar, som under tiden gjorts i SOLAS-konventionen, reviderade internationella sjöfartsförbundet (IMO) 1977 års konvention. Detta resulterade i Torremolinosprotokollet från 1993.

1.3. Enligt protokollet gäller obligatorisk tillämpning av huvudkapiteln i den reviderade konventionen för fartyg som mäter 45 meter eller mer (den tidigare siffran var minst 24 meter).

(1) EGT nr C 292, 4.10.1996, s. 29.

1.4. Sedan dess, och på basis av 1977 års konvention, har rådet antagit direktiv 93/103/EG⁽¹⁾, som fastställer minimiföreskrifter för säkerhet och hälsa vid arbete ombord på fiskefartyg. Direktivet tillämpas på nya fartyg med en längd på minst 15 meter och på befintliga fartyg med en längd på minst 18 meter.

Torremolinosprotokollet, som reviderade konventionen från 1977, försenade emellertid genomförandet av direktivet och minskade dess verkan. Genom att begränsa den obligatoriska tillämpningen till fartyg på minst 45 meter, reducerade protokollet antalet fartyg som berörs, eftersom 85 % av fartygen på över 100 ton har en längd av 24-45 meter. Trots detta har protokollet ännu inte ratificerats av det antal länder som krävs för att det skall träda i kraft.

2. Kommissionens förslag

2.1. Eftersom artikel 3.5 i Torremolinosprotokollet medger att man på regional nivå garanterar enhetliga och överensstämmande säkerhetsföreskrifter för alla fartyg som opererar i samma område eller region, föreslår nu kommissionen att man i möjligaste mån utvidgar protokollets krav för fartyg över 45 meter och mer, till att också omfatta fartyg mellan 24 och 45 meter.

2.2. Enligt kommissionen är målsättningen med det aktuella förslaget, som skall ses som ett första steg mot förhöjd säkerhet, att inrätta en harmoniserad uppsättning säkerhetsnormer för fiskefartyg som för en medlemsstats flagg och för fartyg från tredje land som är verksamma i en medlemsstats inre vatten eller territorialvatten eller landar sin fångst i en medlemsstats hamn.

2.3. Förslaget är också avsett för det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och har särskilt stor betydelse för Norge och Island.

2.4. Med tanke på de ekonomiska konsekvenser som säkerhetskraven skulle få för befintliga fiskefartyg, föreslår kommissionen att endast redan befintliga föreskrifter i protokollet skall tillämpas på sådana fartyg.

Föreskrifterna rör radioutrustning för livräddning, radarreflektorer, rutiner för nödsituationer, mönstring och övningar, radiokommunikation och navigationsutrustning ombord.

2.5. Slutligen fastställer förslaget förfaranden för utfärdandet av intyg på att normerna är uppfyllda, något som skall skötas av godkända organisationer. Detta för att garantera att man uppnår önskad säkerhetsnivå.

3. Allmänna kommentarer

3.1. Fiskerisektorn, med olika undersektorer, är mycket känslig och dess överlevnad är starkt hotad. Kommittén har utfärdat en antal yttranden på det området⁽²⁾. Införandet av nya krav när det gäller fartygskonstruktion, säkerhetsutrustning och förfaranden ombord måste därför nogt avvägas så att dessa krav inte förvärrar de problem som hotar sektorns överlevnad. Minimikrav när det gäller säkerheten för att skydda människoliv, fartyg och havsmiljön måste dock garanteras. Mot bakgrund av detta välkomnar kommittén kommissionens förslag, eftersom det kommer att bidra till att förbättra säkerhetsnormerna inom fiskerisektorn.

3.2. Kommissionens medger själv att det — trots att fiskerisektorn är särskilt olycksdrabbad — inte finns någon EU-statistik som kan fastställa problemets verkliga omfattning.

Kommittén efterlyser lämpliga åtgärder för att man skall kunna få en riktig bild av antalet olyckor med fiskefartyg — och deras konsekvenser — inklusive dödsolyckor, olycksfall i arbetet och yrkesskador som drabbar fiskare.

3.3. Kommittén stöder att man för in regionala säkerhetsnormer under artikel 3:5 i Torremolinosprotokollet och anser att dessa standardnormer skall tillämpas på alla Medelhavsländer och europeiska kustländer. Kommissionen borde uppmuntra berörda tredje länder att ansluta sig till dessa målsättningar.

3.4. Kommittén stöder strävandena att göra dessa krav obligatoriska också för fartyg från tredje land, vilka önskar bedriva fiske i en medlemsstats inre vatten eller territorialvatten eller landar sin fångst i en EU-hamn, men inser att detta kommer att bli svårt att kontrollera. Det finns dessutom inga bestämmelser som medger kontroll av eventuella icke-standardmässiga

⁽¹⁾ Direktiv 93/103/EG av den 23 november 1993 angående minimiföreskrifter för säkerhet och hälsa vid arbete ombord på fiskefartyg (13:e specifika direktivet enligt artikel 16:1 i direktivet 89/391/EEG) (EGT nr L 307, 13.12.1993, s. 1).

⁽²⁾ Se till exempel ESK:s yttrande på eget initiativ om bevarandet av fiskeresurser och fiskerättigheter (EGT nr C 39, 12.2.1996, s. 32).

fartyg som för över sin fångst till godkända fartyg så att fångsten kan landas utan svårigheter i en EU-hamn. Det kommer att bli svårt — med befintliga resurser — att kontrollera att fartyg från tredje land följer direktivet. Kommissionen borde uppmuntra medlemsstaterna att öka kontrollåtgärderna, både till lands och till havs.

3.5. Såsom nämns i ovanstående punkt 1.2 trädde Torremolinoskonventionen inte i kraft. Den ratificerades inte ens av alla medlemsstater, trots att rådet utfärdat en rekommendation i denna fråga⁽¹⁾.

3.6. Kommittén anser det vara av oerhörd betydelse att det, såsom kommissionen förelår, fastställs gemensamma säkerhetsnormer och krav för fiskefartyg med en längd av 24 meter eller mer som ett första steg. Kommittén stöder också kommissionens avsikt att studera möjligheten till åtgärder för fartyg med en längd av mindre än 24 meter vid sidan om de åtgärder som redan fastställts för övriga fartyg. Dessa studier bör publiceras före den 1 januari 1998, så att de nya förslag som kommissionen avser att lägga fram även kan omfatta dessa fartygsgrupper.

3.7. Endast cirka 4 % av EU:s fiskefartyg (med en längd av 24 meter eller mer) kommer att påverkas av de föreslagna åtgärderna.

Genom att sträva efter att anta Torremolinosprotokollet, som minskade antalet miniminormer i säkerhetsfrågor som fastställdes i konventionen, utfärdar inte kommissionen några nya regler på sådana viktiga säkerhetsområden som exempelvis grundläggande brandsläckningsutrustning och livräddningsutrustning på befintliga fartyg mellan 24 och 45 meter. Förslaget bör också täcka dessa områden.

3.8. Kommissionen avser också att utvidga förordning (EEG) nr 613/91⁽²⁾ till fiskefartyg. Detta får inte innebära att fartygsägare kan välja en gemenskapsförteckning som kan tolka certifieringskriterierna på ett mer flexibelt sätt och därefter få dem accepterade i en annan medlemsstat, vars normer och certifieringsnivåer är kända för att vara hårdare.

3.9. Kommittén anser slutligen att det är mycket viktigt att arbetstagarna i branschen får fullgod fortbildning, om säkerheten ombord på fiskefartygen skall förbättras. Även om detta faller utanför syftet med kommissionens förslag vill kommittén dock anmoda kommissionen att uppmana medlemsstaterna att ratificera konventionen STCW-F från 1995, som fastställer minimikraven för fortbildning och certifieringsnivåer för personal på fiskefartyg.

4. Särskilda kommentarer

4.1. Artikel 1.1

Detta förslag kan även tillämpas på fartyg från tredje land som utövar verksamhet i en medlemsstats inre vatten eller territorialvatten, dvs. inom gränsen på 12 sjömil. Eftersom det är omöjligt att fastställa en mer omfattande gräns i EU:s lagstiftning, vill kommittén rekommendera kommissionen att se till att de bilaterala överenskommelserna med tredje land vars fartyg omfattas av det nuvarande förslaget utvidgar tillämpningsområdet till 200 sjömil (EEZ).

4.2. Artikel 2.1

Det är normal praxis, särskilt för vissa fiskeflottor från tredje land, att ett fartyg överför sin fångst till ett annat, större fartyg, som enbart används för att transportera fisk. När det gäller definitionen av "fiskefartyg" bör man därför införa "överföra till annat fartyg och transportera" efter "bereda".

4.3. Artikel 3.2

Kommittén vill upprepa sina betänkligheter över att kraven på grundläggande brandsläckningsutrustning och livräddningsutrustning inte gäller för befintliga båtar mellan 24 och 45 meter.

4.4. Artikel 3.4

Garantin från administrationen i den stat vars flagg fartyget seglar under, att certifieringen uppfyller gemenskapens krav, anses inte vara tillräcklig. För att komma runt problemen skulle kommissionen kunna tillgripa samarbetsprogram som omfattar inspektion och certifiering i dessa länder. Medlemsstaterna skulle dock ha kvar sina befogenheter att företa inspektioner enligt artikel 9.1.

⁽¹⁾ Rådets rekommendation av den 23 september 1980 om ratificeringen av Torremolinoskonventionen (EGT nr L 259, 2.10.1980, s. 29).

⁽²⁾ Rådets förordning (EEG) nr 613/91 av den 4 mars 1991 om överföring av fartyg från en förteckning till en annan i gemenskapen (EGT nr L 68, 13.8.1991, s. 1).

4.5. Artikel 5

I Torremolinosprotokollet och på andra ställen används ofta uttryck såsom "likvärdiga åtgärder" eller åtgärder "som tillfredsställer administrationen". Kommissionen bör vid sidan av det föreslagna förfarandet, och i ett större perspektiv, se till att man får till stånd en bättre samordning mellan den gemensamma fiskeripolitikens kontrollmekanismer och den statliga hamnkontrollen, vilket bör stödjas av lämplig utbildning av inspektionspersonal.

4.6. Artikel 6 (även tillämpligt på artikel 5)

Kommittén vill veta hur kommissionen avser att få till stånd ett liknande förfarande för fartyg från tredje land.

4.7. Artiklarna 7 och 8

Rådets direktiv 94/57/EG⁽¹⁾ fastställer gemensamma regler och normer för de organ som är behöriga att utföra fartygsinspektioner och organisera besiktning, och för sjöfartsförvaltningarnas verksamhet på detta område. Samtidigt som kommittén erkänner att klassificeringsföretagen kan ha en viktig roll att spela här, anser den att sjöfartsförvaltningarna måste spela en central roll vid inspektioner. Beviljande av gemenskapsstöd skulle kunna rättfärdigas, så att det går att garantera att inspektionerna får en korrekt omfattning.

4.8. Artiklarna 10 och 11

Kommittén anser att förfarandet för att anta förändringar bör vara samma som i artikel 12.2 och 12.3 i rådets

(¹) Rådets direktiv 94/57/EG av den 22 november 1994 om gemensamma regler och normer för fartygsinspektion och besiktningorganisation och för sjöfartsförvaltningarnas verksamhet på detta område (EGT nr L 319, 12.12.1994, s. 20).

direktiv 93/75/EG⁽²⁾. Detta skulle ge medlemsstaterna större inflytande i beslutsfattandet.

4.9. Artikel 11

Den rådgivande kommittén som inrättats i enlighet med artikel 12.1 i ovannämnda direktiv består av representanter från medlemsstaterna och har en representant från kommissionen som ordförande. Åtgärder bör även vidtas för att inkludera arbetsmarknadens parter. Dessa bör åtminstone rådfrågas i förväg.

4.10. Bilaga 2

Såsom redan nämnts bör bestämmelserna i denna bilaga, särskilt bestämmelserna om grundläggande brandsläcknings- och livräddningsutrustning, även gälla befintliga fiskefartyg.

4.10.1. Bilaga 2, Kapitel VII, Reglering 1

Ett andra stycke bör läggas till för att tillmötesgå vissa grundläggande krav i fråga om livräddningsutrustning, oavsett när fartyget är konstruerat.

4.11. Bilaga 3, 1.1

4.11.1. Kommittén anser att Östersjön inte bör undantas från tillämpningsområdet.

4.11.2. Kommittén anser att den linje som avgränsar "norra" regionen bör innehålla en del avvikelser för att ta hänsyn till den speciella situationen i vissa regioner, och inte enbart grunda sig på latituder.

(²) Rådets direktiv 93/75/EG om minimikrav för fartyg som trafikerar en hamn inom gemenskapen och fraktar farligt eller miljöfarligt gods (EGT nr L 247, 5.10.1993, s. 19).

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- "Meddelande från kommissionen om lika möjligheter för funktionshindrade personer — En ny handikappstrategi för Europeiska gemenskapen", och
- "Utkast till resolution utfärdad av rådet och av medlemsstaternas regeringsföreträdare församlade i rådet om lika möjligheter för funktionshindrade personer"

(97/C 66/10)

Den 27 november 1996 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med sin arbetsordning utarbeta ett yttrande om ovanstående meddelande och utkast.

Sektionen för sociala frågor och familje-, utbildnings- och kulturfrågor, som ansvarade för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 15 november 1996. Föredragande var Christina Wahrolin.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 115 röster för och 3 nedlagda röster.

1. Allmänna synpunkter

Den ekonomiska och sociala kommittén välkomnar att kommissionen har tagit fram en handikappstrategi för den Europeiska gemenskapen och ett förslag till resolution om lika möjligheter för funktionshindrade personer. Särskilt välkommet är att förslaget bygger på ett rättighetstänkande och ett synsätt att handikappfrågor berör alla. Likaså välkomnar kommittén målet att diskriminering pga funktionshinder kraftfullt ska motarbetas. Handikappolitiken är ett länge försummat område som nu måste få högre prioritet i arbetet att åstadkomma ett Europa för alla. Ifall inte alla grupper omfattas av arbetet att skapa ett bättre europeiskt samhälle tappar Europas medborgare tilltron till att den Europeiska unionen berör dem. Europeiska kommissionens initiativ är därför ett steg i rätt riktning. ESK stödjer därför i princip kommissionens förslag.

1.1. Bakgrund

1.1.1. Funktionshindrade tillhör ofta de mest utsatta oavsett vilket samhälle de lever i. En av orsakerna till detta är att funktionshindrades behov inte beaktas. En annan orsak är att samhället inte i tillräckligt hög grad uppmärksammar funktionshindrades egna möjligheter och resurser. Därför måste deras behov och önskemål respekteras. Ändå är att ha en funktionsnedsättning något mycket naturligt. Vem som helst kan drabbas av sjukdom eller skada, och sannolikheten för att få en funktionsnedsättning ökar med åldern. I takt med den medicinska utvecklingen räddas allt fler människor tillbaka till livet t.ex. efter bilolyckor, men med omfattande funktionsnedsättningar. Antalet äldre över 80 år ökar markant i många europeiska länder och därmed ökar även antalet människor med funktionsnedsätt-

ningar. Därför måste funktionshindrades behov beaktas i det gemensamma samhällsarbetet.

1.1.2. Gemensamt för de flesta länder har varit att handikappolitiken inledningsvis var inriktad på att tillhandahålla vård och utbildning på institutioner. Ibland för att staterna trodde att det var den bästa åtgärden, ibland för att gömma undan funktionshindrade från omvärlden. Efter andra världskriget började många länder att satsa på rehabilitering av vuxna människor med funktionsnedsättning och utbildning av barn med funktionsnedsättning. Samtidigt ökade medvetenheten om att funktionshindrades situation kunde förändras. Det centrala i utvecklingen är att fokuseringen i handikappolitiken har flyttats från individen till samhället, dvs. till att uppmärksamma de hinder för deltagande som finns i det omgivande samhället. Av största betydelse för denna utveckling var att funktionshindrade började att organisera sig och arbeta för att påverka de samhällen de lever i.

1.1.3. Det internationella handikapparbetet har haft stor betydelse. FN arrangerade 1981 ett handikappår, vilket resulterade i ett världsomfattande handlingsprogram för handikappade. I slutet av 1980-talet ville den internationella handikapprörelsen att FN skulle anta en konvention om funktionshindrades rättigheter. Så blev dock inte fallet, utan istället antogs ett dokument med namnet "Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet". Detta dokument har alla FN:s medlemsstater, och därmed alla EU:s medlemsstater, ställt sig bakom.

1.1.4. FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet är idag det viktigaste internationella dokumentet när det gäller handikappfrågor. Det består av 22 regler och täcker i stort sett alla samhällsområden, från utbildning till lagstiftning. Syftet med reglerna är att säkerställa att

flickor, pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning som medborgare har samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare i samhället. FN:s medlemsstater har ett ansvar att undanröja de hinder som gör det omöjligt för människor med funktionsnedsättning att utöva sina rättigheter och friheter och som försvarar för dem att delta fullt ut i samhällets aktiviteter. FN:s standardregler bekräftar att handikappfrågor är en fråga om mänskliga rättigheter.

1.1.5. Parallellt med det internationella arbetet med handikappfrågor har flera länder utvecklat en ny typ av lagstiftning gällande funktionshindrade, en anti-diskrimineringslagstiftning. Särskilt stor betydelse för denna utveckling har den amerikanska lagstiftningen [*the Americans with Disabilities Act (ADA)*] haft. Det är en unik lagstiftning som bygger på det amerikanska medborgarrättstänkandet. ADA:s viktigaste budskap är att det amerikanska samhället inte tillåter diskriminering av funktionshindrade. Det gäller såväl direkt som indirekt diskriminering. Den amerikanska lagstiftningen har fått en efterföljare i bl.a. Storbritannien, som i följd antog en anti-diskrimineringslagstiftning gällande funktionshindrade.

1.1.6. Det är klagande att kommissionen betonar att det som är bra för funktionshindrade är bra även för andra grupper, t.ex. att tillgängliga allmänna kommunikationsmedel är bra även för äldre och barnfamiljer (med barnvagn). Likaså är det riktigt att betona att diskriminering av funktionshindrade är en samhällsekonomisk förlust. När ADA antogs deklarerade den dåvarande amerikanska presidenten George Bush att diskrimineringen av funktionshindrade kostade det amerikanska samhället 200 miljarder dollar årligen. Det kan antas att motsvarande siffror även gäller för Europa. Att satsa resurser för att göra levnadsvillkoren för funktionshindrade likvärdiga som för icke-funktionshindrade är inte bara en investering i den enskilda individen utan också en investering i samhället.

1.2. Allmänna synpunkter om handikappstrategin

1.2.1. Ett bärande tema i såväl resolutionen som i meddelandet är att handikappfrågorna ska integreras i alla politiska sammanhang. ESK ansluter sig till detta synsätt. I meddelandet anges att kommissionen avser att involvera alla berörda generaldirektorat i en gemensam handikappgrupp. Olika initiativ t.ex. inom forskning, utbildning och transport, ska granskas. Kommittén vill understryka att det är av yttersta vikt att denna ambition blir verklighet. En viktig förutsättning för detta är att kommissionen noga utreder konsekvenserna för funktionshindrade av de förslag som kommissionen arbetar fram. Detta gäller särskilt tillgänglighetsaspekterna. Handikappaspekter finns på alla områden, från flyktingfrågor till utformningen av bankomater.

1.2.2. För att kommissionen effektivt ska kunna förverkliga sin strategi om "mainstreaming" anser kom-

mittén att det är lämpligt att kommissionens handikappgrupp får stöd av tjänstemän med gedigna sakkunskaper. En intern samordningsenhet bör byggas upp. Enheten kan lämpligtvis bygga på den expertgrupp som idag finns inom Helios II-programmet. Den bör fungera som ett stöd till kommissionens arbetsgrupp i handikappfrågor. Det är väsentligt att tillräckligt med resurser avsätts för detta arbete. Kommittén anser att det är mycket viktigt att detta får hög prioritet i det kommande budgetarbetet. Kommittén ser med oro på att det för närvarande råder stor osäkerhet om vad som kommer att hända med handikappfrågorna efter årsskiftet 1996/1997 då Helios II-programmet avslutas. Att kommissionen i sitt meddelande lovar att "så länge budgeten tillåter" bidra till vissa aktiviteter, t.ex. att ge ut tidningen om handikappfrågor, HELIOSCOPE, anser kommittén inte vara tillräckligt.

1.2.3. Kommittén instämmer med kommissionen att frågan om informations- och kommunikationsteknik (IKT) är av särskilt stor betydelse för funktionshindrade. Olyckligtvis har Europa halkat efter i denna fråga i jämförelse med USA. Sedan mycket lång tid tillbaka har de federala myndigheterna i USA ställt betydligt hårdare krav på tillverkarna inom IKT-området att deras produkter ska vara tillgängliga för funktionshindrade än de europeiska myndigheterna. Kommittén anser att tillgänglighet för funktionshindrade måste bli en hörnsten i skapandet av det framtida europeiska informationssamhället.

1.2.4. För att nå största möjliga effektivitet av "mainstreaming" krävs resurser. För att t.ex. funktionshindrade studenter i praktiken ska kunna ta del av Europeiska gemenskapens utbytesprogram inom utbildningssektorn krävs att resurser avsätts för de behov dessa studenter har. Det kan gälla t.ex. att studiematerial finns på punktskrift för synskadade studenter. Alla inblandade måste ha detta sammanhang klart för sig och ta sitt ansvar. I yttrandet om barnkulturpolitik⁽¹⁾ betonade ESK vikten av att kulturen blir tillgänglig för barn med funktionshinder. ESK vill att denna aspekt på motsvarande sätt uppmärksammas på andra sakområden.

1.2.5. ESK har vid upprepade tillfällen betonat vikten av sysselsättningsfrågorna. För funktionshindrade är detta av särskilt stor betydelse. ESK vill därför att sysselsättningen prioriteras högt i det fortsatta arbetet med meddelandet och resolutionen. Kommissionen bör göra en utvärdering av hur stor del av resurserna från strukturfonderna som går till funktionshindrade. Visar det sig att siffran är låg anser kommittén att de funktionshindrade som grupp bör prioriteras högre. I detta sammanhang vill kommittén uppmana alla institutioner inom Europeiska gemenskapen att arbeta för att rekrytera fler anställda med funktionshinder.

⁽¹⁾ EGT nr C 153, 28.5.1996.

Kommittén ser positivt på att kommissionen vill tjäna som föredöme i detta sammanhang.

1.2.6. Kommissionen föreslår att det ska inrättas en särskild grupp på hög nivå med företrädare från medlemsstaterna. ESK ser positivt på detta och anser att gruppen särskilt ska arbeta med sysselsättningsfrågorna och ta fram förslag på hur man ska förbättra den fria rörligheten för arbetstagare med funktionshinder samt uppfölja och utvärdera resultaten. Kommittén anser det vara viktigt att detta arbete sker med beaktande av subsidiaritetsprincipen.

1.2.7. Kommittén vill understryka vikten av att kommissionens handikappgrupp och den särskilda högnivågruppen för en kontinuerlig dialog med Europeiska Handikappforum⁽¹⁾.

1.3. Allmänna synpunkter på resolutionen och riktlinjerna

1.3.1. Kommittén ser mycket positivt på att kommissionen i sitt förslag till resolution gör en koppling till FN:s standardregler.

1.3.2. Enligt kommittén är det av största vikt att arbetstagarnas fria rörlighet, den inre marknadens fullbordande och utveckling samt ökade rättigheter för konsumenter säkerställs för alla unionens medborgare, inklusive dem med funktionsnedsättningar.

1.3.3. ESK vill uppmana medlemsstaterna att så tidigt som möjligt börja med arbetet att ta fram planer för att uppnå målen i resolutionen och FN:s standardregler. Det är först när konkreta planer kan presenteras och sättas i verket, som funktionshindrades situation i realiteten kan komma att förändras.

2. Särskilda synpunkter på resolutionen och riktlinjerna

2.1. Kommittén anser det finns vissa smärre oklarheter i resolutionen och riktlinjerna.

2.2. ESK anser att följande text i resolutionen (punkt 12) ska bytas ut: "Bekräftar de principer och värderingar som ligger bakom Förenta Nationernas standardregler om lika möjligheter för funktionshindrade" mot "Bekräftar på nytt vårt antagande av FN:s

standardregler". Kommittén anser att resolutionen så långt möjligt ska förstärka standardreglerna och att detta måste framgå tydligt av resolutionstexten.

2.3. I resolutionen anges i första att-satsen att FN:s standardregler innebär "att upprätthålla principen om lika möjligheter när omfattande åtgärder på handikappområdet utvecklas". Detta är dock inte helt identiskt med den text som finns i standardreglerna. Kommittén vill därför föreslå att denna att-sats byts ut mot "att säkerställa att flickor, pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning som medborgare har samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare i samhället".

2.4. I resolutionen finns en definition av vem som är funktionshindrad. Kommittén anser dock att detta är överflödigt och anser istället att resolutionen oförbehållsamt ska ansluta sig till den definition som finns i FN:s standardregler. Det finns annars en uppenbar risk för att förvirring uppstår om vilken definition som ska användas. Den definition som används i standardreglerna är följande:

"Begreppet 'funktionsnedsättning' innefattar ett stort antal olika funktionshinder i olika befolkningsgrupper överallt i världen. Människor kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller intellektuella skador eller sjukdomar, syn- eller hörselskador eller -sjukdomar, medicinska tillstånd eller mentalsjukdomar. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur. 'Handikapp' avser förlust eller begränsning av möjligheterna att delta i samhällslivet på samma sätt som andra. 'Handikapp' beskriver mötet mellan människor med funktionsnedsättning och omgivningen. Syftet är att fästa uppmärksamheten på brister i miljön och inom olika samhällsområden, exempelvis brister i information, kommunikation och utbildning som hindrar människor med funktionsnedsättning från att delta på lika villkor."

2.5. I riktlinjerna betonas vikten av integration av funktionshindrade i utbildningssystemen. Kommittén ansluter sig till detta synsätt, men vill dock betona att det finns handikappgrupper, t.ex. barndomsdöva, för vilka särskild undervisning i många fall är effektivast. Likaså är det viktigt att inte sammanblanda integration med skolplacering. Att enbart placera funktionshindrade i det reguljära skolsystemet är inte tillräckligt. För att uppnå integration, dvs. full delaktighet i den miljö man befinner sig i, krävs särskilda åtgärder, t.ex. anpassning av undervisningslokaler, tekniska hjälpmedel, stödlärare, psykosocialt stöd m.m.

3. Sammanfattning

ESK uppskattar initiativet från kommissionen och ser det som ett viktigt ställningstagande i synen på funktionshindrades roll i samhället. Det är mycket viktigt att

⁽¹⁾ Till Helios II-programmet är ett särskilt handikappforum knutet. Detta upphör i och med att programmet avslutas vid årsskiftet. Därför har, med stöd av kommissionen, ett oberoende handikappforum bildats. Det består av femton paraplyorganisationer för handikapporganisationerna, ett från varje medlemsland samt femton europeiska handikapporganisationer.

resolutionen blir ett stöd till FN:s standardregler och inte ett konkurrerande dokument. Avgörande för om målen blir verklighet är dock de konkreta åtgärderna och resursprioriteringen. Kommittén anser därför att

det är viktigt att medlemsstaterna tar resolutionen på största allvar och aktivt arbetar för att förverkliga de mål som FN:s standardregler och resolutionen sätter upp.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- "Kommissionens andra rapport om granskning av gemenskapens energilagstiftning", och
- "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om upphävande av ett antal av gemenskapens lagtexter på det energipolitiska området"⁽¹⁾

(97/C 66/11)

Den 22 oktober 1996 beslutade rådet att i enlighet med artikel 198 i EG-fördraget begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om ovannämnda rapport och meddelande.

Sektionen för energi, kärnkraft och forskning, som ansvarade för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 12 november 1996. Föredragande var Claus-Benedict von der Decken.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 106 röster för, 3 röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Det aktuella dokumentet utgör den andra etappen i arbetet med att granska gemenskapens energilagstiftning, vilket kommissionen inledde 1995 (dok. KOM(95) 391 slutlig av den 26 juli 1995). Denna översyn syftar till att mildra, förenkla och, i den mån det behövs, komplettera lagstiftningen på detta område.

1.2. Kommissionens första granskning inskränkte sig till området för effektiv energi- och oljeanvändning och omfattade därutöver endast en del av den relevanta lagstiftningen, nämligen 17 grundläggande rättsakter som i huvudsak antogs mellan 1972 och 1976, varav 15 av rådet och 2 av kommissionen.

1.3. Denna granskning har föranlett kommissionen att föreslå att 10 av dessa rättsakter skall upphävas, med huvudmotiveringen att de har förlorat allt praktiskt värde eller att lagstiftningsprocessens utveckling har gjort att de blivit föråldrade, medan övriga rättsakter skall bibehållas, tre av dem tillfälligt. Kommitténs yttrande krävdes för upphävandet av fyra av dessa rättsakter. ESK förklarade sig positiv den 26 oktober 1995⁽²⁾.

1.4. Som ett led i denna översyn av gemenskapslagstiftningen föreslog kommissionen samtidigt en omarbetning och förenkling av bestämmelserna rörande informationen till kommissionen om investeringsprojekt av intresse för gemenskapen på områdena olja, naturgas

⁽¹⁾ EGT nr C 272, 18.9.1996, s. 9-10.

⁽²⁾ EGT nr C 18, 22.1.1996.

och elektricitet⁽¹⁾, även det ett förslag som kommittén yttrade sig om den 26 oktober 1995⁽²⁾. Denna nya förordning antogs den 22 april 1996⁽³⁾.

1.5. Denna rapport innebär att kommissionen dels fullföljer sin granskning av lagstiftningen i de båda sektorer som täcktes redan i den första rapporten, dels utvidgar granskningen till att omfatta även naturgas och elektricitet. 18 grundläggande rättsakter, i huvudsak antagna mellan 1968 och 1980, har därmed granskats, varav 6 rör oljesektorn, 1 naturgassektorn, 3 elsektorn och 7 effektiv energianvändning. Därtill kommer en rättsakt med allmänt innehåll rörande informationen till kommissionen om situationen vad gäller gemenskapens energiförsörjning.

1.6. Slutsatserna från denna granskning föranleder kommissionen att rekommendera att endast 5 av dessa skall upphävas och övriga bibehållas, antingen tillfälligt (7) eller för att möjliggöra att en rapport läggs fram så småningom som motiverar att de får förbli gällande (6). Förslagen att upphäva dessa rättsakter återfinns i meddelandet som åtföljer kommissionens rapport. Formellt krävs kommitténs yttrande endast för tre av dessa, och kommittén rådfrågades inte före antagandet av de 2 andra aktuella rättsakterna.

1.7. I och med denna andra rapport anser kommissionen sig ha fullgjort arbetet med att granska gemenskapens energilagstiftning som grundas på EG-fördraget. Kommissionen aviserar sin avsikt att utarbeta en tredje granskningsrapport som kommer att behandla de rättsakter som grundas på EKSG- och Euratomfördragen.

1.7.1. Kommissionen har redan aviserat sin intention att i framtiden göra regelbundna analyser av gemenskapslagstiftningen på energiområdet. Resultatet av dessa analyser kommer att publiceras i en rapport om energipolitiken, som kommissionen har förbundit sig att lägga fram vart annat år.

2. Allmänna kommentarer

2.1. I linje med sitt tidigare yttrande godtar kommittén till fullo presentationen av denna andra rapport, vilken innebär en konkretisering av kommissionens löfte i samband med den första översynen av gemenskapens lagstiftning på energiområdet. Vi konstaterar med tillfredsställelse att denna rapport inte bara täcker de sektorer som inte sågs över vid föregående tillfälle, utan att den också kompletterar översynen av gemenskapslagstiftningen inom de två sektorer som täcktes av den första rapporten.

2.1.1. Detta tillvägagångssätt motsvarar faktiskt kommitténs begäran riktad till kommissionen i föregående yttrande, där vi som exempel angav flera andra rättsakter som också borde ses över.

2.2. Kommittén gläder sig särskilt åt att kommissionen har hört sammat flera av kommitténs kommentarer och rekommendationer. Vi hänvisar också till flera av dessa i detta yttrande.

2.3. Kommittén noterar att vitboken "Energipolitik inom Europeiska unionen" (dok. KOM(95) 682 slutlig), som presenterades i december 1995, har bidragit till att klargöra det energipolitiska sammanhanget för översynen av gemenskapslagstiftningen, vilket till kommitténs besvikelse saknades i den första rapporten från kommissionen. Vi vill dock ånyo betona det faktum att en sådan uppgift inte kommer till sin rätt om den inte bidrar till att öka relevansen, samstämmigheten och effektiviteten när det gäller gemenskapens åtgärder på energiområdet, framför allt i fråga om de målsättningar och riktlinjer som ställdes upp i och med rådets resolutioner av den 23 november 1995⁽⁴⁾ och den 8 juli 1996⁽⁵⁾, och därigenom sträcker sig utöver en enkel "rättslig städning".

2.4. Kommittén konstaterar att kommissionen inte drar några definitiva slutsatser vid granskningen av 6 av de 18 aktuella akterna. Kommissionen ställer sig dock positiv till att bibehålla dem och planerar att vid ett senare tillfälle lägga fram rapporter som motiverar detta. Under dessa förutsättningar kan kommittén inte göra några välgrundade bedömningar om huruvida dessa akter bör bibehållas.

2.4.1. Vi beklagar att kommissionen, trots sina egna rekommendationer, inte har utnyttjat de tolv månader som förflutit mellan de två granskningstillfällena till att utarbeta dessa olika rapporter för att kunna lägga fram slutsatser till berörda institutioner i samband med det andra granskningstillfället.

2.4.2. Vi vill påminna om att vi i föregående yttrande begärde att kommissionen framför allt skulle rapportera om hur medlemstaterna har genomfört rådets rekommendationer 76/495/EEG och 82/604/EEG i praktiken.

2.4.3. Kommittén påpekade då också bristen på motiveringar bakom kommissionens förslag om att bibehålla rekommendation 77/713/EEG av den 25 oktober 1977 om en rationell energianvändning inom industrin⁽⁶⁾, för vilket kommissionen nu planerar att utarbeta en motiverande rapport. Avsaknaden av motiveringar gjorde det tidigare svårt att göra en välgrundad bedömning av beslutet att behålla rekommendationen.

2.4.4. Kommittén gläder sig därför åt att kommissionen nu har hört sammat detta, men anser ändå, till

⁽¹⁾ EGT nr C 346, 23.12.1995.

⁽²⁾ EGT nr C 18, 22.1.1996.

⁽³⁾ EGT nr L 102, 25.4.1996.

⁽⁴⁾ EGT nr C 327, 7.12.1995.

⁽⁵⁾ EGT nr C 224, 1.8.1996.

⁽⁶⁾ EGT nr L 295, 18.11.1977 (ej officiell titel).

skillnad från kommissionen, att arbetet med att se över gemenskapens energilagstiftning inte är fullbordat förrän man har lagt fram dessa rapporter så att det går att bedöma slutsatserna.

2.4.4.1. Kommittén har informerats om att kommissionen räknar med att ha fullbordat nämnda rapporter i mitten av 1997 och hoppas verkligen att denna tidsgräns kommer att hållas. Vi hade ändå önskat att kommissionen tagit upp just denna fråga i den nu granskade rapporten.

2.4.5. Kommittén konstaterar än en gång att kommissionens översyn har en begränsad omfattning. De förslag som kommissionen har lagt fram om att upphäva vissa förordningar utgör även denna gång en "rättslig städning", eftersom de aktuella akterna har blivit obsoleta eller inaktuella. Förslagen bidrar därför inte till någon mildring eller förenkling av den gällande gemenskapslagstiftningen.

2.4.5.1. Kommittén understryker därför betydelsen av att man också kodifierar den befintliga lagstiftningen inom energisektorn och uppmanar kommissionen att agera vid behov.

2.5. Med dessa kommentarer godkänner ESK hävningsförslagen i kommissionens meddelande, framför allt i de fall man formellt har konsulterat kommittén.

2.5.1. Kommittén gläder sig särskilt åt att kommissionen tycks vara övertygad om nödvändigheten av att upphäva rådets beslut 77/186/EEG av den 14 februari 1977 om export av råolja och petroleumprodukter från en medlemsstat till en annan i händelse av försörjnings-svårigheter⁽¹⁾, med tanke på att kommissionen vid den första översynen hade kommit till slutsatsen att detta beslut tillfälligt behövde finnas kvar.

2.5.1.1. Genom detta ansluter sig kommissionen till kommittén, som hade uttryckt berättigade tvivel om detta besluts förenlighet med bestämmelserna i EG-fördraget i fråga om den inre marknaden och rekommenderat att det skulle upphävas.

2.5.2. ESK konstaterar också att kommissionen nu föreslår att man skall avskaffa direktiv 75/339/EEG om skyldighet för medlemsstaterna att hålla ett minsta lager av fossilt bränsle vid värmekraftverk⁽²⁾. Även i detta fall hade man vid den första översynen kommit till slutsatsen att detta direktiv tillfälligtvis behövde behållas.

2.5.2.1. Kommittén kan inte annat än godkänna denna nya hållning, eftersom vi själva hade begärt att detta direktiv skulle upphävas i brist på några som helst motiv för att det skulle behållas.

2.5.2.2. Kommittén anser sig därför i största allmänhet ha fått bekräftelse på sin redan framförda syn att det inte finns tillräckliga motiv för att behålla en rättsakt, om än tillfälligt, bara för att den inte mer än delvis har föråldrats av utvecklingen på lagstiftningsområdet eller ännu inte har ersatts av lämpligare regler.

2.5.2.3. Med tanke på syftet med denna typ av översyn vill vi insistera på det faktum att man inte kan motivera att en rättsakt bibehålls, om än tillfälligtvis, om den inte i första hand tillför något av värde för gemenskapen.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Lagstiftningen om petroleumprodukter och krisåtgärder

3.1.1. Kommittén beklagar starkt att det inte har skett någon politisk utveckling inom detta område under de senaste tolv månaderna. Vi noterar dock kommissionens utfästelse att lägga fram ett meddelande om krisåtgärder på energiområdet under 1997, och då framför allt i fråga om oljelager och en samordnad förvaltning av dessa.

3.1.1.1. Kommittén betonar att det rör sig om en gammal energipolitisk fråga, som därför kommer att kräva en särskild insats när det gäller att uppdatera, förenkla och anpassa politiken till det nuvarande europeiska och internationella rättsliga läget.

3.1.1.2. Vi påminner om våra kommentarer i frågan i yttrandet om kommissionens första rapport, framför allt att man genom att anta nya krishanteringsinstrument skulle ge ett avsevärt bidrag till mildringen och förenklingen av gemenskapslagstiftningen inom området. Effektiviteten i gemenskapens åtgärder skulle i så fall inte kunna annat än förstärkas.

3.1.1.3. Kommittén hoppas därför verkligen att detta meddelande inte bara kommer att åtföljas av nya förslag, utan att dessa också går i den riktning som i korthet beskrivits ovan.

3.1.2. När det gäller direktiv 76/491/EEG av den 4 maj 1976 om ett gemenskapsförfarande för information och samråd om priser på råolja och petroleumprodukter i gemenskapen⁽³⁾ noterar kommittén att kommissionen har för avsikt att föreslå en ny lag som upphäver detta direktiv.

3.1.2.1. Vi konstaterar att detta förslag motsäger slutsatserna i den första rapporten, där kommissionen ansåg det vara nödvändigt att behålla detta direktiv och att man bara behövde förenkla dess tillämpningssätt.

(1) EGT nr L 61, 5.3.1977.

(2) EGT nr L 153, 13.6.1975.

(3) EGT nr L 140, 28.5.1976.

3.1.2.2. Kommittén noterar att kommissionen motiverar denna omsvängning med "de förändringar som har skett när det gäller marknadens struktur". I brist på preciseringar i fråga om karaktären hos dessa förändringar, vilket kan beklagas, kan man inte bedöma om denna omsvängning är välgrundad. Kommittén hade redan i samband med presentationen av den första rapporten anledning att beklaga att denna situation inte är förenlig med de krav på överskådlighet som bör gälla vid varje översyn av gällande gemenskapslagstiftning.

3.1.2.3. Vi konstaterar också att man inte har angett något datum för presentationen av detta nya direktivförslag.

3.2. Lagstiftningen om effektiv energianvändning

3.2.1. Kommittén beklagar ännu en gång att man inte har angett något datum för när kommissionen tänker lägga fram sitt förslag på direktiv som skall ersätta direktiv 79/531/EEG om angivande av energiförbrukning för elektriska ugnar ⁽¹⁾.

3.2.2. Kommittén noterar de motiv som föranlett kommissionen att förorda att man behåller direktiv 76/495/EEG av den 4 maj 1976 om en rationell energiförbrukning vid passagerartransport i städer ⁽²⁾. I detta fall presenterade man åtminstone en motiverande rapport.

3.2.2.1. I detta sammanhang vill kommittén dra kommissionens uppmärksamhet till våra kommentarer och rekommendationer i yttrandet av den 30 maj 1996 om kommissionens grönbok "Ett trafiknät för alla — Att förverkliga kollektivtrafikens möjligheter i Europa" (dok. KOM(95) 601 slutlig) ⁽³⁾.

3.2.3. I yttrandet om den första rapporten underströk kommittén särskilt bristen på motiv bakom kommissionens förslag att man skulle behålla direktiv 78/170/EEG av den 13 februari 1978 om funktionen hos värmeanordningar för rumsuppvärmning och varmvattenförsörjning i nya eller befintliga icke-industriella byggnader samt

⁽¹⁾ EGT nr L 145, 13.6.1979 (ej officiell titel).

⁽²⁾ EGT nr L 140, 28.5.1976 (ej officiell titel).

⁽³⁾ EGT nr C 212, 22.7.1996.

värmisolerering och varmvattenförsörjning i hushåll i nya, icke-industriella byggnader ⁽⁴⁾.

3.2.3.1. Vi ansåg i själva verket att detaljerna i kommissionens analys inte gjorde det möjligt att dra slutsatsen att detta direktiv var relevant för målsättningen om en rationell energianvändning eller för de specifika målsättningar som kommissionen vill uppnå, särskilt inte med tanke på att kommissionen själv underströk de ursprungliga bristerna och att tillämpningen av detta direktiv därför varierade kraftigt bland medlemsstaterna.

3.2.3.2. Kommittén beklagar att kommissionen i föreliggande rapport inte har inbegripit kompletterande information som gör det möjligt att redan idag göra en bedömning grundad på sakkunskap.

3.2.3.3. Vi begär därför att kommissionen lägger fram en motiverande rapport om tillämpningen av detta direktiv och, i den mån ett bibehållande skulle motiveras av att det tillför något av värde på gemenskapsnivå, också lägga fram förslag som medger att man kan garantera en enhetlig tillämpning i medlemsstaterna och öka direktivets effektivitet.

4. Kompletterande kommentarer

4.1. Kommittén gläder sig åt kommissionens intention att fortsättningsvis göra en analys av existerande energilagstiftning vart annat år.

4.2. För att till fullo motivera denna uppgift och framför allt för att öka dess relevans, föreslår kommittén att varje nytt förslag skall åtföljas av en konsekvensanalys, som man till exempel gör i fråga om små och medelstora företag.

4.2.1. I detta sammanhang vill vi påminna om att vi redan har förslagit att varje rättsakt i de fall detta är lämpligt skall innehålla klausuler som avskaffar de tidigare rättsakter som har blivit obsoleta.

4.2.2. Genom att inta detta hållningssätt skulle kommissionen inte bara bidra till målsättningen att rationalisera gemenskapslagstiftningen, som följer på denna typ av uppgift, utan också till en ökad överskådlighet och samstämmighet när det gäller gemenskapens åtgärder på energiområdet.

⁽⁴⁾ EGT nr L 52, 23.2.1978.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- "Förslag till rådets direktiv om principerna för organisering av veterinärkontroller av produkter som förs in i gemenskapen från tredje land", och
- "Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 71/118/EEG, 72/462/EEG, 85/73/EEG, 91/67/EEG, 91/492/EEG, 91/493/EEG, 92/45/EEG, 92/118/EEG med avseende på organiseringen av veterinärkontroller av produkter som förs in i gemenskapen från tredje land" ⁽¹⁾

(97/C 66/12)

Den 14 juni 1996 beslutade rådet enligt artikel 43 och 198 i EG-fördraget att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda förslagen.

Sektionen för jordbruk och fiskeri, som varit ansvarig för arbetet, antog sitt yttrande den 5 november 1996. Föredragande var Cornelius Scully.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 107 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster.

1. Kommittén konstaterar att kommissionens förslag fastställer principerna för Europeiska unionens politik när det gäller veterinärkontroller av produkter av animaliskt ursprung som förs in i gemenskapen från tredje land och då särskilt att:

- Inget varuparti får föras in i gemenskapen från tredje land utan att ha genomgått föreskrivna veterinärkontroller.
- Alla varupartier måste genomgå veterinärkontroller av personal vid de behöriga myndigheterna, under den officiella veterinärens ansvar, för att säkerställa att partierna uppfyller kraven för skydd av människors och djurs hälsa.
- Veterinärkontrollerna skall genomföras vid erkända gränskontrollstationer som ligger i omedelbar närhet av inresepunkten till gemenskapen.
- Alla varupartier skall åtföljas av ett veterinärintyg eller ett veterinärmedicinskt dokument eller ett annat dokument beroende på produktens karaktär, destination etc.
- Om produkterna uppfyller gemenskapens krav när kontrollerna har slutförts kan de cirkulera fritt inom gemenskapen.

2. Kommittén ser positivt på kommissionens förslag men anser dock att det skulle vara lämpligt att i förordningstexten klargöra behörigheten och sambandet mellan tullmyndigheternas och veterinärmyndigheternas arbete, dock utan att hänvisa till särskilda tullregler. Det är nödvändigt att uttryckligen föreskriva att de

två myndigheterna måste samarbeta, även om det uteslutande är den behöriga tullmyndighetens och inte veterinärmyndighetens uppgift att övervaka frizoner, frilager och tullager. Detta föreskrivs även i förslaget till förordning.

3. Kommittén anser att:

- Man bör inte betrakta identitetskontrollen som en separat kontroll, utan den bör vara en del av den fysiska kontrollen.
- För de produkter som anländer till gemenskapens gräns, men som inte har gemenskapen som slutdestination, måste man införa regler för att säkerställa att dessa produkter verkligen lämnar gemenskapen efter genomförelse.
- Placering av gränskontrollstationerna inom "ett område som tullmyndigheten utsett och godkänt" riskerar att skapa avsevärda svårigheter i arbetet och ytterligare kostnader för medlemsstaterna, om man på grund av den nya regeln skulle bli tvungen att omlokalisera befintliga och verksamma strukturer. Detta även med tanke på att man redan börjat utföra betydande arbeten för att anpassa befintliga strukturer som för övrigt redan har godkänts av gemenskapens organ.
- Det är inte lämpligt att hälsoinformation om varor som importerats från tredje land vidarebefordras med hjälp av ANIMO-nätet med tanke på att detta system enbart omfattar handelsvaror inom gemenskapen. När det gäller varor från tredje land har EU sedan en tid föreskrivit att det motsvarande systemet SHIFT skall användas.

(1) EGT nr C 245, 23.8.1996, s. 24.

4. Kommittén instämmer i att det är nödvändigt att förklara och förbättra presentationen av bestämmelserna och tar tillfället i akt att ytterligare en gång

rekommendera en skyndsam kodifiering av de befintliga reglerna för att texten skall bli mer överskådlig och användarvänlig.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning (EG) om upprättandet av en europeisk byrå för besiktning på veterinär- och växtskyddsområdet" ⁽¹⁾

(97/C 66/13)

Rådet beslutade den 2 augusti 1996 att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén, i enlighet med artikel 43 och 198 i EG-fördraget om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk och fiskeri, som ansvarat för kommitténs förberedande arbete i ämnet, behandlade sitt yttrande den 5 november 1996. Föredragande var Staffan Nilsson.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén, med 82 röster för, 10 mot och 14 nedlagda, följande yttrande.

1. Kommissionens förslag

1.1. Kommissionen emotser i förslaget till förordning att en byrå för besiktning och kontroll på veterinär- och växtskyddsområdet inrättas.

1.2. Förslaget innebär att nuvarande kontor förstärks och säkerställs, att det blir en starkare självständighet för byråns inspektörer, och att kontroller och bedömningar kan göras på plats i medlemsstaterna och i tredje land. Byrån tar över kommissionens uppgifter när det gäller kontroll och tillsyn.

1.3. Kommissionen föreslår att byråns verksamhet finansieras, utan att det påverkar andra resurser genom 1 % av de avgifter som i enlighet med gemenskapslagstiftningen tas ut av medlemsstaterna för veterinärkontroller.

1.4. Byrån skall enligt förslaget ledas av en styrelse med en företrädare från varje medlemsland, två företrädare för kommissionen samt två vetenskapsmän som

utses av Europaparlamentet. Arbetet skall ledas av en direktör med en femårig mandatperiod.

2. Sammanfattande kommentarer

2.1. En stark och välfungerande kontroll och tillsynsmyndighet för veterinär- och växtskyddsområdet är nödvändigt för en fungerande inre marknad och ett starkt konsumentskydd. Den skall ha fulla befogenheter för tillsyn av att gemenskapens direktiv efterlevs på ett rimligt sätt och kunna kontrollera att krav gentemot tredje land uppfylls.

2.2. De problem som drabbat stora delar av nötköttsproduktionen i Europeiska unionen visar med all önskvärd tydlighet vikten av att kommissionen har ett redskap för kontroll och tillsyn på gemenskapsnivå och gentemot tredje land. För en rättvis konkurrens på den inre marknaden är det viktigt att alla medlemsländerna genomför och tillämpar de direktiv som rådet fastställer.

2.3. Den nuvarande situationen innebär att det kontor som nu arbetar har otillräckliga resurser. Det har

⁽¹⁾ EGT nr C 239, 17.8.1996, s. 9.

också funnits tendenser och försök att begränsa dess kompetens och beskära dess ekonomiska möjligheter.

2.4. Det är därför viktigt att den myndighet som skall ansvara för kontrollen får tillräckliga resurser för en effektiv verksamhet.

2.5. Finansieringsförslaget är helt principiellt och felaktigt av flera skäl vilka kommenteras nedan.

2.6. Styrelsens storlek bör begränsas i antal ledamöter för att kunna arbeta effektivt. Rättvisan mellan medlemsstaterna kan upprätthållas genom att mandaten växlar mellan medlemsstaterna.

2.7. Kommittén har inte övertygats om att det befintliga kontoret bör omvandlas till en byrå. Något annat kan man inte heller utläsa av ministerrådets överenskommelse den 29 oktober 1993. Kommittén anser att kontoret måste förstärkas med en utökad och permanent personal, om man inte klart kan bevisa att tillkomsten av en byrå kommer att ge ett avsevärt bättre resultat för folkhälsan, konsumentskyddet och livsmedelsindustrin.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Förslagets motivering

3.1.1. Kommittén instämmer i förslagets resonemang om kompetens och huvudsakliga arbetsområden för byrån.

3.1.2. Kommittén vill däremot framhålla att ett administrativt och ekonomiskt oberoende inte hänger samman med hur byråns intäkter åstadkoms, utan med hur byråns regler utformas. En finansiering som bygger på ett beroende av medlemsländernas kontrollverksamhet medför en osäker finansieringsform och medför obalanser mellan medlemsländer och berörda parter.

3.1.3. Kommittén anser att en förutsättning för att byrån inrättas är att den finansieras helt genom budgetmedel, på samma sätt som den jämförbara Miljöbyrån.

3.1.4. Kommittén vill också understryka vikten av att när nu verksamheten lokaliserats till Irland, att det inte uppstår eller byggs upp en motsvarande administration inom kommissionen i Bryssel, vilket skulle innebära onödigt dubbelarbete och skapa oklara ansvarsområden.

3.2. Artikel 2, Mål

3.2.1. Kommittén anser att de livsmedel som avses kontrolleras, förtydligas till att omfatta de som definieras i fördragets bilaga II.

3.2.2. Vidare anser kommittén att byråns uppgift också bör vara att initiera förslag till kommissionen och påpeka brister inom sitt område.

3.3. Artikel 4, Styrelse

3.3.1. Kommittén anser att styrelsen bör bestå av representanter för medlemsländerna, föreslagna experter och ledamöter från kommissionen, men också representanter från vardera konsumentföreträdare och producentintresse.

3.3.2. Kommittén anser också att de två vetenskapsmän med specialisering inom veterinärmedicin och växtskydd som föreslås skall utses av Europaparlamentet, efter förslag från kommissionen.

3.3.3. För veterinära frågor finns även fortsättningsvis den ständiga veterinärkommittén, samt motsvarande på växtskyddsområdet, vilka har en bred och representativ sammansättning från medlemsländerna.

3.3.4. Styrelsen bör begränsas till ett antal av högst tio ledamöter, där hälften täcker växtodlingsområdet och hälften veterinärområdet. Ledamöterna skall nomineras av medlemsstaterna men utses av kommissionen. En uppgjord turordning mellan medlemsstaterna gör att mandaten cirkulerar mellan medlemsländerna.

3.3.5. Mandattiden bör utgöra 2 år i stället för förslagets tre år. Detta bör också gälla ordförande och vice ordförande.

3.3.6. Man kan diskutera om inte styrelsens arbetsordning skall fastläggas i ett beslut av kommissionen efter förslag av styrelsen.

3.3.7. Även arbetsprogrammet bör omfatta en tid av två år.

3.3.8. Punkt 9 bör ändras så att den årsberättelse som stadgas också sänds till kommittén för yttrande. Kommittén är en naturlig part, eftersom den består av bl.a. representanter för både producenter, konsumenter och berörda fackliga organisationer.

3.4. Artikel 5, Direktören

3.4.1. Enligt punkt 1 skall direktörens mandattid utgöras av fem år. Det kan vara viktigt med stabilitet, kontinuitet och att direktören inte görs beroende av tillfälliga problem. Däremot är det viktigt att styrelsen också ges möjligheter att ingripa om verksamheten inte sköts enligt de fastlagda reglerna.

3.5. Artikel 6, Budget

3.5.1. Det är kommitténs bestämda åsikt att byråns verksamhet endast kan finansieras med budgetmedel. Därav följer att punkt 3 i artikeln skall ändras i enlighet med detta.

3.5.2. Kontrollen av att gällande direktiv genomförs och tillämpas är en gemensam angelägenhet och skall finansieras gemensamt. I nuvarande läge är skillnaderna stora mellan medlemsstaternas omfattning och tillämpning av veterinära kontroller. Dessutom skulle en avgiftsfinansiering leda till stora kontrollproblem och kostnader både för medlemsländer och kommissionen.

3.6. Artikel 17, Översyn

3.6.1. Eftersom kommittén föreslår en förändring av styrelsen och kortare mandatperiod, är det lämpligt att byråns verksamhet rapporteras och utvärderas tidigare än förslaget på fem år. Det borde vara lämpligt att rapporten görs senast efter två år, dvs. efter den första mandatperioden.

3.6.2. Likaså skall i artikeln infogas att också kommittén skall höras, i likhet med parlamentet, om den rapport som kommissionen anmodas göra. Kommittén har en självklar roll just genom att den består av olika parter i samhället som är berörda av verksamheten och som kan lämna sakliga och värdefulla synpunkter på verksamheten.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

BILAGA**till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande**

Följande ändringsförslag avvisades under diskussionen:

Punkt 3.3.4

Ändras enligt följande:

”I styrelsen bör hälften av medlemmarna komma från växtodlingsområdet och hälften från veterinärområdet. Ledamöterna ska nomineras av medlemsstaterna men utses av kommissionen.”

Resultat av omröstning

För: 31, emot: 59, nedlagda: 14.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 92/118/EEG av den 17 december 1992 om djurhälso- och hygienkrav för handel inom gemenskapen med produkter, som inte omfattas av sådana krav i de särskilda gemenskapsbestämmelser som avses i bilaga A. I till direktiv 89/662/EEG och, i fråga om patogener, i direktiv 90/425/EEG, samt för import till gemenskapen av sådana produkter"

(97/C 66/14)

Den 11 september 1996 beslutade rådet, i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk och fiskeri, ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 5 november 1996. Föredragande var Turid Ström.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 106 röster för, 1 emot och 2 nedlagda röster.

1. Inledning och bakgrund till kommissionens förslag

1.1. Direktiv 92/118/EEG innehåller regler för djurhälso- och hygienkrav för handel inom gemenskapen med produkter av animaliskt ursprung som inte omfattas av sådana krav som avses i de särskilda gemenskapsbestämmelserna, bl.a. i bilaga A1 till direktiv 89/662/EEG, dvs. färskt kött, köttprodukter, äggprodukter m.m.

1.2. Det fastslås i direktiv 92/118/EEG att handeln med produkter av animaliskt ursprung bör avregleras, men med hänsyn till den betydande risk för spridning av sjukdomar som djur är utsatta för bör särskilda krav uppställas för vissa produkter av animaliskt ursprung, då de släpps ut på marknaden för handel.

1.3. Det infördes ett godkännande- och kontrollsystem för import från tredje länder. Vissa produkter, bl.a. skinn, obearbetade hudar och päls av hovdjur, ben, horn, hovar m.m. med vissa undantag, får endast importeras till Europeiska unionen om de kommer från ett tredje land som återfinns på en särskild förteckning och från anläggningar som uppfyller särskilda krav. Myndigheterna i berörda länder skall lämna garantier om att de uppfyller kraven. Anläggningarna skall uppföras på en gemenskapsförteckning.

2. Huvudsakligt innehåll i förslaget

2.1. Det aktuella förslaget till ändring av direktiv 92/118/EEG innebär en viss förenkling av nuvarande

regler för import. Det innebär t.ex. att kravet på att upprätta en gemenskapsförteckning över anläggningar i tredje land upphävs för vissa produkter som inte betraktas som livsmedel eller djurfoder, produkter från biodling, jakttroféer, gödsel, ull m.m. samt för honung. Det räcker att det tredje landets myndighet registrerar den tillverkande anläggningen.

2.2. För övriga produkter, såsom serum, blod och blodprodukter, mjölkprodukter som ej är avsedda som livsmedel, foder till sällskapsdjur, späck och ister föreslås att det skall räcka att anläggningar från vilka produkten kommer finns med på en förteckning upprättad enligt särskilt förfarande via Ständiga veterinärkommittén.

2.3. Vidare föreslås att de hygienkrav som skall tillämpas på kött från arter som inte omfattas av särskilda krav, särskilt kött från reptiler, skall utarbetas.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Kommittén har i princip ingenting att invända mot att förenklingar företas i detta ganska oöverskådliga direktiv.

3.2. Kommittén anser dock att direktivets förslag till förenkling inte skall gälla obearbetad fjäderfägödsel. Beträffande sådan skall det fortfarande finnas en gemenskapsförteckning, eftersom det föreligger stor smittorisk (salmonella, hönspest och newcastlesjukan) med sådan gödsel.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ändring av bilagan till rådets beslut 93/383/EEG av den 14 juni 1993 om referenslaboratorier för kontroll av marina biotoxiner"

(97/C 66/15)

Den 17 oktober 1996 beslutade rådet, i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk och fiskeri, ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 5 november 1996. Föredragande var Staffan Nilsson.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 102 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Bakgrund

1.1. I rådets direktiv 91/492/EEG och 91/493/EEG fastställs hygienkrav för produktion och marknadsföring av levande tvåskaliga mollusker och av fiskeprodukter. Avsikten har framför allt varit kontroll av marina biotoxiner.

Enligt rådets beslut 93/383/EEG skall varje medlemsland utse ett nationellt referenslaboratorium för att säkerställa tillämpningen av bestämmelserna och samordning av utförda analyser. Som bilaga till beslutet finns en lista över de laboratorier som varje medlemsland anmält.

2. Kommissionens förslag

2.1. Förenade kungariket har meddelat kommissionen att man på grund av ändrade förhållanden utser ett nytt nationellt referenslaboratorium. Därför föreslår kommissionen att beslutet 93/383/EEG ändras i enlighet med detta.

2.2. Samtidigt föreslår kommissionen att artikel 5 och artikel 6 i sistnämnda beslut ändras så att i fortsättningen den lista som återfinns i bilagan ändras efter anmälan från en medlemsstat.

3. Synpunkter

3.1. Kommittén tillstyrker att bilagan till 93/383/EEG, ändras i enlighet med kommissionens förslag med nytt referenslaboratorium för Förenade kungariket.

3.2. Kommittén tillstyrker också de ändringar som möjliggör att kommissionen efter anmälan från medlemsstat kan ändra nämnda bilaga utan att rådet behöver fatta det beslutet. Det är ett förslag som ligger i linje med en förenkling av EU:s regelverk och den subsidiaritetsprincip som också skall präglade samarbetet.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Relationerna mellan EU och Canada"

(97/C 66/16)

Den 23 november 1995 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén i enlighet med artikel 23.3 i sin arbetsordning att utarbeta ett yttrande om "Relationerna mellan Europeiska unionen och Canada".

Sektionen för externa relationer, handels- och utvecklingspolitik, som ansvarade för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 17 oktober 1996. Föredragande var José Isaiás Rodríguez García-Caro.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med röstfördelningen 89 för, 2 mot och 7 nedlagda.

1. Inledning

1.1. Canada och Europeiska unionen har ett viktigt gemensamt arv (i fråga om historia, kultur, m.m.) och har av tradition goda relationer. Canada är dessutom medlem i G7 och NATO, och hade i egenskap av NATO-medlem trupper på europeiskt territorium ända fram till 1994. Canada spelar också en aktiv roll i olika fredsbevarande FN-uppdrag och har nyligen gjort insatser i ex-Jugoslavien.

1.2. I samband med konsolideringen av överenskommelserna från Uruguay-rundan och inrättandet av världshandelsorganisationen (WTO) har det skett ett genombrott i relationerna över Atlanten i och med antagandet av en politisk deklaration och en gemensam handlingsplan mellan Europeiska unionen och USA i Madrid i december 1995. Vid det europeiska toppmötet i Madrid som följde på detta bilaterala möte uttryckte rådet förhoppningen att "andra demokratier runt Atlanten kommer att dela målsättningarna i den nya transatlantiska dagordningen".

1.3. Det är dock intressant att notera att Canada i själva verket var ursprunget till den transatlantiska dialogens renässans genom en rapport från 1992 om "relationerna mellan Canada och det nya Europa" som utarbetats av underkommittén för utrikeshandel inom det kanadensiska underhusets ständiga kommitté för utrikesfrågor och utrikeshandel. I denna rapport rekommenderade man att Canada skulle eftersträva närmare ekonomiska förbindelser med Europa, inklusive någon form av frihandel. Efter flera uttalanden för frihandel av den dåvarande utrikeshandelsministern Roy MacLaren, uttalade den kanadensiska premiärministern Jean Chrétien sin önskan om ett liberaliseringsavtal på handelsområdet mellan EU och NAFTA under en diskussion i den franska senaten den 1 december 1994. Därefter har denna entusiasm kommit av sig till följd av fiskebråket mellan EU och Canada under våren 1995, vilket tillfälligtvis kylde ner de bilaterala relationerna.

1.4. Efter lösningen på fiskekrisen antog kommissionen ett meddelande där man förordade en fördjupning

av unionens relationer med Canada för att garantera ett bättre samarbete i ekonomiska och politiska frågor såväl som i säkerhetsfrågor. Den 25 mars 1996 uppmanade rådet för allmänna frågor ordförandeskapet och kommissionen att inleda diskussioner med Canadas regering med målet att utarbeta en politisk deklaration och en gemensam handlingsplan mellan EU och Canada.

1.5. Trots många och intensiva diskussioner lyckades man inte komma överens om någon sådan deklaration eller någon handlingsplan vid det senaste toppmötet mellan EU och Canada i Rom den 27 juni 1996. Den största motsättningen ligger i tolkningen av begreppet extraterritorialrätt, ett problem som delvis hänger samman med fiskefrågan.

2. Den politiska situationen i Canada

2.1. Canada är en federation bestående av två territorier och tio provinser, varav de viktigaste är Ontario, Quebec och British Columbia. Provinserna har omfattande befogenheter i frågor som utbildning, sjukvård, skatter och lagstiftning.

2.2. Canada är en parlamentarisk demokrati (vars statsöverhuvud fortfarande är drottningen av Storbritannien) med ett underhus (som väljs på 5 år) och en senat vars medlemmar utses av premiärministern. Varje provins har ett eget enkammarparlament som utser provinsens premiärminister.

2.3. Sedan valen i november 1993 innehas posten som premiärminister av Jean Chrétien från Canadas liberala parti. Detta parti återkom då till makten efter två mandatperioder med en konservativ regering (premiärminister: Brian Mulroney). Oppositionen utgörs bland annat av Bloc Québécois (ett parti som representerar den separatistiska rörelsen i Quebec och vars ledamöter enbart kommer från denna provins) och reformistpartiet (vars ledamöter huvudsakligen har valts i västra Canada och som förespråkar en kraftig minskning av statens roll).

2.4. På det politiska området utgörs den viktigaste händelsen det senaste året av folkomröstningen om självständighet den 30 oktober 1995 i Quebec, där nejsidan vann med en marginal på 53 000 röster bland ungefär 5 miljoner väljare (50,6 % mot 49,4 %). Man kan här notera att valdeltagandet var mycket högt (93,5 %) och att ungefär 60 % av de franskspråkiga röstade ja till självständighet. Femton år efter folkomröstningen 1980 (där nejsidan fick 60 %) och strax efter att Parti québécois kom i regeringsställning i provinsen innebär detta resultat att man är långt från ett slut på denna debatt och att provinsen Quebec är mer splittrad än någonsin i självständighetsfrågan.

2.4.1. Efter denna folkomröstning har två saker skett. För det första har premiärminister Jean Chrétien lyckats få underhuset att anta en motion som erkänner Quebec som ett "särskilt samhälle" och som ger Quebec, Ontario, British Columbia, regionen i mellanvästern samt Atlantprovinserna vetorätt i fråga om varje eventuell framtida förändring av konstitutionen. Man gav också provinserna beslutsrätt i fråga om yrkesutbildning. Dessa åtgärder har kritiserats av separatisterna i Quebec, som dels ifrågasatte deras genomförande och dels ansåg att de inte på långt när uppfyllde Quebecs traditionella krav.

2.4.2. För det andra avgick Quebecs premiärminister Jacques Parizeau till följd av resultatet i folkomröstningen och efterträddes av den karismatiske ledaren för Bloc Québécois, Lucien Bouchard. Han har tydligt uttalat sin intention att leda Quebec mot självständighet och därmed hålla en ny folkomröstning vid ett senare tillfälle. Quebecs regering avser att fullfölja sin mandatperiod (senast fram till 1999) och organisera en ny folkomröstning strax efter nästa val om man skulle bli omvald.

3. Canadas ekonomiska och sociala situation

3.1. Med en yta på nästan 10 miljoner km² är Canada det till ytan näst största landet i världen, men dess befolkning, som är koncentrerad inom ett band på ungefär 25 mil från den amerikanska gränsen, uppgår inte till mer än 26 miljoner invånare. Canada är världens sjunde största ekonomi (med en BNP på 750 miljarder Canada-dollar 1994). Landet har stora naturtillgångar, olika i de olika regionerna, som har varit avgörande för ekonomins utveckling. Alberta är den största producenten av gas och olja. Gruvindustrin är välutvecklad i de västra provinserna, skogsbruket är viktigt i Alberta och British Columbia och jordbruket utgör den viktigaste aktiviteten i Saskatchewan. I Atlantprovinserna är fisket och gruvindustrin viktiga. Ontario och Quebec är de två rikaste och mest industrialiserade provinserna i landet. Man är här specialiserade på varuproduktion

(Ontario bidrar till 40 % av landets produktion). Också British Columbia har en välutvecklad industri.

3.2. Under senare år har Canada känt av den ekonomiska krisen med en negativ tillväxt (-1,2 % 1992). 1994 uppnådde man dock den högsta tillväxttakten bland G7-länderna (4,6 %). 1995 hade ansträngningarna att minska de offentliga underskotten, tillsammans med en lägre tillväxttakt i USA och osäkerheten kring folkomröstningen i Quebec, en negativ inverkan på tillväxten, som minskade till ungefär 2 %.

3.3. Tack vare gemensamma insatser från centralbanken och regeringen för att hålla nere inflationen, framför allt genom räntepolitiken, har man lyckats hålla denna på en låg nivå, 2,2 % 1995.

3.4. Ett av Canadas största problem utgörs av den offentliga skuldsättningen och de offentliga underskotten. Den federala offentliga skulden har vuxit från 20 miljarder dollar 1971 (19 % av BNP) till mer än 545 miljarder dollar i mars 1995 (73 % av BNP) — om man räknar in provinsernas skulder blir skuldsättningen lika stor som BNP. I nuläget går 30 % av de federala utgifterna till kostnaderna för statsskulden.

3.4.1. För att råda bot på denna situation som hotar landets framtid har regeringen angripit problemet med det offentliga underskottet genom att privatisera flera statsägda företag (Air Canada, Petro Canada), minska eller avskaffa vissa bidragssystem, minska transfereringarna till andra förvaltningsnivåer och minska antalet statsanställda. Dessa reformer har gett uppmuntrande resultat genom att underskottet har minskat från 5 % av BNP 1994/1995 till 4,2 % 1995/1996 och därmed gjort det möjligt att uppnå målsättningen på 3 % för budgetåret 1996/1997. Målsättningen på längre sikt är naturligtvis att uppnå budgetbalans.

3.5. Regeringen har emellertid deklarerat att man prioriterar kampen mot arbetslösheten. Till skillnad från sin granne i söder har Canada sedan flera år en arbetslöshet kring 10 %; 10,4 % 1994 och 9,6 % 1995. Den federala regeringens strategi går huvudsakligen ut på att säkerställa villkor som ekonomiskt gynnar sysselsättningen inom den privata sektorn genom att minska det offentliga underskottet och räntenivån, stödja innovationer och småföretag samt främja exporten. Den fjärde pelaren för regeringens åtgärder utgörs av reformen av socialförsäkringssystemet och framför allt då av arbetslöshetsförsäkringen, som har gjorts om till en sysselsättningsförsäkring. Man betonar numera återanpassning till arbetsmarknaden samtidigt som man garanterar ett bättre stöd för individer och familjer med låga inkomster.

3.6. Budgetåtstramningens konsekvenser för befolkningen kombinerat med den ekonomiska osäkerheten till följd av den dåliga situationen på arbetsmarknaden och bristen på en institutionaliserad dialog på arbetsmarknaden ligger bakom ett visst mått av socialt missnöje i Canada. Även om opinionsundersökningar visar att de flesta stöder ansträngningarna att minska underskotten har den federala regeringens förslag om att reformera arbetslöshetsförsäkringen och göra den mer restriktiv utlöst flera protestaktioner. Ännu viktigare är den sociala rörelse som har följt på den politik som förs av den nye konservativa premiärministern i Ontario, Mike Harris, och som består i att minska socialhjälpen och bidragen till kommunerna och att rationalisera sjukvårdssystemet.

3.7. Konfronterad med samma ekonomiska problem har regeringen i Quebec valt en annan väg innan man fattat några svåra beslut. Man har inlett en samförståndspolitik (som man kallar "Att våga välja tillsammans") tillsammans med alla intressegrupper i Quebec, med målsättningen att nå samstämmighet i fråga om en reform av skattesystemet och främjande av sysselsättningen. Under den första konferensen om Quebecs sociala och ekonomiska utveckling (mars 1996) lyckades man nå en överenskommelse om att eliminera det offentliga underskottet år 2000. Den andra konferensen (oktober 1996) syftar till att komma fram till en ny social pakt. Därefter är det troligt att samarbetet institutionaliseras på något ännu inte bestämt sätt.

3.8. Canadas ekonomiska och sociala intressegrupper

Företagen

3.8.1. Canadas råd för företagsledare är de stora kanadensiska företagens viktigaste språkrör på den politiska arenan inom och utom Canada. Gruppen består av cheferna för 150 av landets större företag, vilka representerar alla viktiga ekonomiska sektorer och står för huvuddelen av alla investeringar, av exporten, yrkesutbildningen och FoU inom den privata sektorn. Rådet har varit en ivrig förespråkare av frihandelsavtalet med USA och Mexico (NAFTA).

3.8.2. Den kanadensiska handelskammaren, det kanadensiska industriförbundet (med sina olika representationer i provinserna) och det kanadensiska förbundet för egenföretagare representerar också arbetsgivarsidan i Canada. Dessutom finns det i provinserna ett antal organisationer som till exempel rådet för arbetsgivare i Quebec.

Fackföreningarna

3.8.3. Den kanadensiska arbetarkongressen (CTC), inklusive dess gren i Quebec — Quebecs arbetarförbund (FTQ) — är den största fackföreningen i Canada (det kanadensiska arbetarförbundet är det näst viktigaste). Man samlar ett stort antal fackföreningar från olika ekonomiska sektorer. Dessutom har CTC nära band med det nya demokratiska partiet och med olika associerade rörelser som till exempel kvinno- och miljögrupper.

3.8.4. CTC motsäger sig den sociala nedrustningen i Canada och har livligt motsatt sig frihandelsavtalet med USA och NAFTA. Även om CTC återfinns över hela Canada, och då även i Quebec genom FTQ, finns det i Quebec en annan allmänt omfattande fackförening: förbundet för nationella fackföreningar (CSN).

3.8.5. Man har i Canada inte samma tradition av arbetsmarknadsdialog som i Europa. Kollektiva förhandlingar sker i regel på företagsnivå med undantag för vissa branscher, till exempel bilindustrin. I syfte att "rädda det som räddas kan" har dock ett visst antal sektoriella råd med representanter för arbetsmarknadsparterna vuxit fram under senare år.

Jordbrukarorganisationer

3.8.6. Det kanadensiska jordbrukarförbundet (FCA) utgörs av olika jordbrukarorganisationer på provinsnivå och av flera föreningar för specialiserade producenter (spannmål, fjäderfä, boskap, mejeriproducenter, m.m.). FCA skall representera olika mycket motstridiga intressen med, å ena sidan, spannmålsproducenter i väst som är mycket konkurrenskraftiga och exportinriktade och, å andra sidan, äggproducenter med en mycket skyddad marknad och ett utbudstyrt system.

Konsumentorganisationer och andra grupper som representerar allmänheten

3.8.7. Den kanadensiska konsumentföreningen är den enda organisationen på nationell nivå. Även om man har ett icke betydelsefullt inflytande tack vare de medvetna kanadensiska konsumenterna lider man dock brist på medel.

3.8.8. Förutom konsumentrörelsen finns det ett antal intressegrupper som representerar allmänheten, särskilt

på miljöområdet där allmänheten i Canada är särskilt aktiv. Dessutom, och då framför allt i Quebec, har det utvecklats en sektor som man kallar "den gemensamma sektorn" där människor i allt större omfattning engagerar sig inom olika sociala områden (hälso- och sjukvård, utbildning, kultur ...).

4. Canadas utrikeshandel

4.1. Eftersom exporten utgör mer än 30 % av BNP är den kanadensiska tillväxten starkt beroende av utlandet och den internationella handeln. Detta beroende är en av förklaringarna bakom landets alltid mycket aktiva roll inom GATT och numera inom WTO.

4.2. Tack vare de stora naturtillgångarna exporterar Canada framför allt vete, råolja, pappersmassa och metaller. Genom ett gammalt avtal med USA inom bilindustrisektorn (som befriade den bilaterala handeln med bilar från tullar) är Canada en stor exportör av produkter från bilindustrin. Telekommunikationsutrustning, flygplan m.m. och järnvägsmaterial är andra viktiga exportvaror. I gengäld importerar Canada framför allt förädlade produkter, maskiner, producentvaror, elektroniska produkter och konsumtionsvaror. 1995 uppgick överskottet i den kanadensiska handelsbalansen till rekordhöga 28,3 miljarder dollar tack vare en stark exportökning till följd av det ekonomiska uppsvinget i USA.

4.3. Canadas utrikeshandel domineras kraftigt av handeln med USA. 70 % av importen och mer än 80 % av exporten härrör från denna handel. Dessa siffror har dessutom vuxit under senare år till följd av det frihandelsavtal med USA som trädde i kraft 1989. För Canada var huvudmotivet vid denna tidpunkt att gardera sig mot en ökad amerikansk protektionism.

4.4. Den 1 januari 1994 trädde NAFTA-avtalet mellan Canada, USA och Mexico i kraft. Detta syftade framför allt till att eliminera tullar och de flesta andra handelshinder under en period på tio år, att liberalisera investeringsflödet och att skapa en mekanism för att reglera motsättningar i fråga om antidumping och utjämnings-tullar.

4.5. Vidare har Canada för att komma runt USA:s motstånd mot att släppa in Chile i NAFTA påbörjat diskussioner med Chile med målet att sluta ett frihandelsavtal. Dessutom är Canada drivande part för en avreglerad handel inom organisationerna APEC (Asia-Pacific Economic Co-operation) och OAS (Organisation of American States).

5. Relationerna mellan Europeiska unionen och Canada är goda ...

5.1. På initiativ av den dåvarande premiärministern Pierre Trudeau, slöt Canada 1976 ett samarbetsavtal med Europeiska gemenskapen. Detta avtal innebar att parterna förband sig att arbeta för ett ökat och diversifierat handelsutbyte, utveckla det ekonomiska samarbetet och uppmuntra och underlätta skapandet av samriskföretag.

5.1.1. Detta avtal, som i slutet av 70-talet ansågs vara ett viktigt steg i utvecklingen av de bilaterala förbindelserna mellan EG och Canada, fick dock inte önskade effekter och har inte hindrat att det ibland uppstår konflikter. Det har dock möjliggjort upprättandet av en strukturerad dialog i ekonomiska frågor och handelsfrågor genom den gemensamma samarbetskommittén och olika arbetsgrupper (handel och investeringar, telekommunikation och informationsteknologi, mineraler och metaller, skogsprodukter och papper).

5.2. Handelsutbytet mellan EU och Canada grundar sig på klausulen om mest gynnad nation. Canada är unionens nionde viktigaste handelspartner och unionen är Canadas näst största. 1994 uppgick de 15 medlemsstaternas import (av varor och tjänster) från Canada till 12,1 miljarder ecu samtidigt som exporten uppgick till 13,2 miljarder.

5.2.1. Under senare år har handelsutbytet mellan EU och Canada i viss mån stagnerat (detta gäller handeln med varor men inte med tjänster) till följd av de allmänna ekonomiska förutsättningarna och säkert till följd av en viss omdirigering av handeln genom olika preferensavtal. 1994 utgjorde exporten till Canada 1,75 % av de dåvarande tolv medlemsstaternas totala export (2,23 % 1990), samtidigt som importen från Canada utgjorde 1,7 % av den totala importen (2,05 % 1990).

5.2.2. De viktigaste exportvarorna från unionen utgörs av maskiner, transportutrustning, industriprodukter och kemiska produkter. De viktigaste importvarorna är pappersmassa, flygplan, aluminium, tidningspapper och trävaror. Storbritannien och Tyskland är de medlemsstater som har störst handel med Canada.

5.3. Om utvecklingen av handelsförbindelserna är en aning nedslående så är investeringsutbytet mer tillfredsställande. De totala kanadensiska direktinvesteringarna i EU överstiger 15 miljarder ecu. Europeiska unionen är det näst största målet för de kanadensiska

utlandsinvesteringarna (efter USA) och uppgick till 20 % av de totala investeringarna 1994 jämfört med 12,5 % 1985. EU-ländernas totala investeringar i Canada uppgår till ungefär 20 miljarder ecu. EU är den näst största investeraren i Canada med ungefär 20 % av de totala investeringarna.

5.4. De politiska förbindelserna mellan Europeiska unionen och Canada lyder under den transatlantiska deklARATIONEN från november 1990. I likhet med den deklARATION som aningen tidigare undertecknades mellan unionen och USA uttalar denna deklARATION gemensamma målsättningar och utmaningar liksom nödvändigheten att stärka det vetenskapliga, ekonomiska och kulturella samarbetet. Framför allt upprättade man genom deklARATIONEN regelbundna kontakter på högsta nivå mellan den sittande ordföranden i rådet, kommissionens ordförande och Canadas premiärminister. Den mekanism som man upprättade har fungerat relativt väl och medgett en permanent dialog både på politisk och administrativ nivå.

6. ... men det finns ändå vissa problem

6.1. Ett antal gamla problem fortsätter att störa de bilaterala förbindelserna med periodvis ganska stora spänningar.

6.2. Det uppenbart mest kända problemet utgörs av fisket efter krisen våren 1995 i fråga om fisket av svart hälleflundra på internationellt vatten. Denna fråga infektar de bilaterala relationerna sedan många år. 1981 undertecknades ett avtal efter fyra år av förhandlingar. I december 1992 kom man överens om en dagordning för att på nytt försöka hitta en tillfredsställande lösning när det gäller bevarande, ett optimalt utnyttjande och en rationell styrning av fiskebeståndet inom det område som lyder under NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organisation).

Canada har dock ännu inte ratificerat det memorandum som detta avtal resulterat i, vilket berör gemenskapens fiskesektor huvudsakligen i följande frågor:

- a) Tillåtelse för fiskebåtar från EU att anlöpa kanadensiska hamnar och utnyttja deras anläggningar.
- b) Tillgång för EU-länderna till eventuella överskott som Canada deklarerar i sin exklusiva fiskezon mot bakgrund av EU:s alltid uttalade intresse av eventuella överskott av vissa arter.

- c) Tillåtelse för fiskebåtar från EU att tillsammans med kanadensiska företag ta del av handelsavtal som slutits inom ramen för utvecklingsprogram och andra fiskeriprogram.

6.2.1. I samband med krisen 1995 fördömde unionen de kanadensiska aktionerna som olagliga, framför allt bordningen av en spansk trålare på internationellt vatten, vilket stred mot grundläggande och allmänt erkända normer inom den internationella rätten, och det ensidiga moratoriet i fråga om fiske av hälleflundra inom NAFO-zonen. Efter en period av större spänningar lyckades man komma överens den 16 april 1995.

6.2.2. Överenskommelsen från april 1995, som accepterades av övriga tolv NAFO-medlemmar i september, reglerade frågan om fiskekvotsfördelningen för 1996 och upprättade nya åtgärder för resursbevarande och kontroll. Dessutom öppnades de kanadensiska hamnarna på nytt för fiskebåtar från EU i juni 1996.

6.2.3. Även om spänningarna från början av 1995 har lösts är frågan inte definitivt avgjord. I själva verket konfronteras Canada med en kraftig minskning av fiskeresurserna, med ekonomiska konsekvenser för befolkningen i Newfoundland och med inrikespolitiska följder som försvårar en långsiktig kompromiss. Dessutom har Spanien efter bordningen av det spanska fiskefartyget dragit Canada inför internationella domstolen. I avvaktan på dess domslut (planerat till slutet av 1997) är det föga troligt att Canada skulle förbinda sig till något som skulle kunna skada landets sak.

6.3. Frågan om saxfällor skapar också en rad problem. Rådets förordning (EEG) nr 3254/91 förbjuder användande av saxfällor inom Europeiska unionen sedan den 1 januari 1995. Sedan dess är också import av päls och andra därav tillverkade produkter förbjuden från länder som tillåter användande av saxfällor och andra fångstmetoder som inte motsvarar de internationella kriterierna om djurskydd.

6.3.1. 1995 delgavs Canada en rapport om ikraftträdandet av denna förordning. Man motsatte sig detta förbud med argumentet att urbefolkningen, och då framför allt inuiterna, var starkt beroende av pälshandeln. Frågan kvarstår i brist på någon internationell norm fastställd av den internationella standardiseringsorganisationen, och i brist på konkreta resultat från den arbetsgrupp som skapats av EU, Canada, USA och Ryssland. I sitt yttrande om förslaget till rådets förordning om att senarelägga tillämpningen av förbudet, uttryckte kommittén sin oro över att kommissionen inte

i tillräcklig omfattning insisterar på kontrollförfaranden som gör det möjligt att garantera fångstmetoder som inte medför onödigt lidande. Bland annat begär ESK:

- Att man upprättar en tvingande tidsplan för förhandlingarna med tredje land.
- Att kommissionen tar upp frågan om teknisk hjälp till folkgrupper som använder traditionella jaktmetoder, för att få dem att använda sig av fångstmetoder som inte medför onödigt lidande.
- Att man under förhandlingarna tar upp frågan om insyn, det vill säga att en deklaration om fångst- och avlivningsmetoder samt fångstort skall medfölja de importerade produkterna.
- Att kommissionen rent allmänt förbinder sig att arbeta om befintliga avtal med tredje land och att i framtiden förhandla fram avtal som innehåller en klausul om gemensamt engagemang och samarbete för att skydda miljön.

6.4. Några motsättningar på jordbruksområdet, framför allt i fråga om vete, benfritt nötkött och pasta, har man löst genom förhandlingar som syftade till att kompensera Canada för de negativa konsekvenserna av utvidgningen av unionen (artikel 24.6 i WTO:s regelverk).

6.5. Även andra problem kvarstår, till exempel förekomsten av rundmask i barrskog, kalhuggning av kanadensiska skogar som ger upphov till europeiska protester, beteckningar för viner och spritdrycker och handelsmetoder hos de provinsiella organisationer som ombesörjer den kanadensiska alkoholförsäljningen.

7. Sökandet efter nya ansatser för relationerna mellan Europeiska unionen och Canada

7.1. Ekonomiska och sociala kommittén ser positivt på kommissionens initiativ när det gäller relationerna med Canada. Vi anser att man inte kan uppnå fullständiga och balanserade förbindelser över Atlanten utan ett fullständigt deltagande från Canadas sida.

7.2. Kommittén anser det vara nödvändigt att erkänna Canadas särskilda karaktär, som ett slags mellanting mellan den amerikanska och den europeiska modellen. Dessutom anser ESK att det också är nödvändigt att beakta Canadas inre mångfald i de bilaterala relationerna, och då särskilt de två språkgruppernas samexistens.

7.3. Kommittén delar kommissionens och rådets analys att de utmaningar som gäller relationerna mellan EU och Canada och de som gäller relationerna mellan EU

och USA är så pass lika att man kan anta samma strategi i de två fallen. Med andra ord behövs inte någon ny institutionell ram. Vi instämmer också med kommissionen i att denna strategi dock måste anpassas till skalan och egenheterna i fråga om relationerna mellan EU och Canada. Kommittén har emellertid beklagat att man vid utarbetandet av handlingsplanen EU-USA utelämnat huvuddelen av tvistefrågorna, och anser att man inte får bortse från meningsskiljaktigheterna i den gemensamma handlingsplanen med Canada.

7.4. Kommittén beklagar att diskussionerna kring utformningen av en gemensam handlingsplan för Europeiska unionen och Canada inte kunde slutföras vid toppmötet i Rom. ESK uppmanar rådets ordförandeskap och kommissionen att snarast återuppta diskussionerna om handlingsplanen med Canada så att man inte förlorar entusiasmen från början av sommaren. Kommittén rekommenderar att unionen vidmakthåller sin fasta hållning i fråga om Canadas tolkning av extraterritorialrätten. Canadas tolkning av denna rätt är avvikande eftersom bordning av ett främmande fartyg är oacceptabelt enligt grundläggande principer i Helms-Burtonlagen.

7.5. I vilket fall som helst måste man, även om man intar en fast hållning i fråga om internationella förordningar, undvika att låta en definitiv lösning på tvistefrågorna på fiskeområdet stå i vägen för ett avtal om handlingsplanen. Kommittén anser också att bristen på handlingsplan varken får störa de pågående förhandlingarna eller påbörjandet av diskussioner i ett antal andra frågor.

7.6. Enligt kommissionens meddelande innehåller den handlingsplan som diskuteras mellan EU och Canada fyra huvuddelar: utrikes- och säkerhetspolitik; internationella problem; handel, samarbete och investeringar samt en del som handlar om en fördjupad och utvidgad dialog mellan Europeiska unionen och Canada.

8. Utrikes- och säkerhetspolitik

8.1. Kommissionen påpekar att

”Europeiska unionens alltmer betydande roll i internationella frågor och Canadas internationella ställningstagande i övergripande frågor, tillsammans med deras gemensamma värderingar, gör det önskvärt att med en bättre samordning och ett bättre samarbete mellan EU och Canada på det utrikespolitiska området.”

Vissa områden där man skulle kunna öka samarbetet nämns, till exempel säkerhetsarrangemangen mellan Europa och Nordamerika, de mänskliga rättigheterna i de nya oberoende staterna och reformen och förstärkningen av FN:s organisation.

8.2. Ett närmare samarbete förespråkas också i fråga om humanitära målsättningar. Man kan här notera att de åtgärder som syftar till att minska staternas budgetunderskott olyckligtvis har slagit mot Canadas hjälpoch utvecklingsprogram, som på tre år har minskat från 3 miljarder dollar till 2,2 miljarder. Europeiska unionen och Canada delar dock i stort sett synen på humanitärt bistånd och bidrar med en ungefär lika stor andel av respektive parters BNP (0,4 %). Kommittén uppmanar kommissionen att utveckla samarbetet med Canada på dessa viktiga områden. Skapandet av en samordningsstruktur och personalutbyte mellan kommissionen och den kanadensiska byrån för internationell utveckling skulle också kunna främja en bättre samordning av åtgärderna.

8.3. Kommittén har många gånger uttryckt sin oro över den ökande fattigdomen i Afrika och isoleringen av denna kontinent. Canada delar denna oro, och Afrika är (med 44 %) det främsta målet för den kanadensiska utvecklingshjälpen. Man skulle här kunna vidta gemensamma åtgärder.

9. Internationella problem

9.1. Rättsliga och inrikespolitiska frågor

9.1.1. Kommissionen förklarar i sitt meddelande att sedan fördraget om Europeiska unionen trädde i kraft, och då särskilt kapitel VI om samarbete i rättsliga och inrikespolitiska frågor, har många länder utanför unionen, bland dem Canada, uttryckt sitt intresse att aktivt samarbeta med EU på dessa områden. Frågorna om invandring och asylrätt, problemen med den internationella organiserade brottsligheten, narkotikasmuggling och penningtvätt, kampen mot terrorismen samt människosmuggling återfinns bland de möjliga samarbetsområdena.

9.1.2. Kommittén delar fullständigt denna syn. Vi är dock övertygade om att ett effektivt transatlantiskt samarbete, som dessutom är nödvändigt om man skall kunna anta dessa globala utmaningar, inte är möjligt utan en förstärkning av Europeiska unionens förmåga att uppvisa enighet i dessa frågor. Detta är en av de frågor som bör tas upp under regeringskonferensen.

9.2. Miljöfrågor

Kommittén ställer sig positiv till ett närmare miljöpolitiskt samarbete med Canada, då detta är ett område där Canada har goda erfarenheter. Genom gemensamma

åtgärder skulle Europeiska unionen och Canada kunna främja internationella miljöavtal. Exempelvis har EU och Canada, till skillnad från USA, en liknande inställning i fråga om miljömärkning, vilket motiverar en fördjupad dialog och sökande efter gemensamma lösningar.

10. Handel, samarbete och investeringar

10.1. *Multilateralism*

10.1.1. Kommittén påminner om sitt engagemang för multilateralism och en konsolidering av WTO. Vi gläder oss här åt de diskussioner som man på goda grunder avser att inleda med Canada i de frågor som inte slutfördes under Uruguay-rundan. Det handlar om offentlig upphandling, förhandlingarna om utländska direktinvesteringar och de nya handelspolitiska frågorna.

10.2. *Samarbetet över Atlanten*

10.2.1. Ledande företrädare för Canada har åtskilliga gånger föreslagit diskussioner om ett transatlantiskt frihandelsavtal eller rent av ett frihandelsavtal mellan EU och Canada. Kommittén erkänner att dessa förslag har haft den stora fördelen att de provocerat fram en gemensam europeisk reaktion på denna fråga. Dock tycker vi i likhet med kommissionen att ett sådant initiativ är förhastat, eftersom det dels skulle kunna visa sig inverka menligt på konsolideringen av de avtal man nått fram till under Uruguay-rundan och dels skulle kunna möta stora svårigheter i sitt praktiska genomförande. Man måste också konstatera att inget avtal, inte ens ett frihandelsavtal, kan ändra på den relativt låga och stagnerande nivån på handeln mellan EU och Canada eller den kanadensiska ekonomins mycket starka inriktning på Nordamerika.

10.2.2. Det har föreslagits att Canada och Europeiska unionen skall genomföra en gemensam studie om hur man kan underlätta handeln med varor och tjänster genom att eliminera tullar och andra handelshinder. Kommittén ber kommissionen om fortlöpande information om utvecklingen av denna studie och dess resultat och begär att man också undersöker hur man kan utveckla och underlätta investeringar, framför allt för de små och medelstora företagen. Kommittén undrar också om denna studie har samma inriktning som den studie i frågan som unionen skall genomföra tillsammans med USA. Kommittén frågar sig vidare varför man inte använt sig av begreppet "den nya transatlantiska marknaden" i definitionen av politiken visavi Canada när det utgör ett av de viktigaste kapitlen i det samarbete som beslutats med USA. Kommittén vill ännu en gång dra uppmärksamheten till nödvändigheten i att närmare undersöka en gemensam strategi gentemot alla de tre medlemsstaterna i NAFTA.

10.3. *Den bilaterala handeln*

10.3.1. De bilaterala handelsförbindelserna mellan EU och Canada har ofta kännetecknats av meningsskiljaktigheter, varav vissa har kunnat utmytna i större konflikter. Även om många av dessa har lösts på senare tid så kvarstår risken för konflikter. Man måste konstatera att en stor del av dessa konflikter hänger samman med olika syn i miljöfrågor. Detta gäller eller har gällt frågor som sälkutar, fiske, handeln med skogsprodukter eller saxfallor. Kommittén vill här att man i högre grad prioriterar sökandet efter en dialog om miljöfrågorna och deras samband med handeln.

10.3.2. Kommittén gläder sig åt kommissionens intention att finna vägar för att undvika att dessa konflikter upprepas, genom att på ett mer effektivt sätt utnyttja de mekanismer som gör det möjligt att upptäcka varningssignaler i fråga om annalkande schismer. Vi beklagar dock att detta förslag bara tycks innebära en förstärkning av de befintliga mekanismerna, som inte har visat några tecken på effektivitet i det förflutna. Man kan konstatera att huvuddelen av de bilaterala meningsskiljaktigheterna är ett resultat av aktioner från olika intressegrupper i Europa respektive Canada. Kommittén föreslår därför en utvidgad dialog mellan dessa intressegrupper på båda sidor Atlanten inom ramen för en konfliktförebyggande mekanism.

10.4. *Samarbete på lagstiftningsområdet*

10.4.1. Kommittén delar kommissionens syn att man skall prioritera samarbetet på lagstiftningsområdet i syfte att främja handelsutbytet.

10.4.2. Kommittén instämmer i att man snarast skall sluta ett avtal om ömsesidigt erkännande av standarder och göra en konformitetsutvärdering (där certifierings- och prövningsförfaranden skulle ingå). Kommittén vill här upprepa sin åsikt att man i så hög grad som möjligt skall använda sig av internationella standarder. Det är viktigt att alla berörda intressegrupper får delta i processen att fastställa standarder.

10.4.3. Det pågår förhandlingar med målet att sluta avtal på områdena konkurrenspolitik och tullsamarbete. Kommittén begär att man också skall öka samarbetet för att underlätta tillträdet till marknaderna för finansiella tjänster.

10.4.4. Ett förstärkt samarbete på lagstiftningsområdet bör ha en bred grund, med vilket vi menar att man bör rådgöra med de intressegrupper som berörs av lagstiftningsarbetet. Denna rådfrågningsprocess bör inte bara inbegripa kommersiella intressen, utan också fackföreningar, konsumentorganisationer och icke-statliga organisationer.

10.5. *Sysselsättnings- och socialpolitiskt samarbete*

10.5.1. Främjandet av de sysselsättnings- och socialpolitiska områden som är av gemensamt intresse finns med bland målsättningarna i det utökade samarbetet med Canada. Utbyte av erfarenheter och synpunkter i fråga om kampen mot arbetslösheten, skapande av sysselsättning, sambandet mellan sysselsättning och ny teknik, yrkesutbildning, livslång inläring, hälso- och sjukvård och försvaret av socialförsäkringssystemen skulle kunna visa sig vara mycket fruktbart, framför allt eftersom Canada och Europeiska unionen idag står inför mycket liknande problem.

10.5.2. I detta sammanhang rekommenderar kommittén att man inte skall begränsa dialogen enbart till förvaltningsnivå, utan att den också skall omfatta arbetsmarknadens parter och andra berörda intressegrupper. Ekonomiska och sociala kommittén, som har stora erfarenheter på dessa områden, skulle med fördel kunna delta i detta utbyte, som syftar till att främja en större ömsesidig förståelse och som skulle kunna leda till gemensamma lösningar.

11. *En utvidgad och fördjupad dialog*

11.1. Den sista delen av kommissionens strategi består i att utvidga dialogen över Atlanten till att också omfatta nya aktörer från affärsvärlden och samhällslivet, liksom nya områden såsom utbildning, kultur och vetenskap. Det behöver knappast sägas att kommittén till fullo delar denna målsättning. Redan i sitt yttrande om relationerna mellan EU och USA sade vi att

”Ett utvidgat samarbete över Atlanten mellan ekonomiska och sociala intressegrupper, som skulle vara en förlängning av den affärsdialog man nu uppmuntrar, skulle ha fördelen att det innebär en fördjupning av en dialog som hittills till stor del har förts av en relativt liten grupp av politiska och säkerhetspolitiska experter.”

11.2. Det föreslås sålunda att man skall skapa en dialog mellan företagen, inspirerad av den dialog som påbörjats med USA. Kommittén gläder sig dessutom åt att man på dagordningen också återfinner utvecklingen av samarbetet på området för det bilaterala avtal som nyligen slöts i fråga om vetenskap och teknik och på området för gemensamma program när det gäller informationssamhället, och då särskilt användandet av multimedia för utbildning och kultur.

11.3. Kommittén ser också positivt på förslaget att gemensamt undersöka regionalpolitiska problem, eftersom EU och Canada står inför liknande problem på detta området.

11.4. ESK rekommenderar vidare att man till fullo utnyttjar de samarbetsmekanismer som erbjuds genom det avtal som nyligen slöts om högre undervisning och yrkesutbildning. Vi frågar oss dock om inte de villkor för att delta i detta samarbete (krav på att institutioner från två olika medlemsstater och två olika provinser deltar) som man fastställt i avtalet inte är alltför restriktiva. Kommittén önskar också att man snabbt skall komma fram till ett ömsesidigt erkännande av studier och examensbevis på universitetsnivå.

11.5. Kommittén begär att man utvidgar dialogen mellan Europeiska unionen och Canada till att också omfatta båda sidors intressegrupper. För att göra den bilaterala dialogen fullständig måste man se till att grupper som representerar arbetstagare, jordbrukare, konsumenter och miljöorganisationer deltar. En konstruktiv dialog skulle kunna inbegripa diverse frågor som till exempel:

- Problem i fråga om ekonomisk politik och penningpolitik.
- Bistånd, situationen i Afrika och främjande av en hållbar utveckling.
- Utbyte av erfarenheter och politiska åtgärder när det gäller att skapa sysselsättning, yrkesutbildning, hälso- och sjukvård och social service.

- Miljöpolitik och sambandet mellan handel och miljö.
- Konsumentinformation och konsumentskydd.
- Skillnader i jordbrukspolitiken, ömsesidiga minskningar av jordbrukssubventionerna och sambandet mellan jordbruk och miljöskydd.
- Utbyte av regionalpolitiska erfarenheter.
- Nyskapande initiativ från de icke-statliga organisationernas sida och former och plats för representanter för samhällslivet att delta i dialogen.
- Kulturutbyte och kontakt mellan ungdomar.

11.6. Med tanke på det kanadensiska samhällets dynamik och det mycket positiva mottagande som idén om en utökad dialog har fått i Canada, rekommenderar kommittén att man organiserar en årlig sammankomst för att diskutera ett antal av de frågor som har nämnts. Dessa årliga möten skulle ha som målsättning att förbättra den ömsesidiga förståelsen, fungera som konfliktförebyggande mekanism och få med samhällslivet och därmed allmänheten i den transatlantiska dialogen, som alltför ofta är förbehållen experter. Kommittén hoppas att den gemensamma handlingsplanen för Europeiska unionen och Canada kommer att uppmuntra till en fortsättning på den inslagna vägen.

Bryssel den 27 november 1996.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Tom JENKINS

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande ändringsförslag, som fick minst en fjärdedel av alla röster, avvisades under debatten:

Punkt 7.5

Ersätt texten med följande:

”I vilket fall som helst innebär nödvändigheten av att inta en fast hållning i fråga om respekten för internationella principer och förordningar att avtalet om en handlingsplan inte får vara beroende av den absoluta nödvändigheten av att lösa den onormala situation som uppstått genom att Canada inte har ratificerat det fiskeavtal som man skrev under 1992. Detta avtal, som inbegrep öppnandet av kanadensiska hamnar för fiskefartyg från EU, skapande av samriskföretag mellan EU och Canada och tillgång för EU-länderna till eventuella överskott av fisk, skulle innebära ett avsevärt steg framåt i normaliseringen av relationerna mellan EU och Canada, för vilka fiskefrågorna har en fundamental betydelse. Utan att förneka den skulle man då lägga den aktuella tvisten som skall upp i internationella domstolen åt sidan på vägen mot ömsesidig förståelse.”

Motivering

Jag menar att mitt förslag, även om det i grunden säger samma sak som originalet, är mer konkret och koncist.

Resultat av omröstning

För: 31, emot: 50, nedlagda: 19.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen om den sociala trygghetens framtid — en ram för en europeisk debatt"

(97/C 66/17)

Den 8 november 1995 beslöt kommissionen i enlighet med EG-fördragets artikel 198 att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående meddelande.

Sektionen för sociala frågor och familje-, utbildnings- och kulturfrågor, som var ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 15 november 1996. Föredragande var André Laur och medföredragande var Carlo Ernesto Meriano och H.C.H. van den Burg.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 28 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med röstfördelningen 67 för, 41 mot och 15 nedlagda.

Föreliggande yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om den sociala trygghetens framtid har ett dubbelt syfte:

- För det första finns det skäl att i dagens läge eftersträva ökad överensstämmelse mellan bestämmelser och praxis i medlemsstaterna på socialskyddets område.
- För det andra bör denna målsättning uppnås med hänsyn tagen till varje medlemsstats kultur och med respekt för subsidiaritetsprincipen. I linje med denna är det speciellt medlemsstaternas ansvar att säkerställa förvaltningen av utgifterna med koppling till den sociala tryggheten.

1. Inledning

1.1. Europeiska kommissionen lade fram ett initiativ till en europeisk debatt om den sociala trygghetens framtid i gemenskapen (KOM(95) 466) den 31 oktober 1995. Syftet med debatten är att gemenskapens institutioner och medlemsstaterna gemensamt skall beakta detta ämne. Resultatet bör kunna presenteras i en uppföljning mot slutet av 1996.

1.2. Initiativets underliggande målsättning är social sammanhållning och solidaritet, som skall syfta till att vidmakthålla eller skapa en hög grad av social trygghet, en uppgift som står inskriven i artikel 2 i Maastrichtfördraget. Detta grundläggande mål plus gemenskapens roll och intressen på den fria rörlighetens område gav tillsammans upphov till konvergensstrategin som formulerades i två rekommendationer 1992: 92/441/EEG av den 24 juni 1992 och 92/442/EEG av den 27 juli 1992. I dessa rekommendationer enades medlemsstaterna om behovet av att upprätthålla, anpassa och utveckla sina system för social trygghet, och att formulera gemensamma målsättningar för att lyckas med detta.

1.3. I meddelandet räknar man upp särskilda skäl till en förnyad europeisk debatt. Dessa skäl är förknippade med de politiska ansträngningar som gjorts på senare

tid och med den nya debatten om möjligheten att göra de sociala trygghetssystemen sysselsättningsfrämjande och effektivare genom en minskning av de indirekta kostnaderna för arbetskraften eller de kombinerade effekterna av skatte- och bidragssystem.

1.4. Meddelandet skisserar de viktigaste dragen i den senaste utvecklingen och vad man har att vänta sig av framtiden. Det framhåller sju särskilda frågor som skall ägnas vidare analys och gemensamma överläggningar. Särskilt den sista av dem ("överläggningar om den sociala trygghetens framtid i ett längre perspektiv") kan bekräfta ett flertal tendenser och problem som kommittén behandlat i andra yttranden, som till exempel förändringar i arbetslivs-, livs- och familjemönster. Som påpekas i paragraf 2.3 i meddelandet kan de demografiska trenderna inte enbart begränsas till befolkningens åldrande, utan den fortlöpande förändringen av familjestrukturerna behandlas också. Detta medför ett perspektivskifte, där man inte bara behandlar sådana fall där det finns en familjeförsörjare, utan också ser arbetstagarna i stort, inbegripet dem som innehar "nya" arbeten och är inlemmade i nya arbetsmönster. Att dessa mönster förändras under livets gång bör också ägnas tillräcklig uppmärksamhet⁽¹⁾.

2. Den sociala tryggheten i Europa

2.1. Ekonomiska och sociala kommittén kom i november 1991 med ett yttrande om förslaget till rådets rekommendation om samstämmighet mellan mål och medel i fråga om social trygghet. Där diskuterades den sociala tryggheten inklusive socialförsäkringen med utgångspunkt i principerna om solidaritet. Där sägs bland annat att:

"Den sociala tryggheten i vid bemärkelse skall betraktas som ett socialt skyddsnät. Det bygger på solidaritet och omfattar alla personer som har sitt

⁽¹⁾ Se ESK:s yttrande om "Arbetstid", EGT nr C 18, 22.1.1996.

lagliga hemvist i gemenskapen och som — när behov uppstår — är berättigade till skydd mot vissa risker. Detta skydds nät som träder in i händelse av sjukdom eller olycksfall, graviditet, arbetslöshet, ålderdom eller problem inom familjen, garanterar att en sådan levnadsstandard kan bibehållas att de drabbade inte blir socialt utslagna. Det sociala skydds nätet skall alltså täcka upp de ovan nämnda riskerna. Denna definition har också fastställts tack vare de konventioner och yttranden som arbetats fram internationellt och inom gemenskapen ⁽¹⁾.”

När föräldraskap läggs till listan omfattas alla former av social trygghet som förenar en försäkring mot risker med behovet av social sammanhållning.

2.2. I sitt meddelande (punkt 1.1) definierar kommissionen den sociala tryggheten som ”summan av alla kollektiva transfereringssystem med uppgift att skydda människor mot sociala risker”.

2.3. Den sociala tryggheten är en av de viktigaste beståndsdelarna i den europeiska samhällsmodellen. I egenskap av förtroendeskapande faktor bidrar den till den sociala sammanhållningen och en känsla av samhörighet mellan de europeiska medborgarna.

2.4. Systemen för social trygghet inom hela gemenskapen grundas på solidaritet mellan individer. Solidariteten tar sig uttryck i form av den traditionella välfärdsstaten eller systemet med ömsesidiga försäkringsbolag.

2.5. Systemen för social trygghet inom unionen utmärks av att de är så olika sinsemellan. Som vissa studier ⁽²⁾ visar finner man skillnader när det gäller vilka risker skydds nätet täcker, regler för att komma i åtnjutande av systemet, hur bidragen är konstruerade, vilka medel som finns att tillgå för bidrag och varifrån de kommer och vilka som beslutar om och förvaltar systemen.

2.6. De rådande olikheterna resulterar i förhållanden som är typiska för olika medlemsstater, som var och en på sitt sätt har antagit och kombinerat olika element i Beveridges eller Bismarcks system.

2.7. Icke desto mindre råder det stor överensstämmelse när det gäller den sociala trygghetens mål, vilka risker som skall täckas och vilka miniminormer den skall

garantera. Denna samsyn finns inte bara inom gemenskapen utan också i andra internationella sammanhang. Ett visst antal internationella rättsliga instrument innehåller bestämmelser om miniminormer som antagits av merparten av europeiska unionens medlemsländer. ILO:s konvention nr 102 från 1952 har ratificerats av 13 medlemsstater ⁽³⁾, den europeiska balken om social trygghet från Europarådet från 1964 har ratificerats av samma antal medlemsstater ⁽⁴⁾. Europarådets reviderade rättsakt om social trygghet från 1990 har undertecknats av 10 medlemsstater ⁽⁵⁾.

2.8. I kommissionens rapport om den sociala tryggheten i Europa ⁽⁶⁾ konstateras det också att ur ett vidare jämförande perspektiv skiljer sig systemen för social trygghet i Europa från dem i andra delar av världen, till exempel i USA och Japan, men uppvisar stora likheter mellan sig. Denna rapport ger en mycket komplett helhetsbild.

2.9. Det råder också mycket stor enighet om att genomförandet av den inre marknaden och införandet av den ekonomiska och monetära unionen EMU inte får äga rum till priset av social nedrustning. Det framgår av ett flertal undersökningar ⁽⁷⁾ att de europeiska medborgarna är djupt oroade över vilka effekter den gemensamma valutan kommer att få på den sociala tryggheten, fattigdomen och den sociala utslagningen.

⁽³⁾ De åtta risker som ILO-konventionen nr 102 behandlar är i del II: hälso och sjukvård, del III: ersättning vid sjukdom, del IV: arbetslöshetsersättning, del V: pensioner, del VI: ersättning för olycksfall i arbetet, del VII: familjebidrag, del VIII: föräldrapenning, del IX: invaliditetsersättning, del X: skydd till efterlevande. Följande medlemsstater har godkänt följande delar: Tyskland: delarna II-X, Österrike: delarna II, IV, V, VII och VIII, Belgien: delarna II-X, Danmark: delarna II, IV, V, VI och IX, Spanien: delarna II-IV och VI, Frankrike: delarna II och IV-IX, Grekland: delarna II-VI och VIII-X, Irland: delarna III, IV och X, Italien: delarna III-VI, Luxemburg: delarna II-X, Nederländerna: delarna II-X, Storbritannien: delarna II-V, VII och X, Sverige: delarna II-IV och VI-VIII.

⁽⁴⁾ De 13 länder i EU som ratificerat den europeiska balken om social trygghet från 1964 är: Tyskland, Belgien, Danmark, Spanien, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Storbritannien och Sverige.

⁽⁵⁾ För närvarande har följande länder undertecknat den reviderade rättsbalken, som uppdaterades den 17 juli 1995: Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Sverige och Tyskland.

⁽⁶⁾ Den sociala tryggheten i Europa 1995, kommissionens rapport av den 31 oktober 1995, första kapitlet.

⁽⁷⁾ Eurobarometer, våren 1992, om den sociala tryggheten.

⁽¹⁾ EGT nr C 40, 17.2.1992, punkterna 1.4, 1.5, 1.6.

⁽²⁾ Jfr t.ex. Danny Pieters ”Introduction into the social security systems of the European Community Member States”, 1993, Bryssel och det första kapitlet i kommissionens rapport om den sociala tryggheten i Europa 1995 (dok. KOM(95) 457 slutlig).

3. Mål och medel för den sociala tryggheten på gemenskapsnivå

3.1. Målet att främja "en hög nivå på sysselsättning och social trygghet" är Europeiska unionens grundsten. Artikel 2 i fördraget är entydig på denna punkt.

3.2. När Romfördraget utarbetades ägde det rum en djupgående debatt om nödvändigheten av att harmonisera den sociala tryggheten för att undvika att de olika staternas sociala skyddsnet skulle orsaka snedvridning av konkurrensen mellan medlemsstaterna. Med harmonisering menade man tillnärmning av lagstiftningen rörande vilka risker som det sociala skyddsnetet skall täcka, och (minimi)nivåerna på detta skydd. Det skulle dessutom kunna omfatta inrättandet av garantifonder eller sammanhållningsfonder inom gemenskapen. Detta harmoniseringsprojekt övergavs emellertid senare. I stället har Europeiska gemenskapens verksamhet koncentrerats på en samordning av de sociala trygghetssystemen. Ordet samordning betecknar ett juridiskt, tekniskt och administrativt sammanlänkande av de sociala trygghetssystemen, för att de medborgare som flyttar inom unionens medlemsstater skall kunna garanteras ett rättvist socialt skydd. Samordningen förändrar dock inte de olika nationella systemens särdrag. Samordningsmekanismerna formaliseras i förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72. Samordningen av de olika systemen är en komplicerad fråga, framför allt därför att de sociala trygghetssystemen sedan några år tillbaka blivit föremål för många och djupgående reformer och förändringar.

3.3. Mot slutet av 80-talet anlade man på gemenskapsnivå ett nytt synsätt som formulerades i flera kommissionsmeddelanden. Den nya politikens syfte var att uppnå samstämmighet på den sociala trygghetens område. I rekommendationen från 1992 definieras denna konvergensstrategi som ett fastställande av gemensamma mål som kan tjäna som riktlinjer för medlemsstaternas politik. Syftet med detta skulle vara att tillåta medlemsstaternas olika system att existera sida vid sida och låta dem utvecklas i harmoni med varandra mot gemenskapens grundläggande mål⁽¹⁾. Däremot klargörs det uttryckligen⁽²⁾ att på grund av olikheterna mellan systemen och deras djupa rötter i de olika nationella traditionerna är det medlemsländernas egen sak att besluta om utformningen, finansieringen och administrationen av de sociala trygghetssystemen. Det enda kravet som ställdes på medlemsstaterna var att de skulle lägga fram utvärderingsrapporter och regelbundet

utbyta information om hur politiken utvecklades⁽³⁾. Rådets inställning under de år som gått sedan dessa rekommendationer utfärdades har varit restriktiv.

3.4. Redan i Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande från november 1991 noterade man den rådande motsättningen mellan principen att fastställa gemensamma mål — som kommittén gav sitt stöd — och frånvaron av praktiska styrmedel. Kommittén underströk vikten av att minska skillnaderna mellan medlemsstaternas system och behovet av "en realistisk men framför allt dynamisk syn" på den sociala tryggheten⁽⁴⁾.

3.5. När det gäller den sociala tryggheten har medlemsstaterna alltid hållit hårt på att försvara sitt nationella självbestämmande genom att hänvisa till subsidiaritetsprincipen, som är förankrad i EG-fördragets artikel 3b⁽⁵⁾.

3.6. Subsidiaritetsprincipen äger extra giltighet när det gäller den sociala tryggheten. Kommissionen har till uppgift att främja samarbetet mellan medlemsstaterna, enligt artikel 118 i fördraget. För att de mål som nämns i artikel 117 skall kunna uppnås är det mycket betydelsefullt att man samarbetar med välgörenhetsorganisationerna och stiftelserna som förvaltare av sociala inrättningar och samhällsservice.

3.7. Artikel 3b behandlar fall där de uppsatta målen "på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar" bättre kan förverkligas av gemenskapen. Detta väcker frågan hur man skall bedöma kapacitet och effektivitet. Framför allt uppstår frågan hur man skall tillämpa de sociala och ekonomiska kriterier som tas upp i andra artiklar i fördraget, i synnerhet artiklarna om social sammanhållning och solidaritet (artikel 2 i EG-fördraget)⁽⁶⁾.

3.8. Om man utför ett "subsidiaritetstest" på den sociala trygghetens område framträder två tunga skäl

⁽¹⁾ Rådets rekommendation av den 27 juli 1992 om mål och medel för den sociala tryggheten, de 6:e, 7:e och 8:e motiveringspunkterna. (EGT nr L 245, 26.8.1992.)

⁽²⁾ Se fotnot nr 1. 9:e motiveringspunkten i rekommendationen.

⁽³⁾ Se fotnot nr 1. De sista punkterna i rekommendationen.

⁽⁴⁾ ESK:s yttrande från november 1991, EGT nr C 40, 17.2.1992.

⁽⁵⁾ Artikel 3b: "Gemenskapen skall handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats och de mål som har ställts upp för den genom detta fördrag. På de områden där gemenskapen inte är ensam behörig skall den i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå. Gemenskapen skall inte vidta någon åtgärd som går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen i detta fördrag."

⁽⁶⁾ Se till exempel Brian Bercussons artikel: "The Dynamic of European Labour Law after Maastricht" (Dynamiken i EU:s arbetsrätt efter Maastricht) i "Industrial Law Journal", vol. 23, nr 1, mars 1994, s. 14.

som talar för större ansträngningar för att samordna målen och politiken inom EU, som definieras i rådets rekommendation från 1992⁽¹⁾.

- 1) Bristerna i samordningspolitiken, både när det gäller social trygghet och skatteaspekterna, som i synnerhet beror på skillnaderna mellan de befintliga systemen inom unionen, medför ekonomiska hinder för arbetstagarnas fria rörlighet.
- 2) Effekterna av den sociala och skattemässiga konkurrensen mellan medlemsstaterna, som resulterar i en tendens till social nedrustning eller en allmän strävan mot den lägsta nivån på social trygghet.

3.9. Genomförandet av den inre marknaden och införandet av den ekonomiska och monetära unionen (EMU) är inte neutrala åtgärder i fråga om medlemsstaternas socialpolitik. Den får inte genomföras till priset av social nedrustning och en urholkning av skattesystemet. Tendenserna till social och skattemässig konkurrens mellan medlemsstaterna går alltmer stick i stäv mot solidaritetsprincipen och målet att vidmakthålla en hög sysselsättningsnivå och social trygghet.

3.10. På den sociala trygghetens område råder ett paradoxalt förhållande mellan begreppet nationellt självbestämmande och subsidiaritet. Detta liknar den paradox som kommissionen beskriver i sin reflektionsrapport om skattesystem inom Europeiska unionen⁽²⁾: "Värnandet av det nationella självbestämmandet i skattefrågor har successivt lett till en reell förlust av skattemässigt självbestämmande för varje medlemsstat, ett faktum som marknaderna drar nytta av..."

3.11. Om man erkänner att denna paradox existerar och gör en utvärdering av de tendenser på socialpolitikens område som (indirekt) berör den inre marknaden och EMU bör detta utmynna i en aktivare konvergensstrategi i linje med artikel 3b i fördraget. I artikel 2 i protokollet om socialpolitik föreskrivs redan omröstning med kvalificerad majoritet på det sociala området när det gäller "inträde på arbetsmarknaden av personer som står utanför denna".

3.12. Ekonomiska och sociala kommitténs lösning på de problem som kommissionen uttryckt bör vara

densamma som 1992, nämligen att det finns tunga argument som talar för att Europeiska unionen skall utveckla en mer dynamisk strategi i fråga om att göra de sociala trygghetssystemen enhetligare, givetvis i enlighet med nationell kultur och praxis. Här bör man utgå ifrån de grundläggande mål som är inskrivna i fördraget och som omfattas av medlemsstaternas traditioner när det gäller välfärd och bekräftas av överenskomna internationella regler. Denna strävan efter enhetlighet bör upprätthålla och förbättra den sociala sammanhållningen, och förebygga en bakåtsträvande politik som syftar till att finna den minsta gemensamma nämnaren.

4. Den sociala trygghetens framtid i Europa

4.1. För att det skall vara försvarbart med en fortsatt debatt inom ett EU-organ i denna fråga kommer diskussionen här att behandla punkter av allmänt intresse, dvs. de som kommissionsmeddelandet räknade upp under punkt 3.4.

4.2. Vi kommer alltså att behandla temat social trygghet ur följande infallsvinklar: vad den har för effekt på sysselsättningen, hur den skall finansieras, vilka effekter det får att de äldres andel av befolkningen ökar, anpassning av det sociala skydds nätet till den gemensamma marknaden, hälso- och sjukvård och kampen mot social utslagning.

4.3. A — Den sociala trygghetens effekter på sysselsättningen

4.3.1. Sysselsättningen är kärnfrågan i diskussionen om den sociala tryggheten, och den sociala tryggheten bör utvecklas i en riktning där man eftersträvar sysselsättningsbefrämjande åtgärder.

4.3.2. Kommissionen observerar att de konsekvenser ökningen av andelen äldre i befolkningen får kan mildras av att sysselsättningsgraden höjs, vilket skulle underlätta finansieringen av den sociala tryggheten.

4.3.3. I och med ökningen av den förväntade livslängden sker utbetalningarna från socialförsäkringssystemen under längre tid utan att denna relativa ökning kompenseras genom motsvarande ökning av de sociala avgifterna, åtminstone i de medlemsstater där pensionärerna inte skjuter till medel. Däremot om arbetslösheten elimineras skulle antalet aktiva inbetalare stiga och det skulle då kompensera det ökande antalet pensionärer som inte betalar sociala avgifter och som erhåller bidrag.

4.3.4. Man måste också ta hänsyn till andra faktorer.

4.3.5. Å ena sidan skulle den höga nivån på de indirekta kostnaderna kunna avskräcka de investeringar

(1) Rådets rekommendation av den 27 juli 1992 om att "samordna målen och politiken för den sociala tryggheten" EGT nr L 245 (92/442/EEG). Rådets rekommendation av den 24 juni 1992 om "gemensamma kriterier för levnadsstandard och bidrag inom socialskyddssystemen", EGT nr L 245 (92/441/EEG).

(2) Se dok. SEK(96) 487 slutlig, 20.3.1996.

som i sin tur skulle kunna öka sysselsättningen. I denna fråga skulle en studie om förhållandena mellan indirekta kostnader och skapandet av sysselsättning, mellan nivån på de sociala avgifterna och den totala kostnaden för arbetskraften och mellan kostnaden för arbetskraften och efterfrågan på arbetskraft vara mycket lämplig. "En sådan undersökning skulle göra det möjligt att lättare fastställa vilken inriktning man skall välja för att gynna sysselsättningen". Dessutom angav rådet och kommissionen i en gemensam rapport om sysselsättningen, som antogs av Europeiska rådet i Madrid, att "det skulle vara lämpligt att utvärdera effekterna på sysselsättningen av en riktad minskning av de sociala avgifterna", men man bör också undersöka andra finansieringskällor.

4.3.6. Å andra sidan är arbetslöshetsersättningens nivå även viktig för ekonomin, eftersom den gör det möjligt för de arbetslösa att fortsätta att konsumera och bevara de psykologiska faktorer som behövs för att söka nytt arbete.

4.3.7. För att anpassa de sociala trygghetssystemen till sysselsättningssituationen skulle flera slags åtgärder kunna komma i fråga.

4.3.7.1. Minskning av de sociala avgifternas belastning på de låga lönerna

4.3.7.1.1. Som Jacques Delors konstaterade i sin vitbok är det den lågt utbildade arbetskraften som drabbas värst av den internationella konkurrensen i Europa. Man bör i nuvarande arbetsmarknadsläge kunna vidta åtgärder som minskar arbetskraftskostnaderna för denna kategori genom att sänka de sociala avgifterna. Den långsiktigt viktigaste prioriteringen måste vara att stimulera lågt utbildade att höja sin kompetensnivå.

4.3.7.1.2. Medlemsstaterna skulle kunna inrätta ett system med befrielse från vissa avgifter där lönerna skulle beläggas med sociala avgifter bara för den del som nått över en viss nivå. Alla löntagare skulle alltså ingå i ett sådant system och alla löner skulle beröras av en sådan åtgärd, men bara de som översteg den fastställda lönetröskeln skulle beläggas med sociala avgifter i förhållande till hur mycket de överskrider tröskelbeloppet.

4.3.7.1.3. Med detta system skulle arbetsgivaren slippa en del av löneavgiften, oavsett lönenivå, i motsats till vad som sägs i vitboken som inte förespråkar befrielse förutom för låga löner.

4.3.7.2. Att följa anställningsformernas utveckling

4.3.7.2.1. Arbetsmarknadens utveckling och det ökande antalet kvinnor på arbetsmarknaden är faktorer som har medfört förändringar av anställningsformerna. Flexitidsarbete, oregelbundet arbete (visstidsanställningar och deltidsarbete etc.) och bidrag, som till exempel föräldraledighet, har dykt upp eller utvecklats.

4.3.7.2.2. Individuella anställningsformer blir allt mer olika, knyts mer och mer ihop med andra aktiviteter och ansvarsområden i det privata livet och utvecklas under en persons livstid. Sociala trygghetssystem och pensionssystem måste anpassas för att ta hänsyn till dessa nya anställningsformer och ge ett lämpligt skydd. Passande åtgärder i detta avseende nämns i ILO:s konvention och rekommendation från 1994 om deltidarbete. Konventionen kräver att de offentliga sociala trygghetssystemen som baseras på yrkesverksamhet anpassas för att garantera deltidsarbetande villkor som är proportionellt likvärdiga villkoren för heltidsarbetande med jämförbara arbeten.

Man bör med jämna mellanrum se över och gradvis sänka tröskelnivåerna under vilka deltidsarbetande kan uteslutas ur de sociala trygghetssystemen. Diskussionerna om visstidsanställning och olika typer av (atypiska) kontrakt med varierande arbetstid befinner sig ännu bara i inledningsstadiet. En viktig del av frågan (förutom jämlik tillgång) verkar vara att det krävs längre referensperioder och/eller arbetstider som är mer individuellt anpassade för att garantera ett bättre socialt skydd.

4.3.7.2.3. Dessa nya faktorer måste tas med i beräkningen när de nya sociala trygghetssystemen inrättas. Exempelvis bör arbetstidsmodeller som deltidsarbete och föräldra- och utbildningsledighet främjas, eftersom de tillåter en större frihet i arbetet och ger i viss mån möjlighet att skapa arbete.

4.3.7.2.4. Utnyttjandet av dessa sysselsättningsformer får alltså inte avskräckas av de sociala trygghetssystemens oförmåga att anpassa sig. Det gäller att införa följsamhet när man inrättar de sociala trygghetssystemen för att kunna ta hänsyn till individernas yrkesutveckling. Man måste dessutom undvika att de som har en flexibel och otypisk anställningsform får lågt socialt skydd eller mister det helt och hållet.

4.3.7.3. Att gynna den europeiska arbetsmarknaden

4.3.7.3.1. Unionens främsta mål är att skapa en verklig europeisk arbetsmarknad och garantera arbetstagarnas fria rörlighet. Om man lyckas med detta bidrar man också till kampen mot arbetslösheten.

4.3.7.3.2. För att garantera denna fria rörlighet ger artikel 51 kommissionen i uppdrag att besluta om åtgärder för den sociala tryggheten för migrerande arbetstagare, i syfte att eliminera all diskriminering mellan nationella och "migrerande" arbetstagare. Besluten måste alltså gälla arbetstagarens totala situation när det gäller den sociala tryggheten.

4.3.7.3.3. De kompletterande socialskyddssystemen blir viktigare och viktigare för arbetstagarnas sociala trygghet. Vid samordningen bör man ta hänsyn till rätten till kompletterande skydd, så att den är giltig inom hela unionen.

4.3.7.4. Att gynna den fortsatta utbildningens utveckling

4.3.7.4.1. I framtiden kommer människorna att fortsätta att utbilda sig hela livet. Om man vill åstadkomma en sysselsättningsbefrämjande social trygghet är det därför nödvändigt att det sociala skydds nätet gynnar utbildning, även den utbildning som finansieras av företaget. Om man anser att utbildning gynnar sysselsättningen och att de sociala trygghetssystemen bör öppna sig för åtgärder som gynnar sysselsättningen, måste den sociala tryggheten göras förenlig med den nya sortens utbildningar. Incitamenten, däribland skattesystemet, måste utformas så att människor också på egen bekostnad är villiga att förbättra sina kunskaper, söka nya arbeten och flytta. Möjligheterna till "kunskapskonton" som diskuteras i en del medlemsländer bör undersökas.

4.3.7.4.2. Vidareutbildning skulle löna sig om man systematiskt betraktade dessa utbildningsperioder som perioder av vanligt arbete och som skulle ge rätt till alla sociala förmåner.

4.3.7.4.3. Medlemsstaterna bör även införa åtgärder för att den genomförda utbildningen skall överensstämma med efterfrågan på arbetskraft, verkligen vara användbar och inte enbart syfta till att ge ytterligare kvalifikationer utan verklig användning. Yrkeskunskaperna måste anpassas efter samhällets eller företagets behov, det vill säga kunskaperna skall göra det möjligt att avancera socialt eller yrkesmässigt och de sociala trygghetssystemen måste bidra till detta.

4.3.7.4.4. Samtidigt kan man överallt konstatera en obalans i ålderspyramiden. Denna obalans har sin förklaring både i att barnen går längre i skolan och följer längre postgymnasiala utbildningar och i att medelåldern höjts. Skolan bör inte enbart vara en social "trygghetsoas" för ungdomar. Man skulle också kunna dra nytta av äldre människors kunskaper och erfarenheter där, till nytta för de allra yngsta. Det skulle naturligtvis också gynna de äldre, som på så vis kan fortsätta att vara aktiva längre.

4.3.7.5. Att omvandla passiv arbetslöshetsersättning till aktiva ekonomiska satsningar

4.3.7.5.1. I detta sammanhang handlar det till exempel om att kunna utnyttja den arbetskraft som får arbetslöshetsersättning produktivt. Sådan arbetskraft skulle kunna utföra arbeten som inte är helt ekonomiskt motiverade. Målet måste vara inriktat på att riktig sysselsättning skapas.

4.3.7.5.2. Men det handlar också om att gynna vissa sysselsättningssektorer som i motsats till vissa prioriterade sektorer inte är avsedda för arbetslösa eftersom de inte är kommersiella. I själva verket tillfredsställs inte alltid efterfrågan på arbetskraft inom tjänstesektorn (t.ex. vakter och hemhjälp) i brist på sökande. Behoven är ofta långt ifrån mättade. Medlemsstaterna bör dock främja skapandet av privata företag och organisationer, det vill säga offentliga organ som skulle kunna utveckla den här typen av verksamhet. Det skulle göra det möjligt att inte längre betrakta den här typen av verksamhet som en transportsträcka mot ett riktigt arbete utan som en fullständigt normal sysselsättning. EU bör aktivt bidra till detta genom att i ökad utsträckning tillåta stimulansåtgärder från medlemsstaternas sida även inom sektorer med marknadsmässiga sociala tjänster, i den mån detta gynnar de arbetslösas inträde på arbetsmarknaden.

4.3.7.5.3. De sociala trygghetssystemen skulle även kunna medverka till finansiering av utbildningen genom direkt deltagande, där så är möjligt, av arbetsmarknadens parter och andra intressegrupper och genom sammankoppling av arbetslöshetsersättning och utbildning av arbetslösa.

4.3.7.5.4. Slutligen måste man planera andra åtgärder för att stimulera sysselsättningen, till exempel kompensation till förtidspensionerade som lämnar plats till unga arbetslösa eller åtgärder som syftar till att underlätta återanpassning av långtidsarbetslösa.

4.3.7.5.5. Dessa åtgärder bör dock bygga på en förpliktelse från arbetsgivarnas sida att respektera de kontraktsreglerade anställningsvillkoren, som avtalats mellan arbetsmarknadens parter.

4.3.7.5.6. Med målsättningen att omvandla den passiva arbetslösheten till aktiv sysselsättningspolitik anser kommittén att det är nödvändigt både med anpassning av arbetstiden och mer flexibel arbetstid för att göra arbetsmarknaden mer tillgänglig för unga föräldrar. Detta skulle kunna åtföljas av att man gynnar barnledighet och förbättrad barnomsorg.

4.3.7.5.7. Genom att följa dessa riktlinjer skulle medlemsstaterna bidra till att de passiva utgifterna omvandlas till aktiva. Arbetslöshetsförsäkringen får inte bara vara ett socialbidrag utan måste vara en del i en aktiv sysselsättningspolitik.

5. B — Den sociala trygghetens finansiering

5.1. De två frågorna sysselsättning och finansiering av den sociala tryggheten är tätt förbundna. Jacques Delors framhåller i sin vitbok att om sysselsättningen

inte kan bära kostnaden för den sociala tryggheten kan det innebära att investeringsbeslut bromsas, vilket i sin tur leder till att ett mindre antal arbetstillfällen skapas.

5.2. De åtgärder som genomförts när det gäller sysselsättningen har ofta effekter på finansieringen av den sociala tryggheten och tvärtom.

5.3. Om man å ena sidan vill anta en politik som gynnar sysselsättningen och å andra sidan säkerställa finansiell jämvikt för de sociala trygghetssystemen måste man införa nya finansiella regler för den sociala tryggheten, det vill säga mekanismer som inte har negativa effekter på arbetskraftskostnaden och alltså inte heller på sysselsättningsnivån.

5.4. Medlemsstaterna har följt flera olika riktlinjer.

5.4.1. Det viktigt att hålla i åtanke att den sociala trygghetens framtid även hänger samman med den aktuella debatten och med åtgärder som redan vidtagits i flertalet medlemsstater när det gäller behovet att få utgifterna under kontroll. Finansieringen av den sociala tryggheten, för hela befolkningen, bör inriktas mot mindre egenavgiftsgrundade och mer skattebaserade system, så att det är den samlade befolkningen som bidrar.

5.4.1.1. Det var för övrigt den synpunkten som utvecklades i de riktlinjer som utarbetades inför finansministrarnas informella möte "Beskattning inom Europeiska unionen" den 20 mars 1996. I detta sammanhang kan man lindra de sociala trygghetssystemens kostnadstryck på arbetet genom att skapa mer resurser av indirekt eller direkt skattemässigt ursprung. Men då måste man komma överens om att en uppmaning till ökad beskattning skall bygga på ökad samordning mellan medlemsstaterna när det gäller beskattning. När den skattefinansierade sociala tryggheten utvidgas bör det finnas mekanismer som gör det möjligt att undvika att avgiftsuttaget bara blir en funktion av finansministerns kortsiktiga finansieringsutrymme.

5.4.1.2. En sådan insats bör för övrigt åtföljas av en ny gemensam definition för medlemsstaterna av det som kännetecknar nationell solidaritet (skattefinansiering) yrkessolidaritet (kollektiva försäkringar) eller personliga insatser (privata försäkringar). Dessa tre begrepp utgör de tre grundstenarna i den sociala tryggheten. Man kan till exempel också anse att den nationella solidariteten syftar till att säkerställa ett allmängiltigt skydd utan koppling till någon yrkesverksamhet. Det skulle kunna finansieras genom skatt. Yrkessolidariteten däremot är beroende av en yrkesverksamhet och har till uppgift att hjälpa till att bemöta överksamma perioder. Den skulle kunna finansieras genom källavgifter från lönen eller arbetsgivaren.

5.4.1.3. Samtidigt som man bevarar principen om solidaritet skulle medlemsstaterna kunna införa ett

system om allmänt deltagande i finansieringen av de sociala trygghetssystemen, det vill säga varje enskild person och företag bör delta efter förmåga.

5.4.1.4. Finansieringsbasen skulle utvidgas till samtliga arbetsinkomster, men även till kapitalinkomster, till företagets mervärde och till energiområdet etc.

5.4.1.5. Till exempel när det gäller mervärdet vet man att arbetets mekanisering medför ett mindre behov av arbetskraft och oftast ett starkt ökat mervärde. Vissa företag deltar föga i finansieringen av den sociala tryggheten genom avgifter på lönerna medan de däremot ibland genererar betydande vinster.

5.4.1.6. På samma sätt skulle kostnaderna för de sociala trygghetssystemen i de medlemsstater där det är möjligt utsträckas till en större del av befolkningen, till exempel till pensionärer och arbetslösa etc. vilkas deltagande skulle anpassas efter deras medel.

5.4.1.7. I vilket fall som helst bör hela finansieringen antingen det rör sig om skattefinansiering eller egenavgifter integreras i ett förvaltningssystem som inte sätter de förvaltningssätt som medlemsstaterna har valt ur spel, särskilt inte de paritära och ömsesidiga försäkringssystem som baserar sig på solidaritet.

5.4.2. Vilka socialförsäkringssystem skall finansieras solidariskt?

5.4.2.1. Det har redan fastställts riktlinjer inom detta område på gemenskapsnivå. Inom ramen för rådets förslag till rekommendation, som rör målsättningarnas samverkan och den sociala trygghetspolitiken, rör det sig om ett skydd som säkerställer "lämpliga resurser för att upprätthålla en godtagbar levnadsstandard".

5.4.2.2. Därför bör skattemedel framför allt satsas på åtgärder i totalbefolkningens intresse, framför allt för befolkningsgrupper som speciellt hotas av social utslagning.

5.4.3. Vilka är formerna för finansiering genom yrkesmässig solidaritet?

5.4.3.1. Bland de möjliga finansieringsmekanismerna verkar det som om kapitalisering inte passar för det sociala trygghetsområdet när detta omfattar alla eller är ålagt att säkerställa ett minimiskydd. Om det är sant att varje ytterligare finansiellt uttag för sociala ändamål äger rum på bekostnad av de yrkesverksammans nettolön

och ständigt framkallar värre politiska spänningar, är systemen som grundas på kapitalisering mycket känsliga för demografiska och ekonomiska variationer. .

5.4.3.2. För närvarande framkallar den demografiska utvecklingen obalanser vilkas konsekvenser är svåra att dämpa och alltså särskilt svåra när man har social trygghet som målsättning.

5.4.4. Att främja familjepolitiken

5.4.4.1. Det är på sin plats att framhålla familjebidragens ökande betydelse. Man måste betrakta insatserna inom detta område som investeringar på lång sikt. Familjen skulle på nytt kunna skapa jämvikt i den framtida sociala trygghetens struktur. Med avseende på detta skulle familjen till och med kunna betraktas som en tillgång inom detta område.

5.4.4.2. På samma sätt skulle det vara lämpligt att inom ramen för försöken att åter skapa jämvikt i den europeiska ålderspyramiden beakta de ständiga flyttströmmarna i Europa, åtminstone när det handlar om legal immigration.

6. C — Anpassningar för att möta befolkningens stigande medelålder?

6.1. Sedan några år tillbaka märks ett demografiskt åldrande som beror på två kombinerade faktorer; sjunkande födelsetal och ökande antal personer över 65 år. Det senare hänför sig till att livslängden har ökat.

6.2. Det är dessutom så att andelen av Europas befolkning som är under 20 år har minskat från 31,8 % 1960 till 30,1 % 1980 och till 24,2 % 1995. När det gäller andelen av befolkningen som är över 60 år har den gruppen ökat från 15,4 % 1960 till 17,9 % 1980 och till 20,4 % 1995.

6.3. Födelsetalens starka tillbakagång i Italien, Grekland, Portugal och Irland, där den traditionellt har varit hög, kommer ytterligare att påskynda processen med stigande medelålder.

6.4. Följaktligen minskar andelen yrkesverksamma bland den totala befolkningen, vilket på mer eller mindre lång sikt å ena sidan medför verkliga problem med pensionernas finansiering och äventyrar balansen i budgeten för den sociala tryggheten och å andra sidan förutsätter att man vidtar åtgärder för att bemöta riskerna med pensionärernas beroende.

6.4.1. Pensionsproblemet

6.4.1.1. I medlemsstaterna finns det redan verksamma reformer för att förändra den aktuella situationen med pensionssystemen.

6.4.1.2. Medlemsstaterna bör utforma de gemensamma riktlinjerna på så sätt att de som idag betalar till sin pension garanteras att de kan dra nytta av den i framtiden.

6.4.1.3. Pensionsåldern är inte enhetlig i Europa. I de flesta länder går man i pension vid 65 års ålder, utom i Frankrike och Italien (vid 60 års ålder) och i Danmark (vid 67 års ålder). I vissa länder (Italien, Portugal, Österrike, Storbritannien, Grekland och Belgien) slutar kvinnorna sitt yrkesverksamma liv tidigare.

6.4.1.4. Genom utbyte av erfarenheter skulle medlemsstaterna kunna definiera en optimal pensionsålder. Detta skulle göra det möjligt att på bästa sätt förena alla aktuella parametrar och man skulle kunna låta pensionsåldern utvecklas med de faktorer som fastställer den. Lagstiftningen i alla medlemsstater skulle eventuellt kunna hanteras mer enhetligt med hänsyn till denna ålder.

6.4.1.5. För att kompensera förlusten av de yrkesverksammans andel i den totala befolkningen vill man senarelägga pensionsåldern. Detta skulle innebära att inbetalningstiden förlängdes, medan den reella pensionstiden skulle förkortas. Samtidigt skulle det bli möjligt för företagen att dra nytta av de äldres erfarenheter, vilka bevisligen är värdefulla, under längre tid.

6.4.1.6. Men denna inriktning följs sällan eftersom den ökar antalet personer på arbetsmarknaden och alltså minskar antalet lediga arbeten för de unga, vilkas arbetslöshetsnivå blir mer och mer oroväckande.

6.4.1.7. En tillfällig lösning eller ett alternativ skulle kunna vara gradvis pensionering, det vill säga att de anställda successivt skulle förkorta sin arbetstid (till exempel minskning av arbetstiden efter hand), men de skulle också vara yrkesverksamma längre (successiv höjning av pensionsåldern). Man måste dock anpassa detta arrangemang efter de aktuella sektorerna. Eftersom det skulle belasta arbetslöshetsersättningen ytterligare måste man i de sektorer som berörs av strukturella kriser förebygga riskerna med en sådan tillämpning.

6.4.1.8. Denna mekanism, som kan jämföras med mentorskap, skulle dessutom innebära en väsentlig social fördel eftersom de äldre gradvis kan trappa ner och samtidigt gradvis introducera unga i arbetslivet genom utbildning, som till exempel lärlingsplatser, varvad utbildning etc. Men detta får inte genomföras utan en strikt inramning och bör organiseras enligt kollektivavtal mellan de olika berörda parterna.

6.4.1.9. I detta sammanhang bör det påpekas att den faktiska pensionsåldern inom flera sektorer är klart lägre än den officiella. Detta beror till största delen på förtidspensioneringen inom yrkesområden med farlig arbetsmiljö. Rehabilitering och förbättring av arbetsförhållandena är avgörande om man vill minska kostnaderna inom försäkringssystemen och öka livskvaliteten för de berörda människorna. Det skulle vara på sin plats med ett riktat informationsutbyte i denna fråga inom Europeiska unionen.

6.4.2. Risken för beroende med en åldrande befolkning

6.4.2.1. Till riskerna för beroende på grund av befolkningens stigande medelålder i alla de europeiska länderna kommer ytterligare en faktor. Sedan några decennier tillbaka noterar man att kärnfamiljen hela tiden krymper och att det inte längre finns utrymme för mor- och farföräldrar att bo hos sina barn.

6.4.2.2. Det verkar som om det blir samhällets ansvar att ta hand om dem och att samhället får ta över genom att självt inrätta solidariska mekanismer mellan generationerna. Man skulle till exempel kunna införa en skatt som gör det möjligt att finansiera strukturer, stödåtgärder och planer etc. som är avsedda att minska pensionärernas beroendesituation. En sådan avgift bör i vilket fall som helst ha en allmän grund eftersom dess mottagare angår oss alla.

7. D — Anpassningen av det sociala skyddsnetet till den inre marknaden?

7.1. Ett av de grundläggande målen inom ramen för byggandet av Europa syftar till att göra fri rörlighet möjlig för personer, varor och tjänster inom den gemensamma marknaden.

7.2. Utnyttjandet av dessa friheter är för närvarande en del av det ekonomiska och personliga vardagslivet i Europa.

7.2.1. Social trygghet och fri rörlighet för personer

7.2.1.1. När det gäller den fria rörligheten för personer kan man idag konstatera två saker:

- Att en ökning av de inomeuropeiska flytningarna har ägt rum. De europeiska medborgarna utnyttjar denna möjlighet mer och mer och med ständigt varierande motiv, till exempel studier, utbildning, arbetssökande och pensionering etc.
- Att de sociala ersättningarna i alla medlemsländer är mycket olika både beträffande vad de omfattar och vad de kostar.

7.2.1.2. Under dessa villkor kan inte de individer som utnyttjar rätten att röra sig fritt dra nytta av likvärdiga sociala förmåner i alla länder. Detta utgör alltså ett hinder för en verklig fri rörlighet för personer. De

aktuella sociala förmånernas kvalitet och kostnad skulle kunna vara avgörande för valet av destination för de europeiska medborgarna. I så fall riskerar man att till exempel förmånsturism utvecklas som oftast motiveras av skillnader mellan hälsovården från en medlemsstat till en annan.

7.2.1.3. Eftersom det rör sig om ett europeiskt problem verkar det logiskt att man hittar en europeisk lösning på problemet.

7.2.1.4. När man vet att de flesta av medlemsstaterna har reformerat sina sociala trygghetssystem är det av högsta prioritet att samordna medlemsstaternas olika system enligt en europeisk modell.

7.2.1.5. Dessa reformer bör inriktas mot samma mål eftersom de flesta medlemsstater står inför problem av liknande natur. Det gäller att sträva mot en viss samordning som bör omfatta:

- När det gäller de garanterade bidragens omfattning och nivå bör varje medborgare som bor i Europa kunna dra nytta av ett minimibidrag, som fastställs av varje medlemsstat när det gäller omfattning och nivå.
- Närmandet av bestämmelser om en minimi-inkomst för alla medborgare i EU skulle kunna grunda sig på kriterierna i ILO:s konventioner för social trygghet. Kriterierna för rätten till make-/familjebidrag bör ta hänsyn till nutidens levnads- och arbetsvillkor så att man inte motverkar människors deltagande på arbetsmarknaden.
- När det gäller villkoren för tillgång till dessa bidrag bör medlemsstaterna bestämma om dessa villkor skall kopplas till bostadsort, yrkesaktivitet, inkomstnivå etc.

7.2.2. Social trygghet och fri rörlighet för tjänster

7.2.2.1. Fri rörlighet för tjänster, som främjats och erkänts inom ramen för byggandet av Europa, påverkar numera även framtiden för de sociala trygghetssystemen. Huvudsakligen gäller det problemet med rollfördelningen mellan de sociala skyddssystemens olika förvaltningsorgan som konkurrerar sinsemellan inom gemenskapen.

7.2.2.2. Man måste dock notera att konkurrensbegreppet i fråga om sociala trygghetssystem inte ser ut på samma sätt som inom andra områden. Reglerna är inte desamma som för rent kommersiell verksamhet.

7.2.2.3. Man konstaterar att det finns en mångfald organ som har till uppgift att säkerställa de europeiska medborgarnas trygghet under sjukdom, ålderdom, arbetslöshet och invaliditet etc. Dessa organ kan ha offentlig eller privat ställning och vara av frivillig eller obligatorisk karaktär.

7.2.2.4. En möjlighet som verkar öppna sig för medlemsstaterna skulle vara att fastställa gränser för dessa organs samtliga befogenheter.

7.2.2.5. Dessa organs behörighet bör studeras på två nivåer; när det gäller inom vilken region de har befogenhet att verka och när det gäller omfattningen av deras verksamhet, det vill säga vilka bidrag de skall vara ansvariga för.

7.2.3. Social trygghet och fri rörlighet för varor

7.2.3.1. Denna tredje princip påverkar den europeiska konkurrenskraften och alltså även arbetskostnaderna.

7.2.3.2. Man kan idag notera att arbetskraftskostnaderna står för en stor del av självkostnadspriset för ett stort antal varor. Beroende på den sociala politik som antagits av medlemsstaterna varierar visserligen dessa kostnader. Detta för oss tillbaka till finansieringsproblemet som vi tagit upp tidigare.

7.2.3.3. I vilket fall som helst är det viktigt att Europa bevarar sin konkurrenskraft internationellt och följaktligen att arbetskraftskostnaderna förblir konkurrenskraftiga. Medlemsstaterna bör därför söka finansieringssätt som påverkar arbetskraftskostnaderna så lite som möjligt och som tillåter att den sociala tryggheten bibehålls på en hög nivå.

7.2.3.4. I detta sammanhang har redan flera reformer inletts. Det skulle vara bra om man försökte att samordna dem. Gemensamma riktlinjer skulle kunna följas. Dessa skulle kunna bestå i att man särskiljer utbetalningar från socialförsäkringsystem och därtill hörande finansieringssätt beroende på om de härrör från skattefinansiering, kollektiva försäkringar eller privata försäkringar. Riktlinjerna borde även ta hänsyn till alternativa finansieringskällor.

8. E — Hälso- och sjukvårdssystemen i Europa

8.1. Även om hälso- och sjukvårdssystemen i varje land har byggts upp enligt ganska, för att inte säga mycket, olika modeller är samtliga medlemsstater oroad över att hälso- och sjukvårdsutgifterna ökar. Varje medlemsstat skulle med all säkerhet kunna dra nytta av andra länders erfarenheter från de genomförda reformerna. På samma sätt kommer effekterna av de genomförda åtgärderna i ett land att bli större eller mindre beroende på om de samordnas med andra medlemsstater eller inte.

8.2. Skulle inte hälso- och sjukvårdssystemen kunna vara det första området för tillämpning av de principer som antagits om samordning?

8.3. Det skulle därför vara lämpligt att inrätta ett system för utbyte av information om och synpunkter på detta ämne mellan de berörda aktörerna i medlemsstaterna.

8.4. Till exempel när det rör sig om en höjning av hälso- och sjukvårdsutgifterna har redan ett stort antal reformer vidtagits. De berörda aktörerna kan utnyttja olika verktyg för att styra hälso- och sjukvårdsutgifterna, till exempel den totala budgeten för hälsovården, kontroll av vård- och administrationskostnader och överenskommelser med yrkeskåren inom hälso- och sjukvården etc. Vilket sätt man skall välja och vilka resultat som uppnås skulle kunna förklaras av deras europeiska motsvarigheter. Detta kan utnyttjas på ett stort antal områden, till exempel sjukhusförvaltning, apotek och friskvård etc.

8.5. Genom att år 1992 anta en rekommendation om tillnärmning av målsättningar och åtgärder gällande socialskyddet skrev EU:s medlemsländer under på att arbeta mot ett särskilt mål: att garantera alla personer som lagligen vistas på en medlemsstats territorium tillgång till nödvändig hälsovård, samt att upprätthålla och utveckla ett högklassigt sjukvårdssystem. Man måste anpassa strävan mot en minskning av hälso- och sjukvårdsutgifterna så att man bevarar målet att ge alla tillgång till högklassig hälsovård. Att införa åtgärder för riskurval ("gallring") skulle äventyra solidariteten och tillhandahållandet av effektiv vård.

8.6. Som vi redan har nämnt skiljer sig förvaltningen av hälso- och sjukvårdssystemen mellan de olika europeiska länderna och det kan naturligtvis inte bli fråga om, åtminstone inte inom den närmaste framtiden, att harmonisera hälso- och sjukvårdssystemen. Däremot skulle man kunna utforma de olika systemen gemensamt, så att alla europeiska medborgare kan dra nytta av likvärdiga förmåner, särskilt när det gäller sjukförsäkringssystemen som delvis eller helt ersätter ett statligt system och som fungerar på den inre marknaden.

9. F — Medlemsstaternas roll när det gäller den sociala utslagningen

9.1. Sedan ett tjugotal år tillbaka har utslagningen, speciellt när det gäller de unga, uppvisat en oroväckande ökning i de rika länderna, det vill säga även i Europa. Man har inte helt och hållet klart för sig utslagningens ursprung, men de huvudsakliga orsakerna har identifierats. Å ena sidan handlar det om arbetslöshetens ökning och då speciellt långtidsarbetslösheten och å andra sidan om en försvagning av familjerelationerna som en följd av kärnfamiljens upplösning och ett mer och mer individualistiskt levnadssätt.

9.2. Samtidigt har de europeiska sociala trygghetssystem i många fall utformats på ett sådant sätt att en person som förlorar sitt arbete också förlorar sin socialförsäkring. Arbetslösheten ökar och antalet socialt utslagna ökar också.

9.3. För att kunna bemöta denna situation, vars utveckling är oroväckande för samtliga medlemsstater, bör man tänka på att problemet med utslagning har varit känt på den sociala trygghetens område sedan länge. I övrigt inbegriper vissa medlemsstater i sin socialförsäkring åtgärder som gör det möjligt att bemöta utslagningen, till exempel bestämmelser om existensminimum. Genom de sociala trygghetssystemen och på europeisk nivå bör man vidta åtgärder mot utslagningen. Medlemsstaterna bör ägna betydligt större uppmärksamhet åt de internationella sociala normerna. Detta gäller i lika hög grad för EU.

9.4. En gemensam insats av medlemsstaterna och samtliga parter som svarar för den sociala tryggheten mot utslagningen skulle få bättre och bredare verkan⁽¹⁾.

9.5. Några åtgärdsområden förtjänar att nämnas.

9.5.1. För att minska antalet personer som inte omfattas av socialförsäkringen och inrikta sig mot ett

(1) Kommittén håller på att utarbeta ett yttrande på eget initiativ om "Fattigdomens och den sociala utslagningens kostnader".

allmänt socialt trygghetssystem skulle man kunna införa en minimi-inkomst i alla medlemsstater, tillsammans med ett minimiskydd när det gäller hälso- och sjukvård (gratis vård, social mottagning på sjukhusen etc.). De tolv medlemsstaterna nådde dessutom enhälligt en överenskommelse inom ramen för en rekommendation om minimi-inkomst den 24 juni 1992.

9.5.2. Återanpassning till yrkeslivet är också en central faktor i kampen mot utslagningen och mot långtidsarbetslösheten. Ett europeiskt initiativ till förmån för sysselsättningsskapande åtgärder riktade till utslagna grupper skulle kunna förbättra deras chanser att komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

9.5.3. En europeisk observationsgrupp om fattigdomen och utslagningen skulle kunna skapas. Den skulle kunna förlängas till varje medlemsstat genom nationella observationsgrupper och skulle kunna ha som målsättning att särskilt utforska ursprunget till fattigdomen och utslagningen. Det sistnämnda för att de inrättade åtgärderna skall bli så effektiva som möjligt.

9.5.4. I kampen mot utslagningen, liksom när det gäller arbetslösheten, är det viktigt att övervaka att de genomförda åtgärderna för de utslagna inte leder till ytterligare stöd utan motiverar till återanpassning.

9.5.5. Det samarbete som organiseras av frivilligorganisationerna, särskilt av ideellt arbetande personer, inom alla medlemsstater och inom Europeiska unionen, bör få officiellt erkännande och stöd i kampen mot social utslagning.

Bryssel den 28 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande ändringsförslag, som fick minst en fjärdedel av de avlämnade rösterna, röstades ned.

Punkt 3.8 till och med 3.11

Stryk punkterna.

Motivering

Dessa punkter verkar — på ett abstrakt sätt — antyda att subsidiariteten kanske inte är den bästa av lösningar när det gäller den sociala tryggheten. Detta strider inte bara mot tidigare punkter, utan även mot själva andan i utkastet till yttrande.

Det skulle avsevärt förenkla texten, både intellektuellt och formellt, om man strök dessa punkter och anknöt direkt till punkt 3.12, som på ett tydligt och otvetydigt sätt påvisar kommittén inställning.

Resultat av omröstning

För: 55, emot: 71, nedlagda: 3.

Punkt 4.3.7.1.1

Korrigera andra meningen enligt följande:

”...minskar arbetskraftskostnaderna för denna kategori genom att det offentliga ger bidrag till lönekostnader och lönebikostnader.”

Motivering

I den tyska översättningen talas det om att dämpa lönekostnaderna, inte lönebikostnaderna. En sänkning av lönekostnaderna är emellertid ingen lämplig metod att återintegrera lågkvalificerad arbetskraft på arbetsmarknaden; det skulle också vara ett ingrepp i den fria förhandlingsrätten. Det finns snarare ett behov av aktiva sysselsättningsfrämjande och kompetenshöjande åtgärder för denna grupp.

Resultat av omröstning

För: 35, emot: 78, nedlagda: 11.

Punkt 4.3.7.1.2

Stryk punkten.

Motivering

De sociala systemen i de enskilda EU-medlemsländerna har alltför skiftande uppläggning. De olika effekterna måste först undersökas närmare.

Resultat av omröstning

För: 57, emot: 66, nedlagda: 7.

Punkt 5.4.1.4

Stryk punkten.

Motivering

Denna fråga hör hemma i den nationella debatten.

Resultat av omröstning

För: 51, emot: 66, nedlagda: 4.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- ”Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om Informationssamhället: Från Korfu till Dublin De nya prioriteringarna”, och
- ”Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om Informationssamhällets konsekvenser för Europeiska unionens politik — Förberedelserna för nästa steg”

(97/C 66/18)

Den 2 augusti 1996 beslöt kommissionen att i enlighet med artikel 198 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda meddelanden.

Sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster, som var ansvarig för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 6 november 1996. Föredragande var Roger Ramaekers.

Vid sin plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 79 röster för, 30 emot och 15 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Ekonomiska och sociala kommittén ser positivt på kommissionens avsikt att åter aktualisera sitt åtgärdsprogram för informationssamhället: Från Korfu till Dublin — De nya prioriteringarna.

1.2. Kommittén har hela tiden varit medveten om att åtgärdsplanen för med sig ett omfattande arbetsprogram.

1.3. Kommittén välkomnar kommissionens beslut att angripa de sociala frågorna som hör samman med omvandlingen till ett informationssamhälle och påpekar att man i sitt yttrande om kommissionens åtgärdsprogram: ”På väg mot informationssamhället” menade att de sociala aspekterna och de aspekter som rör samhället och kulturen inte beaktades tillräckligt.

1.4. Kommittén har haft tillfälle att avge flera yttranden om olika aspekter på fullständig avreglering av telekommunikationsmarknaden sedan kommissionens åtgärdsprogram presenterades, och man anser att det aktuella yttrandet fyller sin plats bland dessa tidigare, av vilka följande rör åtgärdsprogrammet:

— På väg mot informationssamhället från sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster. Föredragande: Roger Ramaekers⁽¹⁾.

— Grönbok om avreglering av infrastrukturer för telekommunikation från sektionen för transport och kommunikation. Föredragande: Alexander-Michael von Schwerin⁽²⁾.

⁽¹⁾ EGT nr C 110, 2.5.1995, s. 37.

⁽²⁾ EGT nr C 301, 13.11.1995.

— Info 2000 från sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster. Föredragande: Giampaolo Pellarini⁽³⁾.

— Tillhandahållande av öppna nät (ONP) från sektionen för transport och kommunikation. Föredragande: Bo Green⁽⁴⁾.

— Tillhandahållande av öppna nät (ONP) från sektionen för transport och kommunikation. Föredragande: Bernardo Hernández Bataller⁽⁵⁾.

— Samhällsomfattande tjänster från sektionen för transport och kommunikation. Föredragande: Alexander-Michael von Schwerin⁽⁶⁾.

— Grönbok om pluralism och mediakoncentration från sektionen för industri, handel, hantverk och tjänster. Föredragande: Joël Decaillon⁽⁷⁾.

2. Presentation av kommissionens meddelande

2.1. Kommissionen anser att de flesta av programmets åtgärder har genomförts under de två senaste åren även om vissa har försenats, särskilt inom området för informationssäkerhet.

2.2. Kommissionen anser att man har en mer komplett bild av vilka åtgärder som bör genomföras och föreslår därför att programmet skall ses över.

Fyra handlingslinjer prioriteras:

— Förbättra företagsklimatet.

— Investera i framtiden.

⁽³⁾ EGT nr C 82, 19.3.1996.

⁽⁴⁾ EGT nr C 236, 11.9.1995.

⁽⁵⁾ EGT nr C 153, 28.5.1996.

⁽⁶⁾ Dok. CES 1075/96.

⁽⁷⁾ EGT nr C 110, 2.5.1995, s. 53.

- Människan i centrum.
- Anta den internationella utmaningen.

2.3. Kommissionen påpekar att en fullständig avreglering av infrastrukturerna för telekommunikation måste bli verklighet, med vissa undantag, den 1 januari 1998 i hela gemenskapen. Detta kräver dock större överensstämmelse mellan de förordningar som rör tjänster inom informationssamhället. Man måste dessutom särskilt uppmärksamma de små och medelstora företagen.

2.4. Kunskap kommer att spela en avgörande roll inom informationssamhället. Det 5:e programmet för forskning och utveckling kommer att betona Europas kunskapsbas. Kommissionen har åtagit sig att snabbt utarbeta ett åtgärdsprogram som rör initiativet: "Lära inom informationssamhället" som skall följa upp vitboken om utbildning: "Lära och lära ut — På väg mot kunskapssamhället".

2.5. Kommissionen har för avsikt att integrera strukturfonderna för att kunna ta hänsyn till den sociala dialogen, bättre skydda konsumenternas intressen och förbättra kvaliteten på den offentliga sektorns tjänster.

2.6. Kommissionen är intresserad av att intensifiera samarbetet med våra grannar och att hjälpa tredje världen att integreras i informationssamhället på global nivå.

2.7. Kommissionen föreslår att de nya prioriteringarna skall bemötas genom:

- Det aktuella meddelandet: "Informationssamhällets konsekvenser för Europeiska unionens politik — Förberedelserna för nästa steg" — dok. KOM(96) 395 slutlig.
- Grönboken: "Leva och arbeta i informationssamhället — Människan i centrum" — dok. KOM(96) 389 slutlig.
- Meddelandet: "Den europeiska strategin för standardisering och det globala informationssamhället" — dok. KOM(96) 359 slutlig.
- Förslaget till direktiv: "Regelverkets öppenhet inom den inre marknaden för informationssamhällets tjänster" — dok. KOM(96) 392 slutlig.

3. Allmänna kommentarer

3.1. Kommittén ser positivt på att kommissionen skall se över sitt åtgärdsprogram. Kommittén konstaterar att många av de frågor som man framhållit i sitt yttrande om kommissionens meddelande "På väg mot informationssamhället: ett åtgärdsprogram" har behandlats i det aktuella meddelandet.

3.2. Kommittén är dock förvånad över att kommissionen strikt tillämpar tidsplanen när man anser att en klar

och stabil ram för regelverket är grundläggande för informationssamhällets utveckling. Även om kommissionen anser att utarbetandet av regelverket har gått framåt, anser kommittén dock, samtidigt som man håller med om att vissa arbeten har avancerat, att regelverkets områden omges av skuggzoner. Detta gäller särskilt i fråga om tillnärmningen av den audiovisuella sektorn och telekommunikationssektorn samt vissa nya tjänstesektorer varav endast några behandlas i ovan nämnda förslag till direktiv (dok. KOM(96) 392 slutlig).

3.3. Kommittén hänvisar till sitt yttrande om kommissionens åtgärdsprogram: "På väg mot informationssamhället" och då speciellt till sina slutsatser om de prioriterade insatserna.

Det gäller särskilt punkt 4.1 i ovan nämnda yttrande "Med hänsyn till samordningen av audiovisuella data-sektorer, telekommunikationer och förlagsverksamhet bör frågan om mediakoncentrationer regleras innan man går vidare med ytterligare avregleringar".

Detta gäller även punkt 4.2 i ovan nämnda yttrande: "Kommissionens föreslagna program för avreglering av tjänster och infrastrukturer skall göras beroende av vissa villkor som skall bygga på:

- Att en stabil och juridisk ram för regelverket fullbordas...
- Att Euro-ISDN⁽¹⁾ och IDA⁽²⁾ harmoniseras och utvecklas för att inte bromsa utvecklingen av tillämpningar som är av allmänt intresse".

Kommittén anser att dessa problem fortfarande är aktuella.

3.4. Rent allmänt anser kommittén att samtliga slutsatser i yttrandet om kommissionens åtgärdsprogram: "På väg mot informationssamhället" fortfarande är aktuella och att vissa dessutom beaktas i kommissionens meddelande, särskilt de sociala och samhällsliga aspekterna.

3.5. Dessutom noterar kommittén att den speciella expertgruppen i sin interimrapport riktar uppmärksamheten på behovet av att se bortom de konventionella uppfattningarna när det gäller samhällsomfattande tjänster.

Expertgruppen anser dessutom att kommissionen inte har uppmärksammat socialpolitiken tillräckligt.

3.6. Kommittén är medveten om utmaningarnas omfattning inom de områden som berörs av informationssamhället. Man håller med kommissionen om vikten av de sociala och samhällsliga frågorna och de frågor som

(1) ISDN = tjänsteingegrerat digitalt nät.

(2) IDA = datautbyte mellan administrationer.

rör sysselsättning, fortbildning, utbildning och tillgång till tjänster, samtliga prioriterade områden. Kommittén väntar på resultaten från de specialstudier, i synnerhet när det gäller sysselsättningen, som initierats av kommissionen och betonar särskilt nyttan av ständiga fortbildnings- och vidareutbildningsprogram, anpassade till teknikens och marknadens utveckling.

3.7. Trots att kommissionen går vidare i oförminskad takt befarar kommittén att det inte är möjligt att komma med några lugnande svar till marknadens olika aktörer inom de angivna tidsfristerna när det gäller avregleringen av telekommunikationerna.

3.8. Förutom de regler som antagits för närvarande (till exempel när det gäller mobiltelefoni, satelliter, infrastrukturer, ...) befarar kommittén att inga viktiga frågor kan klaras ut inom tidsfristerna. Som ett exempel kan nämnas den avgörande betydelse som de samhällsomfattande tjänsterna har, och man framhåller att kommissionen fäster stor vikt vid detta. Trots de förenade ansträngningarna och kommissionens avsevärda arbete hänvisar kommittén till sitt yttrande om samhällsomfattande tjänster när det gäller telekommunikationer med tanke på en fullständigt avreglerad omgivning (punkt 4.6). Där sägs det: "Det är angeläget att kommissionen så snart som möjligt presenterar riktlinjer som rör finansiering av de samhällsomfattande tjänsterna så att de finansiella kostnaderna kan fördelas mellan alla de berörda marknadsaktörerna". Kommittén konstaterar att dessa mycket konkreta frågor, som till exempel finansiering av samhällsomfattande tjänster, gör det ännu mer angeläget med brådskande svar eftersom man redan lagt ner ett avsevärt arbete i denna fråga.

3.9. Kommittén oroar sig följaktligen över de planerade tidsfristerna för fullständig avreglering av telekommunikationerna, när frågor som till exempel samhällsomfattande tjänster ännu, lite mer än ett år före det planerade datumet för avreglering, inte har fått några kompletta svar.

3.10. Även om kommittén anser att kommissionen kan finna svar på dessa konkreta frågor, ställer man sig mer tveksam när det gäller avgörande frågor av social karaktär som till exempel sysselsättningen och utbildningen.

3.11. Kommittén ser positivt på den diskussion som kommissionen initierat i och med grönboken: "Leva och arbeta i informationssamhället — Människan i centrum" (dok. KOM(96) 389 slutlig).

Denna grönbok kommer att behandlas i ett särskilt yttrande. Man understryker dock att de frågor som framhålls där är av grundläggande betydelse för samhällsriktigheten i samhället. Trots att man lagt ner avsevärda

ansträngningar och mycket energi är kommittén medveten om att det tar tid att utarbeta åtgärder och föreskriva effektiva regler, och man noterar de förseningar som uppstått när det gäller att utarbeta regler som särskilt rör säkerhet, konvergens, integritet och samhällsomfattande tjänster. Därför anser man att diskussionen om samhällsfrågorna inte kommer att kunna ge tillräckligt snabba resultat för att man skall få de nödvändiga svaren till den 1 januari 1998.

3.12. Kommittén anser följaktligen att Europeiska unionen måste — för att hålla tidsplanen för avregleringen — starkt måste prioritera de frågor som framhålls av nämnda grönbok, av ESK:s yttranden som rör samma område och av den speciella expertgruppen och av forumet för informationssamhället. Annars kommer en uppdelning av samhället att bli svår att undvika.

4. Särskilda kommentarer

4.1. Förbättra företagsklimatet

4.1.1. Kommittén konstaterar att det är nödvändigt att inrätta en klar och stabil ram för regelverket och att säkerställa att det tillämpas effektivt för att frigöra kapital från de privata, offentliga och kooperativa sektorerna för att skapa kraftfulla infrastrukturer inom telekommunikationernas område.

4.1.2. Avregleringen av vissa marknadssegment inom telekommunikationssektorn är redan ett faktum (till exempel mobiltelefoni, satelliter, alternativa infrastrukturer) men utvecklingen kräver att de nationella tillsynsmyndigheterna har tillräckliga resurser, är tillräckligt oberoende för att kunna genomföra sitt arbete och att de är samordnade. Mot bakgrund av detta ser kommittén positivt på att kommissionen anser det nödvändigt att inrätta en tillsynsmyndighet när det gäller telekommunikationer på gemenskapsnivå som begränsar de nationella myndigheternas rätt att utfärda bestämmelser.

4.1.3. ESK noterar att kommissionen för närvarande inte anser sig vara i stånd att förutse vilka tjänster det kommer att finnas en marknad för och att kommissionen speciellt granskar hindren för utveckling av nya tjänster och då särskilt elektronisk handel.

4.1.4. För att säkerställa samordningen av den inre marknaden föreslår kommissionen (se punkt 2.7) ett direktiv om regelverkets öppenhet när det gäller informationssamhällets tjänster. Kommittén studerar detta förslag i ett annat yttrande.

4.1.5. Kommittén konstaterar att kommissionen för närvarande analyserar problemet med brist på överensstämmelse inom den aktuella rättsliga ramen. Problemet kommer av de utmaningar som uppstått i samband med konvergensen av teknologierna. Kommittén är förvånad över att kommissionen kallar det "en ny utmaning" när man behandlar frågan om konvergensen mellan telekommunikationerna och den audiovisuella sektorn eftersom detta redan från början var en av de avgörande frågorna. Detta framhöll för övrigt ESK i sitt yttrande "På väg mot informationssamhället".

4.1.6. Kommittén konstaterar att kommissionen förbereder förslag, ägnade att säkerställa att integriteten, sekretessen och elektronisk tillförlitlighet respekteras.

Kommittén uppmanar kommissionen att snabbt föreslå sådana garantimedel, i annat fall finns det risk att övergången den 1 januari 1998 kommer att genomföras i en tvivelaktig atmosfär som förorsakats av osäkerheten när det gäller regelverket.

4.1.7. Kommittén konstaterar att kommissionen anser att de små och medelstora företagen har en avgörande roll när det gäller utvecklingen av nya marknader med multimediaminnehåll. Med avseende på detta påminner man om vissa svagheter i yttrandet om programmet Info 2000, särskilt punkt 4.3.4: "...Om kommissionen vill stödja de små och medelstora företagen — vilket är huvudinriktningen för många av EU:s åtgärder — måste den också förse dem med information. Det är otänkbart att de små och medelstora företagen, som saknar medel att genomföra undersökningar av detta slag, skulle lansera kostsamma initiativ utan att veta om de klarar sig på marknaden."

Kommittén noterar att kommissionen fäster stor vikt vid programmet Info 2000 med tanke på utvecklingen av multimediaminnehållsindustrin och påminner om slutsatserna från yttrandet om programmet Info 2000 från december 1995. I detta yttrande uppmärksammade kommittén bristen på total finansiering, men man instämmer fullständigt i målsättningarna som framhölls i programmet Info 2000 och då särskilt punkt 5.3: "... Med tanke på diskussionerna i denna fråga ser kommittén dock vissa svagheter i programförslaget: dess övergripande inriktning är emellanåt vag och dess omfattning är inte fullständigt definierad". Kommittén är dock förvånad över att programmet Info 2000 kopplas till den audiovisuella sektorn i det aktuella meddelandet, när det i huvudsak angår förlagsverksamhet.

4.1.8. Kommittén konstaterar att kommissionen fäster stor vikt vid standardiseringen och hänvisar till sitt mer specifika yttrande i denna fråga som håller på att utarbetas.

4.2. Investera i framtiden

4.2.1. Kommittén ser positivt på att kommissionen fäster stor vikt vid meddelandet om livslång utbildning

för att å ena sidan förbättra utbildningen och fortbildningen och å andra sidan för att säkra en hållbar utveckling.

4.2.2. Kommittén noterar att kommissionen vill tillmötesgå industrins och samhällets behov på ett bättre sätt genom att koncentrera utvecklings- och forskningsinsatserna inom ämnen som är av allmänt intresse och som svarar mot användarnas behov. Kommittén ser positivt på detta eftersom det är i linje med några av kommitténs prioriterade frågor.

4.2.3. Kommittén uppskattar kommissionens initiativ att utarbeta vitboken "Lära och lära ut — På väg mot kunskapssamhället" och skall behandla grönboken: "Leva och arbeta i informationssamhället: människan i centrum" i ett separat yttrande. Kommittén noterar kommissionens allmänna konstaterande som framhåller att kunskaperna hos den aktiva befolkningen är föråldrade och påpekar att man i sina tidigare yttranden ofta visat på behovet av utbildning för medborgarna.

4.2.4. Kommittén konstaterar att diagnosen från forumet för informationssamhället om att utbildningen måste utvecklas och att det tillkommer finansiella insatser betonades av kommissionen i det aktuella meddelandet under punkt 2.2 b, andra stycket.

Kommittén ser positivt på kommissionens presentation av åtgärdsprogrammet om att "Lära inom informations-samhället" och noterar att kommissionen anser att det finns behov av privata och offentliga partnerskap, inom vilka den privata sektorns bidrag skall ha större betydelse.

Kommittén är medveten om betydelsen av att introducera nya kommunikations- och informationsteknologier på alla utbildningsnivåer och vill se en kraftig gemenskapsåtgärd för att förbereda de unga inför framtida utmaningar.

4.2.5. Kommittén noterar de positiva effekter som IT (informationsteknologi) kan ha på utnyttjandet av resurser. Kommissionen nämner, till exempel, effekterna på driftstyrning och yrkesmässiga tillämpningar, och därigenom även på en hållbar utveckling. Man beaktar dock att den kan få vissa återverkningar som påpekades av forumet för informationssamhället och som underströks och förklarades av kommissionen i det aktuella meddelandet under punkt 2.2 c, tredje stycket.

4.3. Människan i centrum

4.3.1. Kommittén ser positivt på kommissionens önskan att de nya teknologierna skall kunna komma till nytta för alla gemenskapens medborgare och att konsumentskyddet måste tillgodoses.

Kommittén instämmer i kommissionens uppmaning att utnyttja tjänster som är avsedda att bekämpa social utslagning som vissa kategorier av befolkningen redan är eller är på väg att bli offer för och som redan har identifierats. Det rör sig bland annat om personer som av olika anledning inte arbetar (arbetslöshet, förtidspension etc.) eller om personer med låga inkomster, handikappade eller äldre. Listan är dock inte på något sätt uttömmande.

4.3.2. Tillgången till informationstjänster är en av informationssamhällets grundläggande aspekter.

Kommittén uppmärksammar behovet av att utveckla infrastrukturer för att man skall få tillgång till dessa tjänster på ett effektivt sätt.

4.3.3. När det gäller tillgången noterar kommittén att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster redan omfattar tillgång till on-line tjänster. Man påpekar dock över att de nödvändiga investeringarna görs i olika takt inom gemenskapen.

4.3.4. Kommittén konstaterar att kommissionen vill involvera konsumentorganisationernas representanter i standardiserings- och rådgivningsförfarandet för att bland annat utveckla mer användarvänliga teknologier och uppmuntra till utbildning och fortbildning av konsumenterna.

4.3.5. Kommittén anser att den offentliga sektorn bör kunna dra nytta av kraftfulla nät för att kunna säkerställa effektiv kommunikation på alla administrationsnivåer inom gemenskapen. Man önskar att kommissionen särskilt uppmärksammar denna fråga.

4.3.6. Den kulturella mångfalden och pluralismen inom media måste upprätthållas eftersom de utgör ovärderliga tillgångar för gemenskapen. I detta sammanhang har den audiovisuella sektorn och frågan om upphovsrätt särskild betydelse. Det gäller alltså att vidta åtgärder för att bevara dessa tillgångar.

4.4. *Den internationella utmaningen*

4.4.1. Kommittén är medveten om att det är nödvändigt att i hög grad involvera de central- och östeuropeiska länderna och att hjälpa EU:s grannar kring Medelhavsområdet att anta informationssamhällets utmaningar.

Kommittén anser att inrättandet av internationella basnormer måste prioriteras för att skapa balans. Därför kommer kommittén att med intresse följa WTO:s förhandlingar om avregleringen av bastelekkommunikationer.

4.4.2. Kommittén anser att behovet att involvera andra länder inte bara skall begränsa sig till grannländerna, utan också till länder utanför EU med ett mindre

utvecklat informationssamhälle, för att göra det möjligt för de mest utsatta länderna att delta i informationssamhället, i annat fall kommer gapet mellan de rika och fattiga länderna bara att bli större.

5. Slutsatser

5.1. Kommittén upprepar sin oro för sysselsättningens utveckling inom informationssamhället. Man angriper denna fråga mer i detalj i sitt yttrande om grönboken: "Leva och arbeta i informationssamhället — Människan i centrum". I vilket fall som helst anser man att de tillgängliga analyserna för närvarande inte gör det möjligt att vara säker när det gäller sysselsättningens framtid eller utvecklingen av relationerna på arbetsmarknaden, och inget tyder på att sysselsättningen kommer att vara rättvist fördelad i framtiden.

5.2. Om man inom gemenskapen vill uppnå en rättvis nivå på resursfördelning, på informationstillgång, på kunskap, på tjänster och på kultur måste man anta de gigantiska utmaningarna som kommissionen har identifierat.

Kommittén anser att dessa utmaningar måste prioriteras och inte kommer att kunna bemötas bara genom en diskussion. Det handlar om ett dynamiskt förfarande som kräver en kontinuerlig utvärdering. Kommittén befarar att EU:s olika åtgärder för att inrätta en avreglerad marknad inte stämmer överens, vilket kan framkalla ojämlikheter särskilt inom det sociala området.

5.3. Enligt kommittén är det av grundläggande betydelse att anpassa informationssamhället till individerna och inte tvärtom. Man måste särskilt ta hänsyn till de sociala grupper som är avskilda från informationsteknologier idag och som i ännu större utsträckning riskerar att bli det, det vill säga personer som av olika anledningar inte arbetar, förtidspensionerade, barnlediga, arbetslösa, äldre, och låginkomsttagare samt även de personer som redan idag borde delta i fortbildning. Kort sagt rör det sig om mycket viktiga grupper, även om det rör sig om människor i olika, icke-jämförbara situationer, och som man absolut måste ta hänsyn till om man vill undvika social fragmentering och utslagning. Man måste dessutom planera fortbildningsprogram för vissa grupper av arbetstagare, till exempel egenföretagare och distansarbetare och ta sig an frågan om hur fortbildningsprogrammen för arbetstagare i de små och medelstora företagen skall finansieras.

5.4. Kommittén ser positivt på kommissionens initiativ att åter aktualisera sitt åtgärdsprogram före 1996 års slut, men anser att Europeiska unionen — för att hålla

tidsplanen för avregleringen — starkt måste prioritera de frågor som framhålls av grönboken "Att leva och arbeta i informationsområdet", av ESK:s yttranden som rör samma område och av den speciella expertgruppen och av forumet för informationssamhället. Annars kommer en uppdelning av samhället att bli svår att undvika.

Kommittén uppmanar kommissionen att sätta igång nödvändiga analyser och åtgärder för att integrera alla medborgare i ett informationssamhälle som är till nytta för människorna och inte tvärtom.

5.5. Kommittén anser att det är nödvändigt att snabbt bemöta problemen med regelverket som är outhärligt för en fullständig avreglering av telekommunikationerna. Man betonar speciellt de problem som uppstår i och med samordningen av telekommunikationssektorn och den audiovisuella sektorn, säkerhetsbehovet när det gäller informationsöverföring och skyddet av den enskilda människans integritet. Man vill dessutom särskilt prioritera utbredning av de samhällsomfattande tjänsterna, finansiering av dessa och utvidgning av dessa till att omfatta tillgång till informationssamhällets nät.

Med hänsyn till samordningen av audiovisuella datasektorer inom telekommunikationer och förlagsverksamhet bör frågan om mediakoncentrationer regleras innan man går vidare med ytterligare avregleringar.

Om inte dessa frågor klargörs i förväg anser kommittén att en fullständig avreglering av telekommunikationerna kommer att äventyra medborgarnas integration i informationssamhället.

5.6. Kommittén uppmanar således kommissionen att prioritera dessa sociala och samhälleliga problem och att gå vidare med en utvärdering av åtgärder för att undvika att de sociala skillnaderna förstärks mellan gemenskapens medborgare.

Kommittén är angelägen om att regelverket fastställs före den fullständiga avregleringen av telekommunikationsmarknaden och uppmanar kommissionen att förbereda en anpassad och uppdaterad åtgärdsplan före årets slut.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 3528/86 om skydd av gemenskapens skogar mot luftföroreningar", och
- "Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 2158/92 om skydd av gemenskapens skogar mot bränder"⁽¹⁾

(97/C 66/19)

Den 11 september 1996 beslutade rådet, i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående förslagen.

Ekonomiska och sociala kommittén har utsett Seppo Ilmari Kallio till huvudföredragande med ansvar för att utarbeta yttrandet.

Vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande.

Kommittén stödde de båda förordningsförslagen med förbehåll för nedanstående påpekanden.

skyddssystemet skall främjas genom ett utbyggt informationssystem. Detta informationssystem har även stor betydelse för övervakning och forskning.

1. Inledning

1.1. Kommittén konstaterar att det är nödvändigt med en ändring av de båda förordningarna för att kunna uppnå de målsättningar som ligger till grund för förordningarna. I synnerhet vad gäller målsättningen för förordningen om skydd av skogen mot luftföroreningar är det viktigt att skogens långa livscykel beaktas.

1.2. ESK åberopar fortsättningsvis även sitt eget yttrande om den första förlängningen av förordningarna från 1992. ESK har dessutom genom årliga rapporter över de europeiska skogarnas hälsotillstånd och uppgifter från skogsbrandsforskningen kunnat bilda sig en uppfattning om det aktuella läget vad gäller Europas skogar.

1.3. ESK konstaterar att

- gemenskapsåtgärderna för att skydda skogen mot luftföroreningar överensstämmer med EU:s jordbrukspolitiska målsättningar samt motsvarar de mål som fastställs i det femte gemenskapsprogrammet om politik och åtgärder vad gäller miljön och en hållbar utveckling som antogs 1993. Dessa åtgärder bidrar även till genomförandet av gemenskapens internationella åtaganden (konferensen i Rio de Janeiro 1992).
- medlemsstaternas stöd för skyddsåtgärder mot skogsbränder skall koncentreras på riskområden, och gemenskapsarbetet för att förbättra brand-

2. Allmänna kommentarer

2.1. Skogen spelar en viktig roll för den ekologiska balansen, framför allt beträffande marken och jordmånen, vattenresurserna, klimatet samt djur- och växtlivet. Skogens skyddsfunktioner är även en viktig förutsättning för ett varaktigt upprätthållande av ett bördigt jordbrukslandskap.

2.2. Skogen har ekonomisk betydelse som producent av förnybara råvaror samt ger arbetstillfällen inom skogsbruk och träindustri. Även för näringsgrenar som turism och fritidsverksamhet utgör skogen en viktig ekonomisk resurs. Skogsbruket förutsätter även en fungerande infrastruktur.

2.3. På grund av sin viktiga ekologiska, ekonomiska och sociala funktion utgör skogen en betydande utvecklingsfaktor för Europeiska unionen.

2.4. Kommittén ser därför de europeiska skogarna som en strategiskt viktig resurs som kräver en integrerande strukturpolitik. En sådan politik överensstämmer även med Europeiska unionens åtaganden för att skydda ekosystemet och främja en hållbar utveckling på internationell nivå.

2.5. Den viktiga roll som skogen spelar för människan och hennes närmiljö, för ekonomin och naturen måste

⁽¹⁾ EGT nr C 268, 14.9.1996, s. 7-8.

avspeglas i gemenskapspolitiken. Dessutom måste skogsindustrin motiveras att delta i åtgärderna, för att ett varaktigt skogsskydd och en regionalt anpassad skogsutveckling skall kunna garanteras.

2.6. ESK ser positivt på att Europaparlamentet sedan 1992 intensivt har engagerat sig i frågan om skogsskydd, skogsutveckling och skogens resurser (EUROFOR-studien 1994, initiativ 1996).

2.7. ESK noterar med tillfredsställelse det samordnade arbete på såväl gemenskapsnivå som internationell nivå som Ständiga kommittén för skogsbruk utför.

2.8. ESK välkomnar dessutom kommissionens begäran om att inrätta en rådgivningskommitté Skogsbruk.

3. Särskilda kommentarer om gemenskapsåtgärder för skydd av skogen mot luftföroreningar

3.1. ESK välkomnar de skogsrapporter som sedan 1992 ges ut av FN:s ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE) och Europeiska kommissionen. Av dessa framgår att trots vissa regionala förbättringar har skogsskadorna i Europa ökat.

3.2. ESK konstaterar dessutom med tillfredsställelse att allt fler länder deltar i de nationella och transnationella skogsskadeundersökningarna (nivå I), och att de trädkroneundersökningar som utförts under 1991-1995 kompletterats med undersökningar av skogsmarkernas hälsotillstånd och kemiska analyser av barr och blad.

3.3. Dessutom välkomnar kommittén att permanenta observationsområden inrättas över hela Europa (nivå II), där betydligt intensivare undersökningar genomförs. De resultat som erhålls skall utnyttjas i försöken att klargöra de komplicerade, dubbelriktade relationerna mellan skogsskadorna och luftföroreningarna.

3.3.1. I detta sammanhang måste man nämna att de första resultaten från de permanenta observationsarealerna föreligger först 1997. För att det skall gå att urskilja entydiga tendenser ur materialet måste lägesbevakningen fortsätta i minst tio år till, eftersom vissa undersökningar bara görs med fem eller tio års mellanrum.

3.3.2. Datautvärderingen av den intensiva övervakningen, enhetligare mätmetoder och ständigt utbyte och fortlöpande jämförelser med andra forskningscentra på internationell nivå utvecklas under intimt samarbete inom gemenskapen.

3.3.3. Målsättningen med det intensiva övervakningsprogrammet är lättast att uppnå om ett stort antal länder deltar. Därför bör de länder som redan är aktiva få fortsatt stöd, och andra intresserade länder skall uppmanas att ansluta sig.

3.4. Det framgår av en del nationella rapporter att de faktorer som svarar för skador på skogsbestånden är av många olika slag och påverkar skogen i ett komplicerat samspel. Inflytandet av dessa biotiska och abiotiska faktorer på skogarnas livskraft bör i framtiden analyseras grundligare, liksom deras inbördes påverkan. Kommittén rekommenderar därför att åtgärder mot detta slags skadefaktorer stöds av gemenskapen.

4. Särskilda kommentarer om gemenskapens åtgärder för skydd mot skogsbrand

4.1. Gemenskapsåtgärderna för skydd mot skogsbränder är meningsfulla enbart om de genomförs inom ramen för en sammanhängande skogsbrukspolitik. Denna politik bör vara ett element i en utvecklingspolitik för landsbygden som helhet och på europeisk nivå, som beskrivits i Cork-deklarationen⁽¹⁾. Skydd av skogen mot bränder har stor politisk betydelse i samband med den fysiska planeringen.

4.2. Det skogsbrandsinformationssystem som planeras på grundval av en pilotstudie⁽²⁾ och för närvarande täcker en rad provinser i de sydliga medlemsländerna välkomnas i högsta grad, eftersom det ökar de hittills otillräckliga kunskaperna om brandorsaker.

4.2.1. Man kan konstatera att det har skett förbättringar i medlemsstaternas brandskyddsverksamhet de senaste tio åren, och därmed i Europeiska unionen: den totala brandarealen har minskat, både den genomsnittliga omfattningen av varje brand och brandkäreernas utryckningstid har reducerats. Däremot är det oroande att antalet bränder ökar kännbart. I över 50 % av fallen är brandorsaken okänd, varför ansträngningarna bör intensifieras inom brandorsaksforskningen. Det är rimligt att analysera socioekonomiska aspekter som fysisk planering, avfolkning, turism m.m.

4.3. Det är också värt att notera att 60 % av de brandhotade arealerna är privatägda. På grund av att dessa skogar har låg avkastning av naturliga skäl, framför allt i Sydeuropa, är det logiskt med gemenskaps-

⁽¹⁾ Europakonferensen om landsbygdsutveckling. Cork, Irland, 7-9 november 1996.

⁽²⁾ Europeiska kommissionen: "Forest fires in the south of the European Union — Pilot projects in preparation for setting up the Community forest-fire information system", Bryssel 1996.

stödda, kostnadsintensiva brandskyddsåtgärder i privata skogarna, som annars inte skulle kunna finansieras. Utvidgningen av finansieringsramen som planeras för förlängningsperioden är välmotiverad.

4.4. Som en fortsättning på gemenskapsinterventionen bör man verka för att de nationella och regionala

nivåerna utarbetar lämpliga planer för skogsprojekt som minskar brandeffekterna på bestånden.

4.5. I detta sammanhang hänvisar ESK också till Ständiga skogskommittén och rådgivningskommittén Skogsbruk. Dessa kan fungera som vertikala informationskanaler mellan regioner, medlemsstater och kommissionen.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Nya teknologiers inverkan på sysselsättningssituationen"

(97/C 66/20)

Vid sitt sammanträde den 21 februari 1995 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén enligt artikel 23.3 i arbetsordningen att utarbeta ett yttrande om "Nya teknologiers inverkan på sysselsättningssituationen".

Vid sitt sammanträde den 21 december 1995 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén enligt artikel 19.1 i arbetsordningen att tillsätta en underkommitté, med uppgift att förbereda kommitténs arbete i ärendet.

Underkommittén antog sitt utkast till yttrande den 11 oktober 1996. Föredragande var Vasco Cal, medföredragande var Giannino Bernabei och Roger Ramaekers.

Vid sin 340:e plenarsessionen den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) antog Ekonomiska och sociala kommittén, med 80 röster för, 5 mot och 5 nedlagda röster, följande yttrande.

1. Inledning

1.1. Ekonomiska och sociala kommittén höll i oktober 1995 en speciell plenarsession om sysselsättningssituationen. Vid denna studerades olika yttranden⁽¹⁾ som hade förberetts av de sektioner som ansvarar för ärenden som debatteras i gemenskapens institutioner och som hade det gemensamt att de alla rörde återverkningarna på sysselsättningen (se utgiven specialbroschyr).

1.2. Föreliggande yttrande på eget initiativ syftar till att bredda, aktualisera och fördjupa de teman som

debatterades och tar särskilt fasta på effekterna av att man inför ny teknologi och på sysselsättningen. Detta tema har utförligt behandlats i olika instanser på gemenskapsnivå och internationellt. I sammanhanget bör särskilt nämnas OECD:s studie nyligen ("teknologi, produktivitet och skapande av arbetstillfällen"), Europeiska kommissionens grönbok om informationsområdet⁽²⁾, rapporterna från den rådgivande gruppen för konkurrenskraften⁽³⁾, från forumet om informations-

⁽²⁾ Dok. KOM(96) 389 slutlig.

⁽³⁾ Den rådgivande gruppen inrättades av kommissionen i februari 1995 som en följd av det europeiska toppmötet i Essen. Gruppen är sammansatt av 13 experter som företräder privat och offentlig bankverksamhet, stora företag och intressegrupper i samhället, och den leds av Carlo Azeglio Ciampi, före detta premiärminister i Italien och före detta chef för den italienska riksbanken samt kommissionens ständige representant.

⁽¹⁾ EGT nr C 18, 22.1.1996, s. 37, 42, 54, 68, 74, 83.

samhället⁽¹⁾ och från expertgruppen för informations-samhället⁽²⁾. I andra studier och rapporter, so yttra sig om (vitbok om utbildning — Lära och lära ut — på väg mot kunskapsamhället, grönbok om innovation⁽³⁾) samt ett eventuellt meddelande om distansarbete, etc.) har man analyserat dessa frågor, vilket tydligt visar hur aktuella och viktiga de är.

1.3. Kommittén har inte för avsikt att upprepa arbeten och diskussioner, men vill ändå yttra sig om de mest relevanta frågorna och bidra med rekommendationer och lämpliga förslag som riktar sig till ansvariga beslutsorgan inom Europeiska unionen, och som även kan tjäna till att bredda diskussionerna mellan de arbetsmarknads- och branschorganisationer som finns representerade inom ESK.

2. Allmänna synpunkter

2.1. Det är ett faktum — det har ekonomer accepterat och historien visat fram till i början av 70-talet — att produktivitetsoökningen på lång sikt varit en avgörande faktor för hållbar ekonomisk tillväxt, för ökade löner, för höjd levnadsstandard och för ökad sysselsättning. Men särskilt sedan mitten av 70-talet, då den ekonomiska tillväxten i Europa och USA har varit lägre än under efterkrigstiden, har man frågat sig vad som lett fram till den aktuella situationen, särskilt som den rådande känslan hos människor är att den tekniska utvecklingstakten ökat under denna period, och särskilt de senaste tio åren (informations- och kunskaps teknologier, bioteknologi, nya material, energiteknologier).

2.2. Denna ”produktivitetsparadox” har förklarats på olika sätt: brister i och svårigheter med de kvantitativa beräkningarna av ekonomiska företeelser, t.ex. av pro-

duktiviteten, relationen mellan makroekonomiska förhållanden och förnyelseprocessen, liksom svårigheterna för företagen med nuvarande organisation eller svårigheterna för samhället att fullt ut utnyttja den nya teknologins alla möjligheter. I ett makroekonomiskt sammanhang, där den faktiska efterfrågan bromsats upp i förhållande till tidigare och den yrkesverksamma befolkningen fortsätter att öka — får man en ökad arbetslöshet, särskilt långvarig arbetslöshet, bland mindre kvalificerade arbetare och ungdomar, som just söker sig ut på arbetsmarknaden.

2.3. Synen på den framtida utvecklingen är inte enhällig och hypoteserna går i sär. Å ena sidan anser somliga att de pågående förändringarna är så djupgående och kvalitativt så annorlunda än de tidigare att det krävs att man fördelar redan befintliga arbeten och inkomster på ett helt nytt sätt. Andra anser å andra sidan att den nuvarande obalansen mellan tillgång och efterfrågan på arbete är tillfällig och att den pågående nedläggningen av arbeten till följd av att man inför ny teknologi, särskilt informations- och kunskaps teknologi, kommer att följas av att nya arbetstillfällen skapas, särskilt inom nya sektorer och verksamheter. I båda fallen medger man att nya arbetstillfällen inte uppstår automatiskt och att det i dag behövs politiska initiativ som är gynnsammare för den ekonomiska tillväxten och som skapar nya arbetstillfällen, både på makroekonomisk och mikroekonomisk nivå. Europeiska kommissionens vitbok är ett färskt exempel på sådana initiativ.

2.4. Tidigare spreds teknologiska förändringar långsamt och de var begränsade till några sektorer inom näringslivet, vilket gjorde att de arbetstillfällen som gick förlorade inom en sektor kunde ersättas med nya arbetstillfällen inom andra sektorer (typiska exempel är lantarbetare som gått över till industrin, eller industriarbetare som gått över till servicesektorn). Men i dag införs den nya teknologin — till låga kostnader — mycket snabbt i alla sektorer inom näringslivet och på nästan alla områden i samhällslivet.

2.5. Den takt med vilken man infört ny teknologi, långsammare i Europa än i andra mer dynamiska regioner i världen, har inte åtföljts av en investeringsökning, som tidigare kunnat kompensera bortfallet av arbetstillfällen. Trots att det visat sig att investeringarnas räntabilitet inom EU åter nått upp till de historiska maximinivåerna på 60-talet, är dessa investeringar inom unionen i första hand inriktade på rationaliseringar snarare än på expansion.

2.6. Ökningen av finansiella investeringar av spekulativ art, tack vare den fria rörligheten för kapital, som

(1) Forumet ”Informationssamhället”: En rådgivande grupp som sammanträdde för första gången den 13 juli 1995 i Bryssel under ledning av Martin Bangemann. Forumet består av 125 personligt utnämnda medlemmar, bland annat företrädare för dem som utnyttjar de nya tjänsterna (företag, offentliga tjänster, konsumentorganisationer, små och medelstora företag, olika yrkeskårer), olika samhällsorganisationer (fackföreningar, arbetsgivarorganisationer, universitet, familjeorganisationer), leverantörer av information och tjänster (förläggare, radiostationer etc.), nätverksoperatörer, tillverkare av utrustning samt institutioner (Europaparlamentet, ESK, ReK, kommissionären med ansvar för IT-frågor, lokala och regionala myndigheter).

(2) Expertgrupp för sociala och samhälleliga aspekter på informationssamhället. Rådgivande grupp av experter som valts ut i samråd med kommissionärerna med ansvar för socialpolitiken, informationssamhället, forskning och utbildning, den inre marknaden samt regionalpolitiken.

(3) EGT nr C 212, 22.7.1996.

kan vara mindre riskfyllda och, i vissa medlemsstater, ha mindre ofördelaktiga skattevillkor, kan också ha motverkat att produktiva investeringar genomförts.

2.7. Utvecklingen av en ny kultur är därför grundläggande både när det gäller tillgång och efterfrågan och kommer att kräva ett deltagande från arbetsgivarsidan och löntagarsidan, utbildningssektorn, offentliga myndigheter, vilket ger en positiv inriktning av tillväxtteknologi-sysselsättningsdynamiken. Man måste skapa en gynnsam kretsgång mellan människans medvetna planering, ett maximalt utnyttjande av mänskliga resurser, som det viktigaste verktyget för utveckling, och en ekonomisk och social utvecklingsmodell som främjar ett positivt förhållningssätt till teknologi och globala konkurrenskraftiga utmaningar, genom att minska osäkerheten i dessa och få till stånd mekanismer som premierar tillkomsten av en ny yrkes- och företaganda. Europas framtid och dess roll i världen beror på dess konkreta förmåga att skapa en innovativ kultur: kultur är framtidens strategiska resurs som kommer att bestämma Europas konkurrensfördelar visavi andra stora områden i världen.

2.8. På det mikroekonomiska planet tillstår man att uppdelningen mellan kvalificerat och okvalificerat arbete gradvis håller på att övergå till en uppdelning mellan aktivt kreativt arbete å ena sidan och styrt rutinarbete å den andra. Strukturförändringarna inom sysselsättningen är också betydande, med en minskning av heltidsanställningar och arbetsavtal på obestämd tid och en ökning av deltidsarbete, projektanställningar, egenföretagande och även av s.k. "falska egenföretagare".

2.9. Den tilltagande ojämlikheten arbetstagare emellan de senaste årtiondena är också resultatet av de mindre kvalificerade arbetarnas försämrade förhållanden och en ökad efterfrågan på kvalificerad arbetskraft med ny kunskap. Denna större efterfrågan berodde delvis på de ökade kraven på kompetens och kunskap i den nya teknologin. Men den berodde också på det ökade konkurrenstrycket som globaliseringen av produktionen, den internationella handeln och direktinvesteringarna utomlands medförde.

2.10. Den nya teknologin kan märkbart förstärka människans roll i produktionsprocessen, men kan också göra arbetaren mer sårbar för de förändringar som en omläggning i arbetet medför. I några fall har till och med kraven på färdighet sänkts.

2.11. Till och med inom förädlingsindustrin i länderna tenderar huvuddelen av personalkostnaderna att alltmer vara relaterade till funktioner som inte är direkt knutna till verksamheter inom produktion (forskning, "design", "marketing", kontroll, ekonomi, utbildning, ledning, informationsteknologi). Kostnaderna för personal som är direkt knuten till produktion har minskat relativt sett och ligger i några fall under en fjärdedel av de totala personalkostnaderna.

2.12. Som ett resultat omfattar industriföretagen allt fler serviceverksamheter (antingen inom företagen eller utanför företagen genom entreprenörer) och sektorn för service åt företagen blir allt viktigare. Dessa organisatoriska förändringar löper parallellt med utvecklingen av managementkoncept ("total quality management", "just in time", "kaizen", "lean production").

2.13. Spridningen av forsknings- och utvecklingsresultat kan leda till ekonomiska vinster. Där detta tidigare återspeglades i ökade produktivitetsnivåer genom inköp av ny produktionsutrustning, syns det nu tydligare i servicesektorn med informations- och kommunikationsteknologins hjälp. Samtidigt som det även fortsättningsvis bör fortsätta att vara en prioritering att ge stöd och uppmuntran till FoU och till utveckling av nya produkter och processer, bör större vikt fästas vid att sprida teknologin till de ekonomiska strukturernas olika lager och till alla regioner inom Europeiska unionen, samt vid att utnyttja redan utvecklade och kända idéer och metoder.

2.14. Företagens organisation och dimension är också på väg att förändras: De integrerade storföretagen hävdade sig i ett tidigare skede tack vare stordriftsfördelar, men nu har de små och medelstora företagen börjat spela en viktig roll, både när det gäller produktion och innovationer och att skapa arbetstillfällen. Och man förutser nu en stärkning av "utvidgade" företag organiserade i samarbetsnätverk kring informationssystem där personer med olika kulturell bakgrund kan samexistera.

2.15. För att effektivare kunna dra nytta av den nya teknologin och för att bättre kunna konkurrera i en global ekonomi utvecklar företagen en mer kompakt organisation när det gäller nyckelverksamheter ("core activities"), med en mer decentraliserad ledning, med en bredare ansvarsspridning, samtidigt som man kräver nya utökade och varierade kunskaper av sin arbetsstyrka.

2.16. Den samlade kunskapen på företagsnivå får en allt större betydelse för företagens konkurrenskraft.

Förnyelsen är den process som omvandlar ny kunskap till nya produkter och till nya produktionsprocesser. I vilken grad man drar nytta av teknologin beror således på den samlade kunskapen inom företaget och på förmågan att utnyttja den.

2.17. Trots att man vet att den yrkesmässiga fortbildningen har bidragit till att öka arbetstagarnas samlade kunskap, tenderar en del företag att avstå från att investera i fortbildning eftersom jakten på räntabilitet på kort sikt tvingar företagen att minska kostnaderna, i synnerhet de kostnader som ger resultat på längre sikt. I OECD:s rapport står det till och med att en anledning till att inte investera i fortbildning är att det finns en risk för att vidareutbildade arbetare "rekryteras av andra företag".

2.18. Anhängarna av yttre flexibilitet (möjlighet för företagen att avskeda och rekrytera alltefter efterfrågan) och de som försvarar inre flexibilitet (där man strävar efter att bevara know-how och det samlade kunskapskapitalet) har olika syn på behovet av flexibilitet. Flera exempel på senare tid tycks indikera att det är lättare att kompensera konjunkturfuktuationer för företag med större inre än yttre flexibilitet, eftersom de tycks ha bättre förutsättningar att reagera snabbt på dem.

2.19. Konsekvenserna för sysselsättningen när man inför ny teknologi beror också på hur man i större företag löser intressekonflikten mellan aktieägare (bland dem får investeringsfonderna en allt större betydelse), företagsledning (särskilt teknostrukturen), kunder och leverantörer (vilkas betydelse ökar till följd av ovan nämnda nätverksfunktion) och anställda.

2.20. De förändringar som nu sker och deras effekter på sysselsättning, arbete, tillgång till kunskap, lagstiftning, kultur, myndigheter, utbildning, orättvisor, utslagning och moral väcker inte bara känslor av hopp utan också av rädsla, särskilt hos de ekonomiskt svagare och instabilare grupperna.

2.21. I en övergångsfas mellan två modeller vad gäller samhällsstruktur och ekonomisk organisation är det oundvikligt med någon form av intensiv politisk debatt, som om den sker på en ansvarsfullt sätt är oerhört nyttigt för att man framgångsrikt skall kunna bana väg för teknologiska och samhälleliga förändringar och befästa en ny etik, förenlig med företagets sociala ansvar och med en social marknadsekonomi.

2.22. Den nya teknologin och spridningen av teknologin inom alla ekonomiska och samhälleliga verksamhe-

ter påskyndar den snabba förändringen i samhället: förändringar som rör befolkning, marknader, samhällsstrukturer och värderingar. Informationsamhället eller det eftersträfvade kunskapssamhället (som får en ny teknologisk bas med informationsteknologin), håller på att ta form, och de sociala och kulturella aspekterna kan inte särskiljas från de tekniska och ekonomiska.

3. Rekommendationer och viktiga förslag

3.1. Det är nödvändigt att skapa förutsättningar för att vidga den demokratiska debatten om den samhällsmodell som kan garantera de bästa villkoren för ett fullt utnyttjande av den nya teknologin, som svarar mot människors ökande och mångskiftande behov.

3.1.1. För att säkra den bästa övergången från det nuvarande postindustriella samhället till kunskapssamhället är det nödvändigt att de politiska makthavarna främjar en så bred debatt som möjligt i de aktuella frågorna för att få till stånd förändringarna, göra dem lättare att acceptera och att föregripa och för att minska negativa återverkningar.

3.1.2. De olika aspekterna på det samhälle som är på väg att ta form har studerats ingående — tilltagande digitalisering, virtuell verklighet, multimedia, skiktad samhällsstruktur, nätverksfunktioner, integration av teknologier, ständig förnyelse av produkter och system, ekonomiska direkttransaktioner, direktkontakt mellan producenter och konsumenter och globalisering av marknaderna. Det sätt på vilket förändringarna nu sker får långtgående konsekvenser för hur arbetsmarknaden förändras, och för de ökande skillnaderna i inkomster, kunskaper och aktiviteter.

3.1.3. Den sociala sammanhållningen, bevarandet av den kulturella och institutionella mångfalden och sammanjämknings av teknologisk effektivitet med livskvalitet är något absolut nödvändigt för att säkerställa en hållbar utveckling på lång sikt.

3.1.3.1. Som OECD:s rapport mycket riktigt säger har den sociala sammanhållningen, förutom ett egenvärde, också ett viktigt ekonomiskt värde, och man måste diskutera hur "vinnarna" skall kunna gottgöra "förlorarna" i förändringsprocessen.

3.1.3.2. Mångfald i resurser och förnyelsesystem ökar effektiviteten, och det är nödvändigt att garantera att en enda kultur inte får övertaget och att sambanden mellan de olika systemen och kulturerna bidrar till att stärka de totala samordningsvinster.

3.1.3.3. Övergången från att samhället accepterar de teknologiska förändringarna till en samhällelig debatt om införandet av dem och till att det kontrollerar återverkningar av dem, såväl som formuleringen av de

nya behoven för att kunna skapa en bättre livsmiljö samt möjligheter att anpassa sig till förändringarna tack vare den nya teknologin, är centrala aspekter i denna debatt.

3.2. Man erkänner allt oftare att utbildning och fortbildning är det som bäst främjar identifikation, integration, socialt avancemang och självförverkligande. Det är avgörande faktorer för social jämlikhet.

3.2.1. I ett kunskapssamhälle, där flödet och volymen av information ökar märkbart, där de teknologiska och ekonomiska förändringarna accentueras och där arbetets art och organisationen av produktion och tjänster förändras, är det nödvändigt att man förbättrar villkoren för att lära människor att ta ansvar och att agera självständigare.

3.2.2. Förutom att förändra utbudet är det viktigt att utveckla ett utbildningsprogram som ger de nya nödvändiga kunskaperna till slutanvändarna och konsumenterna, för att undvika att den "teknologiska arbetslösheten" försvåras. Som den rådgivande gruppen för konkurrenskraften insåg: "Övergången till informationssamhället kommer att ske mycket snabbare och lättare om den teknologiska utvecklingen åtföljs av ökad efterfrågan" ⁽¹⁾.

3.2.3. Det är nödvändigt att anpassa metodik och innehåll i utbildningssystemet för att bana väg för de nödvändiga kunskaperna och för att kunna dra nytta av den potential som den nya teknologin för med sig, för att minimera de negativa konsekvenserna och maximera de positiva.

3.2.4. Att utbilda lärare och andra utbildare är ännu viktigare, eftersom ungdomarna på vissa områden ibland är mer förtrogna med nya teknologier än deras lärare. En kontakt mellan skolan och arbetsplatsen kan i det sammanhanget fungera som en katalysator. Det är också nödvändigt att anslå de budgetmedel som krävs för denna viktiga prioritering.

3.2.5. Yrkesutbildningen kan inte längre vara enbart tillbakablickande utan måste klara av att ta på sig nya roller, nya uppgifter och nytt ansvar. Yrkesutbildningen skall inte ses som en utgift för att komplettera investeringar i ny utrustning, utan som en integrerad del av processen att förändra och anpassa organisationer. Detta kräver kunskaper och färdigheter, till exempel förmågan att arbeta i grupp, lösa problem och planera.

3.2.6. Att fortbilda sig och förvärva kunskaper livet ut är nödvändigt för att undvika en uppdelning mellan människor som kan och människor som inte kan, mellan

dem som kan ingripa effektivt och dem som drabbas av effekterna och slås ut.

3.3. Den offentliga sektorns roll måste omprövas och moderniseras inför behovet att skapa de infrastrukturer som behövs för att utveckla och tillämpa den nya teknologin, särskilt informations- och kommunikationsteknologin, och garantera dess snabba spridning över hela näringslivet. De nedskärningar inom den offentliga sektorn som vi bevitnat på senare år kan göra det svårt att åter komma upp till de nödvändiga nivåerna. Att förverkliga programmet för de transeuropeiska näten är väsentligt för att kunna garantera sammanhängande och moderna infrastrukturer på europeisk nivå.

3.3.1. Den offentliga politiken för forskning och teknisk utveckling på nationell nivå och gemenskapsnivå bör på ett mer betydande sätt stödja forskning på områden av offentligt intresse, som utbildning, hälsovård och miljö och på områden av blandat offentligt/privat intresse, som transporter, kommunikationer, energi och stadsmiljö. Politiken bör gå samhällets behov till mötes och sträva efter att förbättra ekonomins konkurrenskraft och säkra arbetstillfällen.

3.3.2. De mål för industriell konkurrenskraft som forsknings- och utvecklingsprogrammen har prioriterat måste syfta till att motsvara en eventuellt ökande efterfrågan i samhället, och tillåta en ständig förbättring av nya produkter, system och service.

3.3.3. Den offentliga sektorn och den privata sektorn kan tillsammans bidra, genom att samordna initiativ på infrastrukturell nivå och olika forsknings- och utvecklingsprogram, till att främja innovationsprocessen. Men den offentliga sektorn kan också med sina åtaganden vad beträffar efterfrågan skapa bättre förutsättningar för en innovationsutveckling.

3.3.4. Den offentliga sektorn påverkar också skapandet av den regeluppsättning, inom vilken företagen verkar, i synnerhet i förverkligandet av den inre marknaden. Den måste bidra till att så långt det är möjligt formulera strategiska valmöjligheter, vilka företagen behöver informeras om i god tid.

3.3.4.1. Politiken när det gäller forskning och teknisk utveckling på nationell nivå och gemenskapsnivå måste bygga på verktyg som kan förutsäga och informera om teknologiska och sysselsättningsmässiga scenarier, genom att man, på ett koordinerat och konsekvent sätt, utvecklar en "instrumentbräda" för ett tidigt informationsutbyte, såväl om sysselsättningssektorn som teknologisk utvärdering, på basis av europeiska nätverk. Dessa teknologiska och sysselsättningsmässiga scenarier måste göra det möjligt för forskare att formulera prioriteringar, när det gäller forskning och teknisk

⁽¹⁾ Rapport från juni 1995, punkt IV.2 — Definition av en strategi.

utveckling, genom ett nerifrån och upptänkande och samordna den egna forskningen med integrerade projekt på europeisk nivå.

3.4. Särskilt när det gäller produktion, forskning, utveckling och förvaltning av mänskliga resurser har företagens organisationsprocess varit relativt långsam. Olika studier visar att dessa förseningar i förnyelseprocessen, när det gäller företagens och offentliga sektorns organisation, kan förklara varför den snabba teknologiska utvecklingen inte har lett till en väsentlig ökning av den totala produktiviteten.

3.4.1. De ökade konkurrenskraven och utvecklingen av managementkoncept måste utnyttjas för att banta ned de komplexa och byråkratiska ledningsstrukturerna, integrera idé- och verkställighetsprocesser, göra "design"-cykeln snabbare, effektivare och inriktad på att underlätta organisationen av produktion och service, eliminera olönsamma verksamheter, förbättra kvalitet, förkorta leveranstider och skära ner kostnader och göra produktion och tjänster flexibla och på så sätt bättre svara på förändringarna på den alltmer globala marknaden, etablera långsiktiga relationer med leverantörer och kunder och därmed bidra till en total förbättring av företagsnätverkens kvalitet.

3.4.2. De ansträngningar som gjorts för att införa ny utrustning och erbjuda vidareutbildning har emellertid inte haft motsvarande inverkan på den totala produktiviteten, även om det har skapat större möjligheter till gensvar. Detta gäller i synnerhet när ansträngningarna inte åtföljs av långtgående förändringar i organisation och ledning.

3.4.3. Det kan finnas många anledningar till brister i processen som syftar till att förändra arbetsorganisationen. Denna process kräver ett starkt ledarskap som, för att ge motivation, måste kunna visa på frågans vikt. Ett sådant ledarskap måste bygga på en öppen och realistisk analys av de mindre positiva aspekterna. Man bör främja samarbete inom en grupp som är tillräckligt stark när det gäller information, kunskap, anseende och mänskliga relationer, och presentera en vision av en framtida organisation som kan skapa motivation och som är logisk, och som inte innehåller förvirrande eller oförenliga idéer. Ett sådant ledarskap bör kunna övertyga folk om att förändringar är möjliga och att de bör arbeta för dessa mål i den mån de är villiga att göra kortsiktiga uppoffringar. Ledningen bör använda varje kanal för att kommunicera med personalen. Man måste på ett sätt som är acceptabelt för samhället övervinna hindren för omvandlingsprocessen och planera synliga förbättringar, men man skall inte glädja sig för mycket åt varje framsteg, och man bör vara medveten om att det är en lång process. Slutligen bör ledningen se till att förändringarna genomsyrar företagets organisationskultur och göra dem till en integrerad del av värderingarna och beteendet inom organisationen.

3.5. Såväl organisationsförändringarna som den nya teknologin och de nya konkurrensvillkoren kräver nya arbetsförhållanden där arbetstagarna inte begränsas till förutbestämda uppgifter, som tidigare var fallet, och att de kan ta initiativ och fatta beslut. De anställdas förmåga att fullt ut utnyttja ny teknologi på ett kreativt sätt och snabbt och flexibelt svara på marknadsförändringar beror på hur motiverade och engagerade de är.

3.5.1. Att använda ny teknologi för att stärka den "tayloristiska modellen" för att förvisa arbetarna till underordnade uppgifter, efter färdiga rutiner, är tekniskt möjligt och har utnyttjats inom många företag. Men på lång sikt har detta synsätt gjort att man inte kunnat dra nytta av de nya förhållandena, och dessutom står det i konflikt med insatserna för att skapa mer kvalificerade jobb.

3.5.2. En annan modell — inriktad på framtiden — som bygger på att man drar nytta av teknologiska och organisatoriska innovationer — där arbetstagarna kan kombinera tekniskt kunnande med ekonomiska kalkyler, där inte bara deras kunskaper breddas utan där de även kan utföra olikartade arbetsuppgifter (problematisering, underhåll av maskiner och reparationer) och besitter kunskaper i programmering, har visat sig ge bättre resultat.

3.5.3. Teoretiskt sett finns det flera metoder att bestämma vilken modell ett företag eller en serviceverksamhet skall tillämpa, och att fastställa reglerna för den nya arbetsorganisationen, men rådfrågning av samt samråd och förhandlingar med arbetstagarnas representanter är den metod som bäst svarar mot den europeiska modellen. Med hjälp av en dialog på olika samhällsnivåer kan man övervinna motståndet mot förändringar, skapa alternativa framtidsperspektiv och koppla samman utbildning med förändringar i arbetets och ledningens organisation.

3.6. Den accelererande utvecklingen av dynamiken i teknologi-tillväxt-sysselsättning riskerar att förvärra det sociala och regionala utanförskapet. Det behövs därför en aktiv politik som stöder lägre utbildade arbetare och ungdomar som söker sitt första arbete. De är mest ekonomiskt sårbara och riskerar långvarig arbetslöshet.

3.6.1. Kampen mot utanförskapet bör intensifieras i mindre gynnade regioner, vars geografiskt perifera läge förvärras av bristen på strukturer och infrastrukturer, kopplade till nätverk i resten av Europeiska unionen, och av olikheter som är mycket större när det gäller teknologi än ekonomi. Den teknologiska utvecklingen

måste därför integrera fler nivåer: regional, nationell och gemenskapsnivå, som kan utveckla, vid sidan av högteknologin, en teknologi på bred basis som kan främja en utveckling även inom industriella sektorer med ett lägre teknologiskt innehåll, men som är beroende av avancerade produktionsprocesser för att möta den

ökande internationella konkurrensen. I enlighet med prioriteringen av den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom EU, borde gemenskapens politik när det gäller forskning och teknisk utveckling samordnas med strukturfonderna för att främja maximal samverkan.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

- "Förslag till rådets förordning (EG) om upprättande av ett system för identifikation och registrering av nötkreatur", och
- "Förslag till rådets förordning (EG) om märkning av nötkött och nötköttsprodukter"

(97/C 66/21)

Den 17 oktober 1996 beslutade rådet, enligt artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget, att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda förslagen.

Sektionen för jordbruk och fiskeri gav Rudolf Strasser i uppdrag att som huvudföredragande ansvara för utarbetandet av detta yttrande.

Ekonomiska och sociala kommittén antog vid sin 340:e plenarsession den 27-28 november 1996 (sammanträdet den 27 november 1996) följande yttrande, med 95 röster för, 4 motröster och 4 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Orsaker till skärpningen av de gällande bestämmelserna

1.1.1. Ihela Europeiska unionen, men även i en mängd icke-medlemsstater, som historiskt varit avnämare av europeiskt nötkött, uppstod en mycket stor osäkerhet om produktsäkerheten för europeiskt nötkött och därav bearbetade produkter.

1.1.1.1. Detta medförde en delvis drastisk minskning av avsättningen i nästan samtliga medlemsstater och ett prisfall, som hårt drabbade unionens jordbruksföretag och kött- och kreaturhandeln både inom unionen och i icke-medlemsstater.

1.1.1.2. Osäkerheten och konsumtionsminskningen har ytterligare förstärkts av de alldeles otillräckliga eller till och med obefintliga uppgifterna om ursprung och

annan information, som skulle göra det möjligt att dra slutsatser om kvaliteten. Just när det gäller en så känslig produkt som kött visar det sig att kvalitetsbegreppet måste vidgas till att omfatta en mängd identifikationselement. Europeiska konsumenter vill till syvende och sist veta vad det är för produkt de köper.

1.1.2. Det är mycket viktigt att genom en snabb och framför allt tydlig reglering av identifikationen av nötkreatur och nötköttsprodukter undvika att Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik återigen beskylls för "mörkläggning". Åtgärderna för nötköttssektorn ifrågasätts i sin helhet, om inte samtidigt behovet av säkra produkter uppfylls.

1.1.2.1. EU:s nötköttsproducenter håller internationellt sett högsta standard vad beträffar naturlig produktion och nötköttets kvalitet. Även detta måste framgå av en entydig och logisk märkning av nötkött.

1.1.2.2. Utöver vad som föranleds av de utlösande fallen ställs en mängd krav på produktsäkerheten, vilka måste beaktas när ett nytt system för märkning utarbetas. Dessutom skall hänsyn tas till de i de enskilda medlemsstaterna mycket olika traditionerna och formerna för handel och försäljning av nötkött.

1.1.3. Det finns redan en mängd relevanta EU-bestämmelser för märkning av livsmedel. Vid marknadsföringen av kött har emellertid dessa endast använts i ringa och otillräcklig grad. De framsteg som behövs kan uppenbarligen endast uppnås om tvingande minimibestämmelser om märkning av nötkött införs.

1.1.4. Det förfarande som kommissionen föreslår är enligt kommitténs uppfattning inkonsekvent. När det gäller identifikation av djur och möjligheterna till spårning av ursprunget föreslås mycket långtgående och delvis kostsamma förändringar av tvingande karaktär, medan märkningen av köttet skall fungera efter frivillighetens princip. Motiveringen till detta förefaller inte logisk. Det finns risk att detta förfarande medför att den i sig oomstridda målsättningen inte kan uppnås.

1.1.5. Enligt kommitténs åsikt finns det ytterligare orsaker till att ett utbyggt identifikationssystem för nötkreatur och nötköttsprodukter behövs. Den europeiska nötköttsmarknaden befinner sig sedan flera år tillbaka i en känslig jämvikt. Nötköttskonsumtionen inom unionen, den avgörande faktorn för det långsiktiga utfallet på marknaden, är sedan åtskilliga år snarast minskande. Nötköttscykeln gör att en ny ökning av produktionen kan förväntas för 1996 och följande år.

1.1.6. De förpliktelser som ingåtts inom ramen för GATT/Uruguay-rundan innehåller en minskning av ersättningsnivåerna respektive av den mängd som får exportstöd och utgör ett allt mer begränsat element i styrningen av marknaden. De förpliktelser som Europeiska unionen bilateralt och ensidigt påtagit sig när det gäller import av levande nötkreatur (kalvar, högrasiga nötkreatur) och nötkött (högkvalitetskött, kött för bearbetning) utgör ett viktigt handelspolitiskt inslag för unionen och gör det ännu svårare att hantera problemen på Europeiska unionens nötköttmarknad. Denna problematik har utan lantbrukarnas eller köttindustrins förskyllan dramatiskt försvärats genom BSE-krisen.

1.1.7. På grund av BSE-krisens komplexa natur och de ännu inte tillräckligt utredda sambanden rörande överförbarheten till människan, samt medias ihärdiga kritiska rapportering, kan enligt olika prognoser en minskning av nötköttkonsumtionen på upp till 15 % av den hittillsvarande normalkonsumtionen befaras även på medellång sikt, om inga effektiva motåtgärder sätts in. Detta till skillnad från vad som varit fallet vid andra förtroende- och avsättningskriser inom köttsektorn.

1.1.8. En normalisering av nötköttskonsumtionen kan endast uppnås genom en kombination av åtgärder, t.ex. att:

- orsakerna bakom BSE åtgärdas konsekvent,
- alla problematiska djur avlägsnas från marknaden,
- de löpande forskningsprogrammen drivs vidare och utvecklas,
- identifikationen av nötkreatur och nötköttsprodukter snabbt förbättras och konsekvent genomförs:
 - Djuridentifikation utan luckor.
 - Möjlighet att spåra djuren bakåt i handeln.
 - Användning av säkrare intygssystem för nötkött i detaljhandeln för livsmedel.

1.1.9. Kommittén har därför i princip förståelse för Europeiska kommissionens ansträngningar att genom att lägga fram två förslag till förordningar snabbt skapa förutsättningar för en förbättring av identifikationen av nötkreatur och märkningen av nötkött och nötköttsprodukter.

1.2. Okontroversiella målsättningar

1.2.1. Vid sammanträden i april och i september 1996 uttalade sig rådet (jordbruksministrarna) för att införa ett bättre system för identifikation av nötkreatur och nötkött.

1.2.2. Europeiska fackliga samorganisationen behandlade i sitt yttrande av den 7 juni 1996 ingående konsekvenserna av BSE-krisen och krävde en mängd åtgärder. Att återvinna konsumenternas förtroende liggar Europafacket särskilt varmt om hjärtat.

1.2.3. I sitt yttrande om "De många konsekvenserna av krisen med bovin spongiform encefalopati (BSE) inom EU" ⁽¹⁾ krävde Ekonomiska och sociala kommittén att ett "djurpass" i konsumenternas intresse skall införas som grundval för en tydlig och utförlig information. Hit hör enligt kommitténs uppfattning även åtgärder från uppfödareorganisationers sida för att främja avsättningen för entydigt identifierat och klassificerat kött, där produktens kvalitet, ursprung och värde med säkerhet kan utläsas.

2. Förslag till rådets förordning om upprättande av ett system för identifikation och registrering av nötkreatur

2.1. Inledande kommentarer

2.1.1. Det är principiellt en positiv utveckling att reglerna för identifikation av nötkreatur görs ännu

⁽¹⁾ EGT nr C 295, 7.10.1996.

enhetligare. Det råder inget tvivel om att det måste finnas tillräcklig säkerhet i märkningen av livdjur inom ramen för ett övergripande registreringssystem. Samtidigt skall hänsyn tas till att systemen måste vara lätta att omsätta i de enskilda medlemsstaterna, eller att de är förenliga med befintliga märkningssystem. Det går inte att ställa för stora krav på djurhållarna och handeln med kreatur om systemet skall kunna accepteras.

2.1.2. Mot bakgrund av att det bedrivs omfattande handel med livdjur på inre marknaden och med tredje land är det nödvändigt att följedokumentet blir ännu enhetligare och bättre än som föreskrivs i gällande direktiv 92/102/EEG.

2.1.3. Det gäller emellertid att tydligt skilja mellan:

- förbättringar i fråga om registrering av livdjur och märkning av nötkött (som kommittén ställer sig positiv till) — en nödvändighet för att bygga upp ett stabilt konsumentförtroende och bättre övervakning av djursjukdomar,
- och onödiga ökningarna av förvaltningskostnaderna och skärpta försiktighetsåtgärder inom det integrerade förvaltnings- och övervakningssystemet — dessa åtgärder fyller ingen relevant funktion i samband med märkning av kött.

2.2. Kommentarer om enskilda punkter

2.2.1. Kommittén ser positivt på föreliggande förslag till förordning, men konstaterar att det innebär en väsentlig nyordning beträffande identifikation och registrering av kreatur inom jordbruket, i förhållande till hittills gällande regler i direktiv 92/102/EEG. Dessa förändringar förefaller ändå vara det smidigaste sättet att se till att de föreslagna bestämmelserna införs snabbt och enhetligt.

2.2.2. Eftersom den förordning som gäller redan nu utgör en väsentlig del av det integrerade förvaltnings- och övervakningssystemet, måste tidshorizonten för införandet av en ny beståndsdel avpassas så att dess innehåll kan omsättas på ett tillfredsställande sätt i varje medlemsstat. Man måste också principiellt vinnlägga sig om att det planerade systemet för lantbrukarna skall vara enkelt att hantera och medföra en låg kostnad per djur, samt beakta att märkningsmetoden vid märkning av båda öronen eller genom elektroniska implantat skall vara skonsam för djuret.

2.2.3. Kommittén föreslår att samma begrepp som i direktiv 92/102/EEG skall användas i den föreslagna förordningen.

2.2.4. En övergång till systemet med "dubbel öronmärkning" bör göras för att uppnå säker och varaktig

identifikation. En gradvis övergång bör eftersträvas på så vis att kravet på märkning i båda öronen tillämpas för djur som föds sedan denna förordning trätt i kraft.

2.2.5. Det framgår inte av artikel 3 vilka ytterligare parter, utöver kommissionen och behöriga myndigheter, som skall garanteras tillgång till information från systemet. Om konsumenternas förtroende skall kunna återupprättas, måste de konsumentorganisationer som de litar på få möjligheter att undersöka den information som finns lagrad i systemet (utan att äventyra dataskyddet). Definitionen av "särskilt intresse" skulle då inte användas för att utestänga konsumentorganisationer.

2.2.6. Införande av ett obligatoriskt djurpass och uppbyggnad av datoriserade databaser, så som det planeras enligt artikel 3, utgör ett viktigt steg när det gäller möjligheterna att spåra djur.

2.2.6.1. Det måste säkerställas att varje djur kontinuerligt kan spåras bakåt. När det gäller artikel 5.3 anser kommittén det emellertid inte nödvändigt att både kräva:

- att uppgifter om alla förflyttningar av djur omedelbart skall lämnas till den centrala databasen och vara tillgängliga och att en förteckning skall föras över ett djurs samtliga förflyttningar, med början på den anläggning där det fötts, och

- ett djurpass som alltid skall innehålla dessa uppgifter.

Det bör därför, i syfte att minska förvaltningskostnaderna, prövas om inte det uppsatta målet kan nås, om alla förflyttningar efter födseln enbart noteras i djurpasset och den centrala databanken skall informeras först vid slakt eller om djuret förs in i en annan medlemsstat eller till tredje land.

2.2.7. Det måste — som hittills — räcka för detta system att djuret märks inom 30 dagar respektive innan det förflyttas första gången.

2.2.8. Det som föreskrivs i artikel 6 om att den behöriga myndigheten inom sju dagar efter det att den av djurhållaren har underrättats om ett djurs födsel skall utfärda ett djurpass kommer att bli svårt att praktiskt genomföra, eftersom många kalvar bjuds ut på marknaden redan tidigare.

Det bör även vara möjligt för djurhållaren att under den behöriga myndighetens uppsikt själv upprätta djurpass. Tidsfristerna för anmälan till de behöriga myndigheterna vid omständigheter enligt artikel 7 måste fastställas så att de motsvarar kraven för att kunna fungera i praktiken.

3. Förordning om märkning av nötkött och nötköttsprodukter

3.1. Inledning

3.1.1. Föreliggande förslag till förordning om märkning av nötkött och nötköttsprodukter tillstyrks i princip. Konsumenterna vill i allt högre grad informeras inte endast om ursprunget, utan även om hur djuret har fötts upp, om foder och om miljöaspekter. Kommittén anser att det informationsbehov som många konsumenter känner därmed kan uppfyllas och att det blir ett viktigt bidrag för att återställa konsumenternas förtroende för europeiskt nötkött.

3.1.2. Det har i denna krisartade situation visat sig att försäljningen inte minskat lika mycket där konsumenterna på grund av befintliga märkningsprogram med härledbar regional märkning kunnat känna större förtroende än på övriga marknader. Även i de fall när ett särskilt förtroende funnits mellan konsumenten och slaktaren på grund av en särskilt personlig betjäning och omfattande information om nötkött som funnits där redan tidigare har konsumtionen snabbt kunnat återställas igen.

3.1.3. Kommittén konstaterar med förvåning och besvikelse att kommissionen inte föreslår någon obligatorisk ursprungsmärkning av nötkött. Både förslagen hittills om hur krisen skall bemästras och de tekniska möjligheterna gör det möjligt att generellt införa ett obligatoriskt system för ursprungsmärkning. Det enda konsekventa skulle, mot bakgrund av ansträngningarna att få till stånd en bättre identifikation och registrering av levande nötkreatur, vara att införa ett system med obligatorisk märkning.

3.1.4. Det blir alldeles för förenklat om konsumenten genom enbart sitt köpbeslut skall bestämma utvecklingen när det gäller i vilken utsträckning märkning faktiskt kommer att genomföras. Risker finns, om märkningen är frivillig, att marknadsaktörernas beredvillighet snarare minskar på grund av de ålägganden som skall uppfyllas. Om man inte lyckas införa obligatorisk märkning, har man inte säkrat förtroendet på lång sikt.

3.1.5. Eftersom det inte finns något identifikations-system som säkrar identiteten mellan ett levande djur och det döda djuret, kommer märkningen av kvalitativa kännetecken som ursprung, foder, osv. med föreliggande version snarare att minska.

3.1.6. Från denna utgångspunkt anser kommittén att detta förslag från Europeiska kommissionen skall inriktas på en ny målsättning, nämligen:

— ett allmänt krav på märkning av döda djur,

— vad gäller färskt nötkött — en genomgående obligatorisk märkning ända fram till den slutliga konsumenten.

3.1.6.1. Det vore mycket värdefullt med ett enkelt system, som vid ett genomförande av obligatorisk märkning är överskådligt, som inte belastar berörda parter med ytterligare kostnader och som gör det möjligt för samtliga företagare på marknaden, inklusive slaktarna, att delta utan stora påfrestningar. Kommittén uttalar sig för att märkning av döda djur skall vara allmänt obligatorisk. Även en frivillig märkning av produkter skulle innebära ett betydande framsteg.

3.1.6.2. Därmed skulle vad gäller färskt kött den avgörande grunden vara lagd för att även vid försäljning på ort och ställe utan stora svårigheter möjliggöra en obligatorisk märkning. Vid försäljning av oförpackat kött och delar kan då märkningen se annorlunda ut än vid förpackat kött, där märkningen inte kan vålla några problem.

3.1.6.3. Kommittén anser att märkning av bearbetade nötköttsprodukter skulle kunna vara frivillig. Om märkning av döda djur görs obligatorisk skulle en viktig förutsättning för frivillig märkning av bearbetade produkter vara uppfylld.

3.1.6.4. För att konsumenterna skall ha förtroende för ett sådant system behövs åtminstone stickprovskontroller från myndigheternas eller andra oberoende kontrollinstansers sida.

3.1.6.5. För färskt kött anser kommittén att kraven skall begränsas till en mindre mängd viktig information för att systemet skall accepteras:

— Djurets ursprungs- och härkomstland, samt dess identitet.

— Kategori (oxe, kalv, osv.).

— Slakteri.

3.1.6.6. Därutöver skall det vara möjligt att använda fler frivilliga märkningselement, framför allt märkesrelaterade program (särskilt program med regional ursprungsgaranti för inhemska raser eller "kontrollerad ursprungsregion"), och ytterligare uppgifter (t.ex. utfodringmetoder, fri betesgång, osv.) enligt artikel 5 i kommissionens förslag till förordning.

3.1.7. Man bör behålla den flexibla ansatsen i fråga om omfånget av den märkning som skulle väljas och som skulle vara användbar för de enskilda medlemsstaternas behov och som bidrar till att göra produktinformationen vad gäller nötkött objektiv, vid sidan av en specifikation (bättre: ett tillstånd) från de nationella behöriga myndigheterna.

3.1.8. Att inkludera importen från tredje land utgör också en viktig ansats som kommittén ser positivt på.

3.2. Kommentarer om enskilda punkter

3.2.1. Det är av största vikt att precisera begreppen "märka" och "etikett". I artikel 1 talas om att "märka nötkött eller nötköttsprodukter på ett detaljerat sätt", i artikel 2 om en etikett med "information som delges konsumenten vid försäljning". Vi efterlyser klara definitioner av dessa begrepp.

3.2.2.1. Kommittén förutsätter att det grundläggande direktivet om märkning av livsmedel (79/112/EEG) är normbildande för de många begrepp som berörs: med "märkning" avser kommittén uppgifter om en viss produkt, prismarkering eller märkning på försäljningsstället i enlighet med direktiv 84/450/EEG om tillnärmning av bestämmelser om vilseledande reklam.

3.2.2. Inom ramen för genomförandebestämmelserna bör det klargöras i vilken mån de åtgärder för att säkerställa korrekta uppgifter som avses under artikel 3.1, andra strecksatsen, också måste gälla för specifikationer från de ansvariga myndigheternas sida.

Det är viktigt att bestämmelserna om märkning genomförs effektivt, utan att onödiga merkostnader därigenom uppkommer. Det är även viktigt att de resurser som står till förfogande inom detta område främst satsas på kontroller på plats för att säkerställa att företagen i praktiken efterlever sina skriftliga specifikationer.

3.2.3. I alla händelser anser vi det vara nödvändigt att ett statligt auktoriserat och oberoende kontrollorgan övervakar systemen för ursprungsmärkning.

Utöver de märkningsförfaranden som nämns i denna artikel bör det också vara möjligt att godkänna vissa märkningar som motsvarar ett antal sammanlagda egenskaper ur uppräknningen.

3.2.4. De sanktioner som nämns under artikel 7 (att godkännande återkallas eller att tilläggsvillkor ställs upp) bör kunna göras mer omfattande på nationell nivå med hjälp av effektiva administrativa åtgärder, särskilt i fråga om produktmärkningens obligatoriska del, för att förebygga missbruk och vilseledande uppgifter till konsumenterna.

Bryssel den 27 november 1996.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS